JOHAN LUDVIG RUNEBERGS

SAMLADE SKRIFTER.

Tredje Bandet.

ÖREBRO,
N. M. LINDHS BOKTRYCKERI,
1852.

Innehåll.

Smärre Dikter II:

Jenny . . . . . Sid. 3.
Till Lyckan . . . . . „ 11.
Hjertats morgon . . . . . „ 12.
Den tviflande . . . . . „ 14.
Bruden . . . . . „ 15.
Söndagsskörden . . . . . „ 17.
Den Gamle . . . . . „ 19.
Blomman . . . . . „ 20.
Höstsång . . . . . „ 21.
Den hemkommande . . . . „ 22.
Mitt lif . . . . . „ 23.
Tanken . . . . . „ 25.
Den öfvergifna . . . . . „ 26.
Höstqvällen . . . . . „ 27.
Den väntade . . . . . „ 28.
Minnet . . . . . „ 29.
Målaren . . . . . „ 30.
Ett litet öde . . . . . „ 31.
1. Är så arm du, som man säger? . . . . . „ 31.
2. Egen moder göms i mullen . . . . . „ 33.
3. Så jag färdas sjelf mot fjerran . . . . . „ 34.
4. Sådan vård blott finner flickan . . . . . „ 35.
5. Flicka, kärleken är väldig . . . . . „ 36.
6 Hundra vägar har min tanke . . . . . „ 38.
7. Hvilken sällhet skön att synas . . . . . Sid. 39.
8. Tala, tala tycktes alla „ 40.
9. Men min fågel märks dock icke . . . . . „ 41.
10. Se'n har jag ej frågat mera . . . . . „ 42.

Legender:

Kyrkan . . . . . „ 45.
Dopet . . . . . „ 50.
Bönen . . . . . „ 52.
Chrysanthos . . . . . „ 53.

Idyll och Epigramm:

1. . . . . „ 67.
2. 3. 4. . . . . „ 68.
5. 6. 7. . . . . „ 69.
8. 9. . . . . „ 70.
10. 11. . . . . „ 71.
12. 13. . . . . „ 72.
14. . . . . „ 73.
15. 16. 17. . . . . „ 74.
18. . . . . „ 75.
19. 20. . . . . „ 76.
21. 22. . . . . „ 77
23. 24. . . . . „ 78.
25. . . . . „ 80.
26. . . . . „ 82.
27. . . . . „ 84.

De fångna . . . . . Sid. 86.
Den tidiga sorgen . . . . . „ 87.
Flickans årstider . . . . . „ 88.
Likhet . . . . . „ 88.
Fågeln . . . . . „ 89.
Den första kyssen . . . . . „ 90.
Flyg ej undan . . . . . „ 90.
Kyssens hopp . . . . . „ 91.
Kärleken . . . . . „ 92.
Skilnaden . . . . . „ 92.
Drömmen . . . . . „ 93.
Den försmådda . . . . . „ 94.
Blomsterhandlaren . . . . „ 94.
Sorg och glädje . . . . . „ 95.
Fjärilposten . . . . . „ 96.
Grumla icke flickans själ „ 97.
Sommarnatten . . . . . „ 98.
Fréden . . . . . Sid. 99.
Den förändrade . . . . . „ 100.
Den långa dagen . . . . . „ 100.
Behagen . . . . . „ 101.
Amor . . . . . „ 102.
Den lättböjde . . . . . „ 102.
Den enda stunden . . . . . „ 104.
Törnet . . . . . „ 105.
Tre och tre . . . . . „ 106.
Norden . . . . . „ 107.
Den sällsynta fågeln . . . . „ 108.
Vill du byta öde . . . . . „ 109.
Hennes budskap . . . . . „ 110.
Sippan . . . . . „ 111.
Mötet . . . . . „ 111.
Löjet . . . . . „ 113.

Öfversättningar och Efterbildningar:

Vaggvisa . . . . . Sid. 117.
Klagosång öfver Hassan Agas ädla maka . . . . . „ 118.
Radoslaus . . . . . „ 122.
Flickans klagan . . . . . „ 128.
Den trogna flickan . . . . „ 132.
Chevy-jagten . . . . . „ 138.
Den första bekantskapen . „ 151.
Den förrådda kärleken . . „ 153.
Råden (af Uhland) . . . . „ 154.
Val af yrke . . . . . „ 154.
Till Cenzi . . . . . „ 156.
Elisabeths klagan . . . . . „ 157.

Legender:

Den heliga Agnes (efter Kosegarten) . . . . . „ 159.
Stenarnes Amen (d:o) . . . „ 168.
Den hel. Hilarii säte (d:o) „ 169.
Kunigundas handske (d:o) „ 170.
Sanct Jodocos (d:o) . . . . „ 171.

Serviska Folksånger:

Trefaldig sorg . . . . . „ 179.
Öfver klippor, öfver floder, finner kärlek väg . . . Sid. 180.
Vinter i hjertat . . . . . „ 182.
Till en ros . . . . . „ 182.
Älskarens häst . . . . . „ 183.
Hjorten och Vilan . . . . „ 184.
Bror och syster . . . . . „ 186.
Den omtänksamma . . . . „ 187.
Skiljsmessan . . . . . „ 188.
Den Serviska jungfrun . . „ 189.
Violen . . . . . „ 191.
Du är min egen . . . . . „ 191.
Den älskade och den försmådda . . . . . „ 193.
Förbannelsen . . . . . „ 193.
Den bekymrade . . . . . „ 194.
Hvad vill jag? . . . . . „ 195.
Hertig Stephans fästmö . . „ 196.
Donau grumlig . . . . . „ 197.
Örnen och ugglan . . . . . „ 198.
Den skönaste . . . . . „ 199.
Stum kärlek . . . . . „ 200.
Pröfningen . . . . . „ 201.
Fästmöns dröm . . . . . „ 202.

Den nygifta . . . . . Sid. 203.
Flickan och Vila . . . . . „ 204.
Den försigtiga . . . . . „ 205.
Den unga makan . . . . . „ 206.
Till Sanct Göran . . . . . „ 207.
Domen . . . . . „ 207.
Den Wallackiska flickan „ 208.
Den bönhörde . . . . . „ 209.
Mannatrohet . . . . . „ 211.
Flickans anlete . . . . . „ 212.
Fisken . . . . . „ 213.
Bättre gammalt guld än nysmidt silfver! . . . . . „ 214.
Hästen vill ej dricka . . . „ 215.
Ali-Agas maka . . . . . „ 216.
Der Basilica jag sådde, skjuter Malört opp . . . „ 217.
Smiljana . . . . . „ 218.
Önskningarne . . . . . „ 219.
Önskan . . . . . Sid. 220.
Flickornas förbannelser . . „ 220.
Den sköna Ilija . . . . . „ 221.
De älskandes graf . . . . . „ 223.
Flickan vid Zetinja . . . . „ 224.
Den skrämda . . . . . „ 226.
De svarta ögonen . . . . . „ 228.
Våra mödrar bära skulden „ 230.
Suck . . . . . „ 231.
Mor, syster och maka . . „ 231.
Hexeriet . . . . . „ 233.
Skördeflickan . . . . . „ 235.
Bröllopssånger . . . . . „ 236.
Prins Mustaphas sjukdom „ 238.
Blodhämnden . . . . . „ 241.
De begge Jakschitscherne „ 247.
Skadars grundläggning . . „ 251.
Slaget på Fågelfältet . . . „ 262.
Anmärkningar . . . . . „ 271.

Den gamle Trädgårdsmästarens bref:

Första brefvet . . . . . Sid. 275.
Andra brefvet . . . . . „ 283.
Tredje brefvet . . . . . „ 293.

SMÄRRE DIKTER.

II.

Jenny.

Så berättade engång min moder:
I din barndom bodde här en flicka,
Hennes namn var Jenny. Sextonårig
Satt hon i sitt lilla rum och sydde,
Sydde flitigt, dar och nätter ofta,
För sin egen och sin moders bergning.
Med allt detta var det dock ett under,
Att den unga flickans hy och helsa
Icke led dess mera. Vacker var hon,
Skön i mångas tycke, fin och fyllig,
Men en färg på kinden, icke rosens,
Icke liljans heller, men en blandning
Dock af bådas, liljans, om hon finge
Låna blott en droppe blod af rosen.
Sådan var hon, när hon teg och sydde;
Såg hon åter opp ibland och talte,
Flög ett särskildt tycke, gladt och eldadt,
Hennes anlet öfver, som då blomman,

Nyss i skuggan varsnad, af en solglimt
Lyses upp, och daggbegjuten kalken
Leende i tusen perlor tindrar.
Det var då, i stunder såsom dessa,
Man förgat att se, att hon var vacker,
Och på engeln såg, som nu i skimmer
Log der hennes anlet nyss sågs blomma.

Engång kom från ett besök i staden
Hennes moder hem. «Mitt barn», hon sade,
«Håll dig nu beredd att få visiter
Af vår granna verld. Den unga Grefven,
Han, vår stolta Baronessas slägting,
Kom i går; man säger att hon väntar
För sin äldsta dotter nu hans anbud.
Men i morgon gifva stadens alla
Unga herrar bal af tacksam aktning
Så för Baronessans hus, som Grefven. —
Du, min goda dotter, får, då andra
Glädjas, sitta ensam här och tråka,
Ordna andras drägt och glömma egen.
Vore än vår lott som fordom, finge
Äfven du en bjudning, arma flicka,
Kunde glänsa som en ann i dansen;
Men vår tid är all.»

Hon hann ej mera;
Dörren uppgick, en betjent i gala
Trädde in och räckte i den sköna
Flickans hand ett kort och gick. Ett skimmer,
Tändt af glädje, flög kring hennes panna,
När hon såg sitt namn på bjudningskortet,
Men ett skimmer blott, det var försvunnet
Nästa ögonblick. «Min goda moder»,
Sade hon med stilla allvar, «tiden
Är mig dock förmycket dyrbar, balen
Måste lemnas nu. En sömm för andra,
Dessa tvenne dagar, gör mig lättnad
För en vecka, ja för flere sedan.»

Så hon sade. Hvad som taltes mera
Mellan mor och dotter nämndes icke.
Dock, en timme eller två derefter,
Höll en vagn på gården. Baronessan
Med sin fröken och den stolta, vackra,
Unga Grefven stego högljudt muntra
Ned och syntes nästa stund i kammarn,
Vexlande ett skämt ännu i dörren.

Men till flickan, som från sömmen ödmjukt
Stigit opp och bugat, gick i blidhet
Hennes Nåd och täcktes med sitt finger

Röra lätt dess skära rosenkinder.
«Nu, min vän», hon sade, «lemna genast
Hvad ni haft för händer; jag vill ensam
Äga er för dessa tvenne dagar.»
Och tillika, med en blick på Grefven,
Föll hon in och log: «bekänn det bara,
Var det mödan värdt att lemna vagnen,
Icke sannt, en täck blondine, min Grefve?»
Det berättas endast att ett löje,
Vackert, flyktigt halft och halft allvarligt,
Spelat kring den smärta herrns mustascher,
Då han tigande till bifall nickat.

Men den unga flickan, utan minsta
Tecken att hon varsnat gycklet, böjde
Lätt sitt lockomflutna, täcka hufvud
För den nådiga och talte stilla:
«Dessa tvenne dagar är jag hindrad
Af min egen sömm. Min mor har velat
Att i morgon jag går opp på balen.»

Med en mine af spotsk förundran vände
Baronessan sig till flickans moder:
«Kors!» hon sade, «det är mer än artigt
Att försmå sin fördel, för att kunna
Skänka oss er vackra dotters sällskap.

Är det verkligt allvar, eller kunde
Ert beslut, min fru, kanhända ändras?»

När den gamla, enkla qvinnan fattat
Dessa lätta ords förmätna mening,
Steg hon sårad fram ett steg och talte:
«Baronessa, tvenne år har redan
Detta barn med sina svaga händer
Skaffat sig och mor och syskon bergning.
Räkna kan man snart de korta stunder
Hon på denna tid åt hvilan unnat.
Äfven nu — det är dock första gången
Hon är bjuden — har jag nödgats bedja,
Öfvertala, banna, ja befalla,
Innan hon förmåtts att börja tänka
På sin egen drägt och lemna andras.
Det har kostat strid, men nångång måste
Äfven hon, som andra, ha en glädje.»

Så hon sade. Med en axelhöjning
Nickade den nådiga till afsked,
Och besöket var förbi, man skildes.
Det är anmärkt dock, att något olikt
Röjts i Grefvens skick och sätt att helsa,
Då han kom och gick, att nu hans bugning
Synts som mera verklig, mera menad,

Att hans anlet och hans hållning visat
Mindre anspråk nu, än nyss, och slutligt
Att hans blick, förrn dörren tillslöts, fallit
Än en gång med varmt behag på Jenny.

Dagen gick till ända, morgondagen
Likaså; man samlades till balen.
Allt hvad staden ägde af förnämhet,
Ungdom, fägring, skönhet, syntes, lyste
I förening nu, och polonäsen
Gaf ett förspel snart af dansens glädje.
Skön till undran, elegant, behaglig
Mer än nånsin, sågs den unga Grefven
Föra Baronessan först och sedan
Hennes fröknar några hvarf kring salen.
Med allt detta låg dock ögonblickligt
Stundom i hans drag ett tankspridt tycke,
Rättadt ständigt åter med en vändning
Till hans dam och ett förnyadt samtal.

Promenaden slöts. Musiken anslog
Några takter åter, och kadriljen
Skulle börjas. Det var sed, den tiden,
Att en kavaljer tog plats på förhand,
Der han fällt sin handske, och med klappning
Kallade sin dam till ronden sedan.

Högt i salen stod den unga Grefven
Redan färdig, allt var ordnadt, alla
Väntade ett tecken blott af honom.
Och han gaf det. Kring det stora rummet
Ljöd en klappning nu, musiken inföll,
Damer sväfvade från alla sidor
Fram till sina riddare, kadriljen
Syntes sluten; Grefven blott stod ensam.

Då bemärktes först, längst ned i salen,
Blyg, förlägen, dröjande en flicka.
Mellan parens rad och dem, som suto,
Sökte hon sig först en väg, men måste
På det ljusa golfvet fram omsider.
Enkel, med en krans af späda, hvita
Blommor på sitt lockigt täcka hufvud,
Skred hon, nu ett mål för allas blickar,
I sin bäfvan framåt, längre, längre,
Tills hon stannade vid Grefvens sida.
Det var Jenny. Hennes kinder glödde
Djupare än rosens, och det milda,
Sänkta ögat tycktes sky att röjas.
Men den stolte ädle Grefven räckte,
Utan minsta akt på någon annan,
Glad och leende åt flickan handen,
Och i samma stund begyntes dansen.

Det är sagdt, att samma afton syntes
Samma par på nytt i kotiljongen,
Att från början då till slutet Grefvens
Varma blick, liksom ett solsken, hvilat
Oafbrutet öfver Jenny ensam.

Mången nämnde äfven se'n med tjusning
Om den blyga flickan, hur hon stundom
Vågat skåda opp mot Grefvens öga;
Hur en klarhet, leende och himmelsk,
Strålat då hvar gång i hennes anlet,
Och ett nytt behag kring purpurläppen
Kysst i flykten hvarje ord hon talte.

Hvad som taltes hörde eljest ingen.
Men det vissa är, att innan hösten
Sågs den stolta Grefven här, som brudgum,
Dröjde några dagar blott och reste,
Ung och lycklig, till sitt landtgods åter,
Med sin unga lyckliga Grefvinna,
Med den sköna sömmerskan, med Jenny.

Till lyckan.

Lycka, leende Gudinna,
Född att göra stunden ljuf,
Ej som jordens herrskarinna
Af min lyra helsas du.
Utan makt och utan krona,
Utan segrar, utan brott,
Vill du endast mildt försona
Menskan här med grusets lott.

Hell dig! intet hjerta blöder
Under vården af din hand,
Bröder leder du till bröder
Öfver öknar, fjällar, land,
Fläktar vind i längtans segel,
Lönar varma hjertans tro,
Och, fast skugglikt, i din spegel
Visar högre verldars ro.

Hvarför skall du trolös kallas,
Om någång du svek också?

Kunde blott du vara allas,
Säkert glömdes ingen då.
Nu, hur ville du förena
Allt, som brustit i sitt fall?
Öfvergifvas skall den ena,
Om den andra gynnas skall.

Ljusets lott och fridens gåfva,
Glädjen, hoppet, kärleken,
Allt, hvad lifvet bäst kan lofva,
Ägde jag och äger än;
Dig blott har jag sett försvinna,
Hvarje gång jag sökt dig nå,
Milda, svaga stoftgudinna,
Le engång mot mig också!

Hjertats morgon.

Mörker rådde i mitt sinne,
Kallt mitt arma hjerta kändes,
Innan kärleken derinne
Af en vänlig engel tändes.

Ser du solen, efter natten,
Strålande på fästet tåga,
Dimmor skingras, land och vatten
I ett helgonskimmer låga,

Ser du bilden af mitt hjerta;
Så dess första morgon grydde,
Så med fruktan, tomhet, smärta
Skuggan från dess verldar flydde.

Sol, som lifvets natt förjagar,
Kärlek, om ett bröst du glömmer,
Hvartill dessa mulna dagar,
Som man utan dig fördrömmer,

Dessa dagar evigt like,
Dessa hopplöst långa stunder,
Detta lif i dödens rike
Utan ljus och utan under!

Den tviflande.

O, hade jag ett ögonpar
Långt skarpare, än falken har,
En blick, som såg, ej stängd, ej skymd,
Igenom höjd och djup och rymd,

Ej perlan, störst i hafvets skatt,
Juvelen gömd i jordens natt,
Ej guldets spår i klyftans vrå
Mitt öga skulle söka då;

Min blick på hennes hjerta låg,
Den falska flickan genomsåg,
Den falska, som mig gäckar nu,
Än stel och hård, än vek och ljuf.

Är köld kanske i hennes barm,
Då hennes blick är blid och varm?
Är kärlek gömd i djupet der,
Då hennes blick mest kulen är?

För bönens suck går himlen opp,
För sorgen sjelf har jorden hopp;
För mig det blef min kärleks lott
Att tvifla och att tråna blott.

Bruden.

Kom, gode fremling, sätt dig ned
Och hvila vid mitt tjäll,
Stör ej den tysta nejdens fred
I denna lugna qväll;
För sorgen ljuf dess stillhet är,
Ett brustet hjerta vakar här.

Se, der vid fjärdens nakna strand
En flicka skådar du;
Med pannan lutad mot sin hand
Hon sitter ensam nu,
Hon blickar stum mot land och sjö,
Och hvit är hennes kind som snö.

O, mången dag, o, mången natt
Hon synts der nu hon är;
I går vid samma våg hon satt,
I morgon finns hon der.
Hon gret nångång en tår förut,
Men längese'n hon gråtit ut.

När qvällen kommer mild och klar,
När fläkten gjort sitt tåg,
Och fjärden, lik en spegel, har
En himmel i sin våg,
Då sänker hon mot djupet ner
Sin stela blick, och ser och ser.

Ibland då vinden åter väcks,
Och böljans yta rörs,
Och glansen rubbas, spegeln bräcks,
Och djupets himmel störs,
Hon lyfter tyst sitt öga opp
Och ser mot skyn, fast utan hopp.

Hon satt engång på samma strand
Och såg mot samma fjärd,
Hon såg sin älskling lemna land
Och styra hit sin färd.

Vid klippan der blef sjön hans graf,
Ej ens hans lik den återgaf.

Och derför hennes hemska ro,
O fremling, ej förström!
Låt hennes sorgsna blick få bo
I djupet af sin sjö.
Det är det enda hon har qvar
Af all den glädje, fordom var!

Söndagsskörden.

Högt strålar morgonsolen re'n,
Naturen kläds i ljusets sken,
Af fågelsånger ljuder skyn,
Och ingen rörs dock än i byn.

Hur kan väl odlarn hvila än,
Är icke dagens ljus igen,
Och åkern gul, och tegen full,
Hvad gör att han försmår dess gull?

Dock se, han öppnar re'n sitt tjäll.
Hur lugn är ej hans blick, hur säll!
Hvar jordisk omsorg, tung och qvaf,
Han som en klädnad kastat af.

Och obeväpnad är hans arm,
Och fri hans skuldra, lätt hans barm,
Och ingen lie röras får,
Fast skördens högtid förestår.

Men festens timma slår till slut,
Då kallas barn och maka ut,
Och med de sina from och rörd
Han vandrar nu till dagens skörd.

Och glad han blickar opp och ser
Hur skaror samlas mer och mer,
Hur känd och okänd styr sitt steg
Till samma mål, till samma teg,

Dit, der de ljusa murar stå,
Med fridens helga kors uppå,
Dit, der den gyllne tegen är,
Som evighetens skördar bär.

Den gamle.

En konung syns den gamle mig,
Vid slutet af sin lefnads stig,
Vid målet för sin långa färd,
Så segerrik så afundsvärd.

Hvar storm af tiden re'n sig lagt,
Hvar granne vördar glad hans makt,
Och villan djerf, passionen yr
Långt från hans tysta rike flyr.

Hans folk en fridsam skara är
Af milda slumrande begär,
Af minnen, som förblifvit qvar
Från fordna ljuft förflutna dar.

Hans spira är hans vandringsstaf,
Hans borg, hans fasta borg en graf,
Hans kungaglans af lugn består,
Och krona är hans silfverhår.

Blomman.

När sig våren åter föder,
Klar och ljuf,
Dagen ler och solen glöder —
Vaknar du,
Fäster vid din bleka stengel
Blad och knopp,
Och från gruset, som en engel,
Lyftes opp.

Med din doft kring rymden ilar
Fläkten glad,
Fjärilns gyllne vinge hvilar
På ditt blad.
Ingen oren vågar kinden
Kyssar ge,
Daggen, ljuset, fjäriln, vinden,
De, blott de.

När, likt plantan i sin sommar
Skön och blid,

Allt det ljufva föds och blommar
Utan strid,
Hvarför går här sorg och fara
Hand i hand,
Hvarför får ej jorden vara
Fridens land?

Höstsång.

Löfven gulna,
Träden klädas af,
Och November dagar mulna
Öfver blomstrens graf;
Drifvan deras kronor grusat,
Blott i hjertan, som de tjusat,
Medan sommarns sol dem värmde än,
Lefva de som minnen opp igen.

Rosen blommar
Några korta dar;
Dröjer mer än rosens sommar,
Mensko-blommans qvar?

Skön hon skjuter opp och prålar,
Kinden glöder, ögat strålar,
Men en fläkt vid hennes stängel rör,
Och hon bleknar, lutar, vissnar, dör.

Du, som väckte
Mig ur jordens grus,
Låt mig bland ditt blomsterslägte
Spira ren och ljus!
Att då sommarns sol mig glömmer,
Någon Engel vänligt gömmer,
Bland de minnen han från jorden bär,
Minnet af min tysta blomning här.

Den hemkommande.

Ensliga sken,
Flamma, som stjernornas, ren!
Ljus, från min fädernehärd,
Tindrar i natten du än?
Glada, förtroliga verld,
Väntar du vandrarn igen?

Dagen är all,
Mörk är min bana och kall,
Dyster i skogarna här
Vintern den isiga rår;
Ljus, der du tindrar, o der
Finner jag kärlek och vår.

Skynda din gång,
Lycklige, kanske engång
Kommer du åter och ser
Stum mot ditt fädernetjäll;
Ljus är din hydda ej mer,
Kulen och ödslig din qväll.

Mitt lif.

Strid på brädden af en graf,
Segling på ett vredgadt haf,
Sträfvan på en stiglös stig,
O mitt lif, jag nämner dig.

Längtan fyllde seglarns håg,
Hafvet för hans öga låg:
«O, der bortom purpurskyn
Vill jag se en högre syn,

Vill jag nå en bättre strand,
Ljusets, fridens, glädjens land.» —
Seglet svällde, hoppet log,
Mot det vida skeppet drog.

Strid på brädden af en graf,
Segling på ett vredgadt haf,
Sträfvan på en stiglös stig,
O mitt lif, jag nämner dig.

Hvar är hamnen, lugn och klar,
Hjertats frid från fordna dar?
Hvar är hoppets guldkust gömd,
Aldrig nådd och aldrig glömd?

Vågen seglarns kosa stör,
Stormar hvina ofvanför;
Ack, ännu står purpurskyn
Lika fjerran för hans syn.

Tanken.

Tanke, se hur fågeln svingar
Under molnet lätt och fri;
Äfven du har dina vingar
Och din rymd att flyga i.

Klaga ej, att du vid gruset,
Som en fånge, binds ännu;
Lätt som fågeln, snabb som ljuset,
Mer än båda fri är du.

Är det gladt på jorden, hvila
Bland dess fröjder glad också,
Är det sorgligt, ila, ila
Bort till högre verldar då.

Den öfvergifna.

Löf och örter och blommor små,
Ljusa liljor med dagg uppå,
Purpur-ros, som så vänligt ler,
Jag vill välja till brudkrans er.
Minnesblomma vid böljan klar,
Inga törnen din stengel har.
O, hur liknar dig icke den,
Som gror upp i min barm igen,
Som har taggar på hvarje skott,
Och som sårar mitt hjerta blott.

Sjungen, bäckar, min bröllops-sång!
Ljufva källor och vattensprång,
Sjungen gladt om en framtids dar,
Att jag glömmer den tid som var,
Glömmer lifvet med qval och lek,
Glömmer den, som min trohet svek!
Sjungen, bäckar, min bröllops-sång!
Ljufva källor och vattensprång,
Sjungen ömt ur min egen själ
Åt den falske ett långt farväl!

Jag vill välja till vän en ann,
Som ej sviker så lätt, som han,
Som ej kysser mig, våren ut,
Och försvinner, då den är slut.
Kom, o död, och mitt hjerta tag,
Låt det hvila vid ditt i dag!
Fast din brud är af tårar blind,
Fast din flicka har mulen kind,
Fast din ros icke mer är röd,
Kom, o död, kom, o ljufva död!

Höstqvällen.

Hur blekt är allt, hur härjadt, vissnadt, dödt!
Hvar är den blomning nu, som sommarn födt?
I dalen domnar allt, i skogen tiges,
Och till en graf den skumma jorden viges.

Dock, ögat lyftes sällt från grafven opp,
En högre verld har grytt för hjertats hopp,

I jordens skymning klarna stjernelanden,
Och oförgängligt ler ett hem mot anden.

Så drömmer jag i höstens qväll och ser
Hur löfvet faller stelt från björken ner,
En naken strand i vikens djup sig speglar,
Och öfver månen silfvermolnet seglar.

Den väntade.

I sitt hushåll är min mor,
Vid sin sömm min syster är,
Och min bror far ut på jagt,
Sjelf med handen under kind
Sitter jag och drömmer här.
O, min älskling, hvar är du,
Icke spord ock icke känd,
Saknad blott och väntad blott?

Minnet.

Åter ett besök i ensligheten
Af försvunna, dyra, sörjda vänner,
Af gestalter från min lyckas dagar,
Sjön vid hyddan, hyddan, skogen, bergen,
Mina lekar, mina fröjder, drömmar,
Och min första kärleks blomstersuckar!

O, jag tänker på naturens godhet,
Att i saknaden oss unna minnet,
Som ett fordoms ljufva, svala lycka,
Lik en morgondagg, på hjertat häller,
Än när solen bränner, middagstiden.

Målaren.

Du önskat dig ett rum i mina sånger,
Du bedt mig, goda flicka, tusen gånger,
Med diktens färger, någon ledig dag,
Försöka teckna dina anletsdrag.

Välan! min pensel skall jag mer ej spara;
Välj du en stund blott, och försök att vara
Till min, till skick, till lynne och gestalt,
Som jag, som konstnär, nu förordnar allt:

Skön skall du vara, skönheten allena
Är värd att sig med konstens själ förena;
Men skön är flickan, då hon gläds och ler —
Blif derför glad, då du mig komma ser!

Öm skall du vara, skönheten är mycket,
Men hjertat ensamt ger det goda tycket —
Fäst derför ständigt, blott för tyckets skull,
På mig en blick af eld och kärlek full!

Och godhet, godhet måste taflan röja,
En lust att skänka, trösta och förnöja —
Glöm derför ej att, hvarje ledig stund,
Till kyssar räcka fram din purpurmund!

Öm, skön och god, hur skall din bild ej stråla!
Dock litet partiskt bör ock målarn måla —
Och derför säg, hvar gång jag penseln för,
Att du för evigt, evigt mig tillhör!

Ett litet öde.

1.

Är så arm du, som man säger?

Fattig kallar man din moder,
Fattigt, späda barn, du kallas.
Är du fattig, lilla älskling,
Är så arm du, som man säger?

Utanför din moders stuga
Blomstra ängar, grönska lundar;
Hvarje äng har silfverbäckar,

Hvarje lund i sjöar speglas,
Öfver alla skiner solen,
Gjuter gifmildt gyllne dagen.

Är du fattig, lilla älskling,
Är så arm du, som man säger?

När du hör din moder sjunga,
Slutas sakta ögonlocken,
Gömma skalen själens perlor;
När de gömmas, kommer sömnen,
Sömnen följs af drömmens engel,
Drömmens engel tar dig stilla,
Lyfter dig på mjuka vingen,
För dig ut på blomsterängar,
Att i frid bland blommor blomma,
För bland fåglar dig i lunden,
Att ditt bröst med sånger fylla,
Tvår din själ i sjöars renhet,
Låter dig i solljus bada.

Är du fattig, lilla älskling,
Är så arm du, som man säger?

När du öppnar ögat åter,
Är du i din moders armar,

Känner i ditt späda sinne,
Tänker, som en dunkel tanke:
Ljuft det var på blomsterängen,
Gladt bland fåglarne i lunden,
Godt det var bland klara vågor,
Varmt i solens ljus att bada;
Bäst dock är i denna famnen.

2.

Egen moder göms i mullen.

I mitt hem en stjufmor råder,
Egen moder gömd i mullen.
Och jag hastar öfver hagen,
Skyndar stilla till den sörjda,
Ginar öfver gärdet stundom.

Men den fremmande förtörnas,
Hviskar, hväsande af vrede:
Denna flicka går på gräset,
Krossar klöfvern der på ängen.

Fader hör ej hårda orden!
Lätt är flickans fot i loppet,

Stör ej många strån i farten.
Jungfrun har ej hårda sulor,
Trampar ej med tunga klackar.
Oskodd löper hon på linden,
Flyr med blottad fot på fältet,
Far som fläkten far på ängen,
Skyndar såsom skuggan öfver.

Skulle ock ett blad bli brutet,
Något grässtrå nedertryckas,
Hjertats sorg förtynga stegen,
Grönskar snart en grodd ånyo,
Fostras flere blad i stället
Af den dagg mitt öga gjuter,
Dessa blåa stjernors tårar.

3.

Så jag färdas sjelf mot fjerran.

Hvarför suckar bäckens bölja,
Klagar sakta under färden,
Far i krokar öfver fältet,
Böjer bugter öfver ängen,
Viker af från vägen ofta,

Färdas blott ett stycke framåt,
Slingrar, nästa stund, tillbaka?

Så jag färdas sjelf mot fjerran,
Går mot obekanta öden,
Tar ett steg och ser tillbaka,
Vandrar fram och vänder åter,
Vill ännu se hemmets höjder,
Röken från min faders boning.

4.

Sådan vård blott finner flickan.

Icke äger jag, som andra,
Fader, som vid namn mig nämner,
Moder, som sitt guld mig kallar,
Broder, att min börda bära,
Syster, att mig stundom smeka.

Der jag andras hjordar vallar,
Högt på berget, djupt i skogen,
Dagen ut på fria fältet,
Der är skäggig gran min fader,
Björken böjd af år min moder,

Broder är mig bruna trasten,
Markens bleka lilja syster.

När den kalla skuren strömmar,
Får jag stundom skygd af granen,
När mig solens stråle bränner,
Bjuder björken stundom skugga,
När jag sorgsen står på fältet,
Tröstar med en ton mig trasten,
Med en blick ibland en blomma.
Sådan vård blott finner flickan,
Annan glädje ej den arma.

5.

Flicka, kärleken är väldig.

Ofta i min barndoms dagar
Hörde jag min moder säga:
Flicka, kärleken är väldig,
Mäktar mer än allt på jorden.
Så hon talte till min varning,
Att sitt gyllne äpple skydda.
Moder, o att sannt du talat!

Ofta står jag nu på stranden,
Der min älskling från mig skiljdes.
Dän han far dit bortom molnen,
Som vid hafvets rand sig höja.

När jag ser hur fjärden fradgas,
Ser hur böljan slår mot stranden,
Lägger jag min hand på vågen,
Doppar fingrets spets i djupet:
Sakta sakta, vilda bölja,
Somna, låt de andra sofva!

Månne vågen väl, som svallar
Hotande mot skeppets sida,
Der han fjerran far den dyre,
Månne hafvets vilda dotter,
Fast så långt från mig hon rasar,
Ej mitt söfningsord förnimmer,
Af min lätta hand ej lugnas,
Efter kärleken är väldig,
Mäktar mer än allt på jorden?

Ofta, när i furans krona
Fläktar fara, vindar hvina,
Sänder jag från denna klippa

Tyst min tysta suck att flyga:
O min ende, kom tillbaka!

Kanske fast så svagt den ljuder,
Har likväl den starka vingar,
Kan, som svalan, klyfva vinden,
Genom rymder nå min älskling,
Efter kärleken är väldig,
Mäktar mer än allt på jorden.

6.

Hundra vägar har min tanke.

Store Skapare, förlåt det,
Se ej, gode Gud, med vrede
Att så ofta i ditt tempel
Jag på honom äfven tänker!
Hundra vägar har min tanke,
Tusen att till honom hinna.
Blott det sämsta leder bortåt,
Allt det bättre för till honom.
Korrt från dagens ljus är vägen,
Gen från nattens stjerneskara,
Hvarje blomma stakar stigen,

Hvarje träd är vägamärke.
Men när dig min tanke hunnit,
Är den nästan re'n hos honom.

7.

Hvilken sällhet skön att synas!

Hvilken fröjd att vara vacker,
Hvilken sällhet skön att synas!
Vore jag så mörk, som mången,
Ful, som flera andra flickor,
Fick jag ej i källor skåda,
Ej i bäckar se mitt anlet;
Källans skönhet kunde störas,
Bäckens silfver sotbesmittas.
Tordes knappt på ängen träda,
Att ej blomstren skulle skrämmas,
Blomma hviska tyst till blomma:
Är det nässlan, är det tisteln,
Kanske karborn sjelf, som kommer?

8.

Tala, tala tycktes alla.

Hvem har nu gett vett åt vinden,
Gett åt luften ledig tunga,
Röst och språk åt gårdens rönnar,
Och åt späda fågelskaran?

Förr, när från min bädd hvar morgon
Jag på loftets trappa trädde,
Visste vinden blott att smeka,
Rönnen blott att susa stilla,
Qvittra blott förstod hvar fågel.

Nu, när sist jag kom på gården
Från mitt olyckssälla läger,
Tala, tala tycktes alla,
Vinden hviska: arma flicka!
Fläkten susa: fallna flicka!
Rönnen sucka: svikna flicka!
Svalan sjöng: hvar är din stolthet?
Sparfven: hvar är nu din glädje?

9.

Men min fågel märks dock icke.

Svanen speglas re'n i sundet,
Knipans hvita vingar hvina,
Lärkan höres högt i höjden,
Spofvens rop kring kärret rullar,
Våren samlar sina skaror,
Får sin fågelflock tillbaka,
Väntar dem med sol och värme,
Lockar dem med långa dagar.

Och jag, arma flicka, fiker,
Söker skingra saknans mörker,
Vårda värmen i mitt sinne,
Vill som våren vänlig vara,
Synas ljus som sommardagen.
Och jag gläds, fast sorgen gnager,
Ler, fast tåren trängs i ögat;
Men min fågel märks dock icke.

10.

Se'n har jag ej frågat mera.

Hvarför är så flyktig våren,
Hvarför dröjer sommarn icke?
Så jag tänkte fordom ofta,
Frågte, utan svar, af mången.

Se'n den älskade mig svikit,
Se'n till köld hans värma blifvit,
All hans sommar blifvit vinter;
Se'n har jag ej frågat mera,
Kännt blott djupt uti mitt sinne
Att det sköna är förgängligt,
Att det ljufva icke dröjer.

LEGENDER.

Kyrkan.

Hårda skiften, bittra pröfningstider
Bragt från eget hemman, gods och välstånd
Djupt i nöd och armod bonden Onni.
Åren härjat sist hvad ödet skonat.
Fem och sjutti vintrar täckt hans hufvud
Med en snö, som ingen sommar smälter.
Ett blott ägde han af allt, hvad fordom
Gjort hans glädje, ett blott, sin förtröstan
På den Gud, som medgång sändt och motgång;
Och han bodde nu, till dörrn förvisad,
Gömd, förbisedd, på en annans hemman;
Af sin sockens mildhet underhållen.

Men midsommardagen grydde, folket
Vaknade i stugan; äldre, yngre
Klädde sig i högtidsdrägter, alla
Ville skynda nu till Herrans tempel.
Hos den gamle väcktes samma längtan,
Och han gick till värden fram och talte:

«Låt mig följa dig i dag till Kyrkan:
Käre broder, våren ut jag sutit,
Full af krämpor, i mitt hörn vid muren,
Och ej hört Guds ord på halfva året.»

Värden viste ut mot träsket. Tjocknad
Låg en hvitgrå dimma än deröfver,
Och ej strand, ej våg, ej holmar syntes.
«Vill du sjelf försöka hitta vägen»,
Sade han, «med båt far ingen annan;
Men till fots är färden lång kring viken,
Och för dig finns nu ej häst i gården.»

När den gamle hört det hårda ordet,
Gick han tyst till stranden, löste båten
Och begynte ro i gråa dimman.
«Den, som leder fiskens stråt i hafvet,
Fågelns stråt i luften, att de komma
Dit Hans lag dem kallar, han skall foga,
Att ock jag i dag hans kyrka finner.»

Stunder flöto bort, blott sjö och töcken
Såg den gamle, från sin kosa vilsnad,
Och hans kraft begynte svika; tyngre
Kändes rodden re'n och handen domnad.
När i morgonlugnet öfver fjärden

Första gångens ringning ljöd, och klangen
Hann hans öra, var den dof och mattad,
Och han fann sig långt från kyrkan, längre,
Än när först han lade ut från hemmet.
Och det ringdes andra, tredje gången,
Och från fjerran än blott kommo ljuden.
Och mot höjden hof den gamle ögat,
Såg mot gråa skyn, som med en fråga,
Utan kraft och råd och hopp och bana.

Men i samma stund i sakta skridning
Stötte båten mot en häll, och dunkelt
Ofvan hällen skymtade ur töcknet
Fram en strand och bjöd den gamle hvila.
Opp han steg på stranden, såg omkring sig
Kände stället, kände ön i träsket,
Der, som ung, han landat tusen gånger,
Och han satte sig på kala berget
Tankfull ned, och mörker rådde, mulen
Var hans själ, och mulen jord och himmel.

Men det ringdes samman. — Var i högre
Makters vård den gamle? — När han hopplös
Nu mot fästet höjde ögat, syntes
Klar en högblå rand emellan molnen,

Ljusets förebud. I kyrkan skulle
Sången börjas; på den öde holmen
Drog ock nu den första vindfläkt andan
Mellan löfven, och den första lärkan
Flög, af dagern väckt, mot skyn. Försvunnen
Var naturens dvala snart. På toner
Följde toner nu, och nya stämmor
Vaknade i dal, i höjd. Ett jubel
Ljöd bland luftens dimmor, ljöd bland träden
Kring den gamle, och han sjelf af sångens
Glädje gripen, glömde nöd och sorger
Och föll in med ord. Den sköna Psalmen,
Sommarns psalm, «den blomstertid nu kommer»,
Ljöd i stilla darrning från hans läppar.

Och den blomstertid var kommen. Sommarn,
Som han sjöng om, var af inga murar
Utom honom stängd. Dess örtesängar
Växte för hans fot, dess fågelsånger
Hörde han; och Christus, som han nämnde
Sarons blomster, gröna dalens lilja,
Kom som blomster och som lilja, värmde,
Som han bad, i hvarje fläkt hans sinne.

När han slutat psalmen, hade höjden
Klarnat redan, blott kring lägre rymder

Låg ett töcken än. Då steg ur österns
Molnbädd solen opp och gjöt en strålflod
Öfver landets, öfver vattnets dimma.
Tystare blef rymden, luftens skaror
Sökte hvila, hvarje väsen tycktes
Vilja endast skåda nu, ej sjunga;
Och den gamle följde med sitt öga,
Stum af andakt, ljusets väg. — Hvad dunkelt
Syntes nyss, var nästa stund förklaradt.
Udde efter udde dök ur dimman,
Ö vid ö stod fram; en verld af fägring
Växte sakta opp ur skuggans tomhet,
Tog begränsning, färger, glans.

Förliden
Längese'n var morgonstunden redan,
När, med klarnad blick, med molnfri panna,
Rörd och tacksam, från sin plats den gamle
Reste sig och gick till jullen åter.
Men han såg till afsked än tillbaka
Upp mot stranden. «Nu Guds frid med eder»,
Så han hördes säga, «fåglar alla,
Unga bröder, systrar, Guds församling,
Som med mig, i dag, i samma kyrka,
Honom prisat och hans ära sjungit.
Och haf tack, du tolk af himlens läror,

Klara sol, som nu för oss predikat,
Böjt vårt hjerta, att hans godhet känna,
Och lagt ut hans verk för våra ögon.»

Dopet.

I en grotta vid Arabiens öken
Bodde Eremiten Eucharistos.
Mild mot alla, vis och mångerfaren,
Söktes han af nejdens folk ej sällan,
När bekymmer tryckte någons sinne.
Engång kom en qvinna till hans boning,
Bärande ett nyssfödt barn på armen;
Blek var hon, och blekare var barnet.
«Fader», sade hon, «hvar skall jag finna
Tröst? Se, detta barn har dött, och dopets
Helga vatten har ej rört dess hufvud.
Ve, förtappadt är det, skall väl aldrig
Äga arfvedel i Christi rike.»

Straffande tog Eremiten ordet:
«Hvarför, qvinna, har du låtit barnet
Dö förutan dop, om ock blott nöddop?»

Men den arma modren brast i jämmer:
«Fader», sade hon, «i öknen födde
Jag mitt barn, der fanns ej vatten; solen
Brände ofvan mig, och sanden under,
Tårar blott och suckar der jag ägde.»

Då blef gubben rörd och föll i tankar,
Eftersinnade, en stund, och höjde
Handen öfver gråa ögonbrynen.
Slutligt var hans mening fast och mogen,
Och han talte full af frid och saktmod:
«Vattnet gör det visserligen icke,
Utan Anden, som är med i vattnet.
Qvinna, trösta dig, ditt barn är frälsadt!
Herrans Ande har i brända öknen
Döpt det med din suck och dina tårar.»

Bönen.

Engång, när i fromma, glada samtal,
Vid sitt middagsbord, den gamle Luther
Satt som vanligt bland förtrogna vänner,
Talte en af dessa så med klagan:
«Svår och ond att lefva i är verlden,
Full af vansklig id och jordisk omsorg;
Intet under derför, att så mången
Sökt i klostrens lugn en saknad stillhet.
Äfven mig de plåga dessa oljud
Af en outtröttlig verldslig sträfvan.
I mitt grannskap bultas, smids och hamras
Oupphörligt hela dagen genom,
Och, hur tidigt än jag vaknar, störa
Dån och hammarslag min morgonandakt.»

Luther log och sade: «Hvarför störas?
Tänk långt hellre: jag har sofvit länge;
Hör min fromme granne, hur han redan
Hunnit stiga upp och börja bönen;
Ty en bön, min vän, är flit och arbet.

Sannerligen, när den svarte smeden
Vaknar upp och tänker, Gud har gett mig
Åter dag och krafter att arbeta,
Och med hurtigt mod begynner smidet,
Är hans trötta flämtning för vår Herre
Icke mindre kär än dina suckar,
Och på himlens portar slår hans slägga
Kanske starkare än dina böner.»

Chrysanthos.

I den Christna kyrkans första tider,
När i ljuset från den nya verlden,
Jorden bleknade, och mången trogen
Vände bort från den med rysning ögat,
Bodde i Athen en man Chrysanthos.
Tidigt, innan än den bruna locken
Vissnat på hans hjessa, kinden mistat
Vårens blomning, höga pannan fårats,
Hade ordet hunnit till hans öra,
Och hans hjerta öppnats gladt för Christus.

Men hos honom föddes, med hans nya
Födelse, ej fasa för hvad fordom
Han i lifvet aktat kärt och heligt.
Aldrig kunde han förmås att hata
Denna jord, der Hellas fanns, hans sköna,
Varma fosterland; hans tjusning ständigt
Var Athen, den ljusa tempelstaden;
Och hans sinne smälte än i vällust
För hvart enda ljud af modersmålet,
Den Hellenska tungans harpotoner.
När hans trosförvandter, dystra, slutna,
Sökte skogars tystnad, och i bergens
Kulna, mörka, skymda grottor fjerran
Gömde sig för frestelsen och verlden,
Gick han ljus, en afbild af den första
Dag han skådat, upprätt, silfverhårig,
Fridsam, tålig, midt i lifvets hvimmel,
Hörde mannens språk och barnets joller,
Stod på torgen lyssnande, när talarn
Lät sin stämmas åska skaka folket,
Deltog i beslut och bar till urnan
Sin voteringsskärf, som hvarje annan.
Stundom åter, när på dagens mödor
Och bekymmer mätt han sökte lugnet,
Och i bönens djup hans ande, svanlik,
Ville skölja jordens stoft från vingen,

Sökte han ej mörka öknars kulor;
Nej der klarast Salaminska sundet
Log mot lummig strand, bland pinier, lagrar,
Sågs han vandra, njuta skuggans svalhet,
Andas vällukt, blicka hän mot hafvet,
Medan solen sjönk, och böljan lugnad
Speglade en rosig aftonhimmel.

Så han lefvat, så han lefde, sådan
Satt en qväll på Sunions topp den gamle.
På hans knä låg sluten nu en rulle
Af Sofokles, hedningen, den store,
Ädle sångarn, och på rullen ytterst
Lästes tecknadt: «Oidipos Koloneus.»

Nyss han slutat dramen, för hans minne
Dröjde än dess bilder, och hans blickar
Sväfvade kring den besjungna nejden.
«O Kolonos», sjöng han efter skalden,
«Bygd, bland jordens alla bygder skönast,
Ljusa, glada, skimrande Kolonos!
Der med lundars gröna skygd förtrogen,
Näktergalen gäll i toner prisar
Murgrönsrankans dunkla rodnad, Gudens
Helga träd, det bäruppfyllda, svala,
Stormförskonta, der bland Gudaburna

Fostrarinnor Dionysos svärmar,
I Gudinnors lockar sedd Narcissen
Gror med himmelsk dagg på bladens fägring,
Krokos gulnar, källor sömnlöst skänka
Klara bäckar näring, och i sångmörs
Krets med guldtömm åker Afrodite.»

Så med hednisk färg, men Christlig värma,
Målande sin sälla hembygds fägring,
Sjöng, af hednasångarn väckt, Athenarn,
När en yngling, tidigt som Chrysanthos
Genomträngd af korsets helga lära,
Nalkades med långsam gång den gamle.
Stannande framför hans fötter, stod han
Stum med öfver bröstet knutna armar;
I hans anlet syntes skuggor skifta
Mellan sorg och vrede, harm och ömkan,
Och hans blick låg sänkt på pergamentet.

Länge stod han tankfull, dock omsider
Bröt han tystnan. «Gubbe», så han sade,
«Blef ej äfven du engång till ljusets
Helga rike kallad, trängde icke
Nådens varma strålar till ditt hjerta —
Så jag sport — och dock hur är din vandel?
Der, hvar dagens barn i fåfäng sträfvan

Träla, ſika, storma och försvinna,
Der med praktsymboler, än af purpur
På en vårfrisk kind och än af löjen
Kring en läpp, som mognar, afgrundsfursten
Tecknat an de sina, der, o gamle,
Trängs du, lefver du och har din glädje.
Sällan ses du ensam, och om sådant
Nångång händer, är det ej Försonarn
Som du ropar an, all verldens Herre;
Nej, berusad af en giftfylld saga,
En förförisk sång, med läppar blekta
Re'n af dödens helsningskyss, du stammar
Afrodites namn och Dionysos.
Hvad blir slutet? Rysligt, rysligt, gamle,
Skall du plikta för din brutna trohet,
Du i nådförbundet engång slutne.
Ryslig, ryslig blir i svafvellågor
Än din lott, när, utan hopp förtappad,
Gråtande, du ej en tår kan gråta
Åt din törst, och svagt, med vissnad tunga,
Evigt fåfängt, till ditt bistånd kallar
Dina väsenlösa fabelgudar.»

Så han sade. Lugnt som qvällens anlet
Var den gamles, och den höjda blicken
Såg bestraffarn an: «Frid, stränga yngling»!

Talte han, «din tro är stark, jag älskar
Den som tror; dock svara, kan ditt unga,
Bruna öga genomskåda hjertan
Och ransaka njurar, när du dömmer?
Döm ej och du döms ej säger Herren.
From, fördragsam, fridsam, glad och trogen
Går sin gång i Mästarns spår en Christen,
Full af kärlek är hans tro, och, yngling,
Kärleken är hofsam, mild och tålig,
Yfves icke, stormar icke, tänker
Icke argt och vet ej af att vredgas.
Kärleken fördrager allt, han tror allt,
Hoppas allt och lider allt och vänder
Aldrig åter. Yngling, om du hade
Tro, att flytta berg och lyfta dalar,
Utan kärlek vore du en skugga.»

Sagdt. Och vänligt räckande den unge
Handen, drog han honom till sin sida,
Och på samma häll nu suto båda.

Dagen framled, mattare i vester
Glödde solen, vinden sökte hvila,
Qvällens frid sjönk ned från Greklands himmel.
Men för dessa taflor hade gubben

Nu ej öga; ynglingen allenast
Fängslade hans syn och tanke. Länge
Satt han tyst, omsider så han talte:
«Vackra yngling, om den gamles varning
Icke kränkt ditt sinne, låt mig göra
Dig en fråga än, kanhända tvenne.
När jag ser ovalen af ditt anlet,
Pannans, näsans stolta, raka tycke,
Och ditt språk förnimmer, halft i Attisk,
Halft i Jonisk brytning, ljuft i båda,
Ljuft ännu i ton då du fördömmer,
Vet jag att Hellen du är. Men säg mig
Hvilken trakt dig fostrat? Kanske någon
Af Archipelagens sköna öar
Såg dig födas, Paros, Samos, Naxos,
Mitylene? Kanske såg du dagen
På det rika Asiens kust? En lycklig
Fader lyfte dig, hvarhelst du föddes,
På sin arm och drömde sälla drömmar.»

«Delos», svarte ynglingen, med mildrad
Stämma nu, «det hafomflutna Delos
Var mitt hemland, Kallinikos hette
Den, som engång jordiskt var min fader,
Nu en annan jag i himlen funnit.»

«Kallinikos», talte gubben åter,
«Ej ett okändt namn du nämnt, min gästvän
Var i fordna dagar han på Delos.
O, jag mins ännu den mångbesjungna,
Gröna ön, af sagans alla Gudar
Sökt och älskad, Artemis', Apollons
Fosterhem, jag mins dess höga kullar,
Skuggade af cedrar och cypresser,
Och dess dalar — skall jag nämna dalen,
Nyktos dal, åt Citherguden helgad?
Många länder har jag sett, från Pelops'
Halfö vandrat till Thessalien, vistats
På Hellenerhafvens alla öar,
Ingen nejd dock tjust mig så, som dalen
Der på Delos, med sin lund, sitt tempel,
Och vid denna låg din faders boning.
Yngling, när så mycket skönt du skådat
Från din lefnads första morgon, svara,
Äger jorden endast svarta bilder
För din själ, säg bor ej i ditt hjertas
Djup ett enda minne, tåldt och sparadt,
Från den tid, då drömlik än i oskuld
Du bland Nyktosdalens blommor lekte?»

Så han sade. På den unges skära,
Marmorhvita kinder sågs en flamma

Svagt och flyktigt tindra opp och blekna.
Men den gamle fortfor: «Jag har lyssnat
Till en sägn engång, Archipelagens
Öar tro den redan, snart, kanhända,
Skall den spridas öfver fasta landet.
Så förtäljer den: på Delos föddes
Marmaryne. Tvenne lustrers somrar
Knappt hon skådat, när hos nejdens alla
Ynglingar begärens eld hon tände.
Men åt ingen sinnlig trånad ville
Hon sitt rena väsen öfverlåta,
Blott Apollon valde hon till älskling,
Och i Nyktosdalen, ren och trogen,
Blef hon Gudens blomstervårdarinna.
Qväll och morgon, stundom hela dagen
Sågs hon der bland blommorna, en äldre
Syster lik, så blid och så förtrolig,
Vattna, stöda, ordna och plantera.
Men ej handens ensamt var den skötsel
Hon dem skänkte, ofta lutad länge
Med sitt öga öfver blommans öga,
Lät hon så sin andes låga drickas
Af den spädas blick, och plantans dunkla,
Tysta stoft af hennes själ besjälas.
Sjelf tillbaka tog hon åt sin ande
Kropp af blomstren, klädde minsta tanke

I en skrud af dagg och doft och färger,
Bytte så med markens döttrar gåfvor,
Gaf och tog i outtömlig kärlek.
Der, i denna fristad, stängd för mängden,
Fick ibland en yngling ljuft fördrömma
Dagens stunder, lefva med det vackra
Blomsterfolket och dess vårdarinna.
Men om honom talar sagan åter:
När med hjertat fullt af aldrig yppad,
Namnlös kärlek, han bland Marmarynes
Blommor gick, och hon i templet dröjde,
Såg han henne, fast hon sjelf var borta,
Sällt i hvar gestalt, i hvarje väsen
Af den skapelse, hon väckt och vårdat.
Rosen rodnade med hennes rodnad,
Liljan såg med hennes blick, i trädets
Susning hördes endast hennes stämma,
Och i tusen skilda former lefde
För hans fromma kärlek hon allena.
Åter när från blommorna till henne
Någongång han fick sitt öga höja,
Och i samtal, såsom strängars rena,
Fånga hennes ord, då var det honom,
Som om allt, hvad fint i parkens rosor
Glödt och rodnat, hennes kinder eldat,
Alla liljors strålar sammangjutit

Hennes blick, och hela blomstergården,
Mer förklarad blott, stått fram med henne. —
Så förtäljs det. Jag har sport och frågat
Hvem han varit, ynglingen från Delos? —
Kallinikos son, så har man svarat.

På den unges kinder syntes stora
Tårar nu. «O fader», så han sade,
«Nämn ej namn, som längst af jordens toner
Susat i mitt öra; jag har glömt dem,
Låt mig glömma, låt mig hata minnet
Af mitt tomma nattlifs skuggestalter.»

Men den gamle talte full af allvar:
«Yngling, hata ej din ungdoms skola,
Nyktosdalen och dess minnen icke;
Höga läror skrefvos för ditt hjerta
Der i bilder, dunkla, späda, svaga.
Se dig kring i verlden! o, hvad ser du?
Öfverallt Försonarns blomsterrike.
Mörkt för den, som blindt till honom stormar,
Är det klart och öppet för det öga,
Som i kärlek stilla höjts mot honom.
Yngling, värd att skåda är hans blomgård.
Solar sår han der, och stjernor strör han
Kring som liljor, vårdar stora länder,

Stöder folkslag, hör också den minsta
Menskoblommas suck, och mildt till alla
Lutad låter dem sin kärlek dricka.
Gå, som förr till Marmarynes blommor,
Ut i verlden gladt och utan bäfvan,
Det är Herrans blomgård du besöker.
Bor blott i ditt hjerta Christi kärlek,
Blyg, ej rusig, skall du finna saligt
Hur i allt Han skymtar fram, hur solen
Lyser med hans ljus, hur stjernan tindrar
Med hans klarhet, lifvets sorl och hvimmel
Af Hans milda stämma genomljudes.
När du sett det, gå till Honom åter
I Hans ord, och se, Hans ord skall vara,
Som om allt det ljus, som från Hans himmel
Strålat ned, hans varma sol, hans stjernors
Milda här, hans menskoätter — hela
Detta underbara blomsterrike,
Mer förklaradt blott, derinne bodde.»

IDYLL OCH EPIGRAM.

1.

Flickan kom ifrån sin älsklings möte,
Kom med röda händer. — Modren sade:
Hvaraf rodna dina händer, flicka?
Flickan sade: jag har plockat rosor,
Och på törnen stungit mina händer.
Åter kom hon från sin älsklings möte;
Kom med röda läppar. — Modren sade:
Hvaraf rodna dina läppar, flicka?
Flickan sade: jag har ätit hallon,
Och med saften målat mina läppar.
Åter kom hon från sin älsklings möte,
Kom med bleka kinder. — Modren sade:
Hvaraf blekna dina kinder, flicka?
Flickan sade: red en graf, o Moder!
Gömm mig der, och ställ ett kors deröfver,
Och på korset rista som jag säger:
En gång kom hon hem med röda händer;
Ty de rodnat mellan älskarns händer.
En gång kom hon hem med röda läppar;
Ty de rodnat under älskarns läppar.
Sednast kom hon hem med bleka kinder;
Ty de bleknat genom älskarns otro.

2.

Först gå bäckens första bublor sönder,
Först försvinna vårens första blommor;
Men din första kärlek, unga hjerta,
Öfverlefver länge hvarje annan.

3.

Om sin lycka talade en fästman:
Nästa söndag lyses sista gången,
Nästa måndag skall mitt bröllop firas,
Nästa thorsdag för jag hem min fästmö.
Söndag kom — det lystes sista gången,
Måndag kom — och firadt blef hans bröllop,
Thorsdag kom — och hemkomöl blef hållet;
Men ett hemkomöl med sorg och tårar,
Ty till grafvens hem han förde bruden.

4.

Gossen hann till femton år — och trodde
Ej ännu att kärlek fanns i verlden,
Och han lefde fem år till — och trodde
Ej ändå att kärlek fanns i verlden.
Kom så oförtänkt en bildskön flicka,
Som på några timmar honom lärde,
Hvad han under tjugu år ej fattat.

5.

Tvenne myrtnar stå i Lauras fönster;
Till den ena bär hon vatten ständigt,
Men den andra torkar bort i krukan.
Hvarför vårdas en och glöms den andra?
Ty hon fick dem ej af en och samma:
Men den ena af sin unge älskling,
Och den andra af sin man, den gamle.

6.

När den sköna Maj med sippor kommit,
Kransa tärnor sina bruna lockar,
Skyndande till ringdans kring sin Majstång.
Under dansen äro alla glada.
Glad är den, som bär ett vackert smycke,
Glad är den, hvars blomsterkrans är lyckad,
Glad är den, som känner kinden rodna.
Frågar du, hvem gladast är af alla?
Den, som ser sin fästman med i ringen.

7.

Tvenne popplar susa öfver grafven,
Der en trogen ynglings aska gömmes,
Satta fordom af hans flickas händer.
Nu i poppelskuggan springa barnen,

Som hon fostrat med en annan make,
Jaga fjärilar och plocka blommor.

8.

Mellan friska blomster genom lunden
Gick den goda flickan helt allena,
Och hon bröt en nyfödd ros och sade:
Sköna blomma, om du vingar ägde,
Skulle jag dig sända till min älskling,
Se'n jag fästat tvenne lätta budskap,
Ett vid högra vingen, ett vid venstra,
Ena: att han dig dock skulle kyssa,
Och det andra: sända dig tillbaka.

9.

I sin fästmans armar gret en flicka
Och beklagade sitt hårda öde:
Under sista natten, gode yngling,
Brann min hydda, brunno mina hjordar,
Allt, ack allt, hvad jag i verlden ägde.
Gossen gladdes i sin själ och tänkte:
Har den trogna flickans hydda brunnit,
Dubbelt skall hon då min hydda älska;
Hafva hennes många hjordar brunnit,
Dubbelt skall hon fägnas då af mina;

Har hon mistat annat allt i verlden,
Dubbelt, dubbelt är jag henne dyrbar.

10.

Tvenne finkar byggde bo i parken.
Under våren sjöng beständigt hanen.
Under sommarn började han tystna,
Och om hösten tiger han alldeles.
Hvarför? — Ty så länge våren räckte,
Tänkte han på maka blott och kärlek;
Men med sommarn nalkades bekymmer
Om hans bo och om hans späda ungar;
Och med hösten kommo kulna dagar,
Och en längtan blott att flytta hädan.

11.

Fjärlar, J vårens barn,
Leende blommor J,
Buskar och gröna trän,
Vissnen, o vissnen snart!
Bilder af ungdomen,
Bilder af kärleken,
Vissnen, o vissnen snart!
Såld åt den gamles famn,
Får jag ej älska er.

12.

«Våren flyktar hastigt,
Hastigare sommarn,
Hösten dröjer länge,
Vintern ännu längre.
Snart, J sköna kinder,
Skolen J förvissna,
Och ej knoppas mera.»
Gossen svarte åter:
Än i höstens dagar
Gläda vårens minnen,
Än i vinterns dagar
Räcka sommarns skördar.
Fritt må våren flykta,
Fritt må kinden vissna,
Låt oss nu blott älska,
Låt oss nu blott kyssas.

13.

Lutad mot gärdet stod
Gossen vid flickans arm,
Såg öfver slagen äng:
«Sommarens tid har flytt,
Blommorna vissnat re'n;
Skön är din kind likväl,
Rosor och liljor der

Blomstra, som förr, ännu.»
Våren kom åter, då
Stod han allena der:
Flickan var borta, — låg
Vissnad i jordens famn;
Ängen var grön igen,
Leende, blomsterrik.

14.

Minna satt i lunden
Och på kransen såg,
Som, af rosor bunden,
I dess sköte låg,
Och en tår föll neder
Uppå blomstren då,
Men till kransen beder
Ömma flickan så:
Sköna! får du stanna
På min ynglings hår,
Dofta kring hans panna
Kärlek blott och vår;
Nekar han dig dröja
På det ljusa hår,
O! då må du röja
Minnas gömda tår!

15.

Ack, Natur! hur har jag kunnat
Förolämpa dig?
Andra har du fägring unnat,
Ingen fägring mig.
Ofta vid den slutna ringen
Jag förskjuten står;
På den fula blickar ingen,
Ingen vän jag får;
Och mitt hjerta slår, som andras,
Älskar såsom de,
Hvarför skall jag ensam vandra,
Och försmådd mig se?

16.

Trenne råd gaf modern åt sin dotter:
Att ej sucka, att ej missnöjd vara,
Och att icke kyssa någon gosse. —
Moder, om din dotter icke felar,
Icke felar mot det sista rådet,
Skall hon fela mot de första båda.

17.

Flickan knyter i Johanne-natten
Kring den gröna broddens späda stänglar
Silkestrådar utaf skilda färger;

Men på morgonstunden går hon sedan
Dit, att leta ut sin framtids öden.

Nu, så hör hur flickan der beter sig:
Har den svarta, sorgens stängel, vuxit,
Talar hon och sörjer med de andra.
Har den röda, glädjens stängel, vuxit,
Talar hon och fröjdas med de andra.
Har den gröna, kärleks-stängeln, vuxit,
Tiger hon och fröjdas i sitt hjerta.

18.

Till en källa talte gossen vredgad:
Källa, ängens öga, onda källa!
Tusen gångor har min flicka redan
Speglat i din blåa famn sitt anlet;
Men du vårdar ej den hulda bilden,
Du förvarar ej min flickas anlet.
När hon bortgått, flyktar äfven bilden,
Och jag söker den förgäfves sedan.
Skall jag straffa dig, du onda källa,
Grumla opp din bölja, dika ut dig,
Och förtrampa dina blomsterbräddar?

Källan åter bad en bön och sade:
Gosse, hvarför skulle du mig straffa,

Grumla opp min bölja, dika ut mig,
Och förtrampa mina blomsterbräddar?
Jag är ju en vattnets dotter endast,
Har ej blod, och har ej varma pulsar,
Älskar ej och älskas ej tillbaka;
Värre är att i ditt eget hjerta,
I ditt eget hjertas varma källa
Flickans minne sällan varar längre,
Än hon står i fägring för ditt öga.

19.

Dottren sade till sin gamla moder,
Får ej nu i höst mitt bröllop firas?
Modren sade: låt det bli till våren;
Våren, dotter, passar bäst för bröllop;
Äfven fågeln bygger bo om våren.
Hvarför passar våren bäst för bröllop,
Hvad, om fågeln bygger bo om våren?
Hvarje årstid, goda moder, passar
Ju för den, som hvarje årstid älskar.

20.

Edvard talade till morgonstjernan:
Hulda morgonstjerna, himlens dotter!
Säg, hvad gör Amanda, när hon uppstått
Och kring skuldran kastat lätta slöjan?

Morgonstjernan svarade och sade:
Goda gosse, när Amanda uppstått
Och kring skuldran kastat slöjan, går hon
Till sitt fönster, ser på mig och tåras,
Och se'n vänder hon sin blick mot vester.
Edvard åter talade och sade:
Godt är att hon ser på morgonstjernan,
Det bevisar hennes hjertas renhet;
Godt är att hon ser på den med tårar,
Det bevisar hennes hjertas vekhet:
Men det bästa att hon ser mot vester,
Ty i vester ligger Edvards hydda.

21.

Gossen sade till sin flicka:
Du flyr unnan, goda flicka,
Hvarje gång jag vill dig fånga;
Men dock säg, säg, fann du nå'nsin
Någon trygg och säker fristad,
Förrän i min famn du flydde?

22.

Till en bondes koja kom en krigsman,
Tung af år och vandrande på trädben,
Bonden fyllde lugnt ett glas för honom,
Bjöd och talte till den gamle knekten:

Fader, säg, hur var det dig till sinnes,
När i striden fiender dig omhvärft,
Skotten knallade och kulor hveno? —
Gamle knekten tog sitt glas och sade:
Såsom dig, när någongång om hösten
Hagel kring dig hvina, blixtar ljunga,
Och du bergar tegen för de dina.

23.

Vid en flickas fönster stod en gosse,
Trenne långa qvällar på hvarandra,
Klappade och bad att dock bli insläppt.
Första qvällen fick han hot och bannor,
Andra qvällen fick han ord och böner,
Tredje qvällen fick han fönstret öppnadt.

24.

Under strandens granar lekte gossen
Vid en vik af den besjungna Saimen.
Honom såg ur böljans salar Necken,
Såg med kärlek på den sköna gossen,
Önskande att honom till sig locka.
Då, som gubbe steg han först på stranden,
Men den muntra gossen flydde honom;
Och som yngling steg han se'n på stranden,

Men den muntra gossen bidde icke;
Sist, förvandlad till en yster fåle,
Steg han opp och hoppade bland träden.
Nu, när gossen såg den muntra fålen,
Gick han sakta lockande till honom,
Grep i hast hans mahn och sprang på ryggen,
Lysten att en glädtig ridt försöka;
Men i samma ögonblick till djupet
Flydde Necken med sitt sköna byte.
Kom så gossens moder ned till stranden,
Sökande sitt barn med sorg och tårar.
Henne såg ur böljans salar Necken,
Såg med kärlek på den sköna qvinnan,
Önskande att henne till sig locka.
Då, som gubbe steg han först på stranden,
Men den sorgsna qvinnan flydde honom;
Och som yngling steg han se'n på stranden,
Men den sorgsna qvinnan bidde icke;
Sist, förvandlad till den muntra gossen,
Låg han glad och vaggade på vågen.
Nu, när modren såg sin son, den sörjde,
Sprang hon ut i böljan i hans armar,
Lysten att ur vådan honom rädda;
Men i samma ögonblick till djupet
Flydde Necken med sitt sköna byte.

25.

Högt bland Saarijärvis moar bodde
Bonden Paavo på ett frostigt hemman,
Skötande dess jord med trägna armar;
Men af Herren väntade han växten.
Och han bodde der med barn och maka,
Åt i svett sitt knappa bröd med dessa,
Gräfde diken, plöjde opp och sådde.
Våren kom, och drifvan smalt af tegen,
Och med den flöt hälften bort af brodden;
Sommarn kom, och fram bröt hagelskuren,
Och af den slogs hälften ned af axen;
Hösten kom, och kölden tog hvad öfrigt.
Paavos maka slet sitt hår och sade:
Paavo, Paavo, olycksfödde gubbe!
Tagom stafven; Gud har oss förskjutit;
Svårt är tigga, men att svälta värre.
Paavo tog sin hustrus hand och sade:
Herren pröfvar blott, han ej förskjuter.
Blanda du till hälften bark i brödet,
Jag skall gräfva dubbelt flera diken,
Men af Herren vill jag vänta växten.
Hustrun lade hälften bark i brödet,
Gubben gräfde dubbelt flera diken,
Sålde fåren, köpte råg och sådde.
Våren kom, och drifvan smalt af tegen,

Men med den flöt intet bort af brodden;
Sommarn kom, och fram bröt hagelskuren,
Men af den slogs hälften ned af axen;
Hösten kom, och kölden tog hvad öfrigt.
Paavos maka slog sitt bröst och sade:
Paavo, Paavo, olycksfödde gubbe!
Låt oss dö, ty Gud har oss förskjutit;
Svår är döden, men att lefva värre.
Paavo tog sin hustrus hand och sade:
Herren pröfvar blott, han ej förskjuter.
Blanda du till dubbelt bark i brödet,
Jag vill gräfva dubbelt större diken,
Men af Herren vill jag vänta växten.
Hustrun lade dubbelt bark i brödet,
Gubben gräfde dubbelt större diken,
Sålde korna, köpte råg och sådde.
Våren kom, och drifvan smalt af tegen,
Men med den flöt intet bort af brodden;
Sommarn kom, och fram bröt hagelskuren,
Men af den slogs intet ned af axen;
Hösten kom, och kölden, långt från åkern,
Lät den stå i guld och vänta skördarn.
Då föll Paavo på sitt knä, och sade:
Herren pröfvar blott, han ej förskjuter.
Och hans maka föll på knä och sade:
Herren pröfvar blott, han ej förskjuter.

Men med glädje sade hon till gubben:
Paavo, Paavo, tag med fröjd till skäran;
Nu är tid att lefva glada dagar,
Nu är tid att kasta barken unnan,
Och att baka bröd af råg allena.
Paavo tog sin hustrus hand, och sade:
Qvinna, qvinna, den blott tål att pröfvas,
Som en nödställd nästa ej förskjuter;
Blanda du till hälften bark i brödet,
Ty förfrusen står vår grannes åker.

26.

Flickan ägde af sin mor ett minne,
Ägde ett med perlor och demanter
Smyckadt spänne af omätligt värde.
Kommo tvenne fästmän då till henne.
Stolt och rik och mäktig var den ena;
Men han friade till flickans spänne.
Och den andra, han var blyg och fattig,
Men han friade till flickans hjerta.
Nu till dottren talte hennes stjufmor:
Tag den rike, och förskjut den ärme;
Skönt är guldet dock mot fattigdomen.
Flickan gret och vägrade förgäfves.
Men den dag, då lysning skulle tagas,
Fanns ej flickan mer i modrens salar,

Ej på gården, ej bland parkens stammar;
Men hon fanns på stranden invid hafvet.
Dit kom hennes mor och hennes fästman,
Talande med vänlig röst till flickan:
Följ oss opp till gästabud och glädje:
Ty din lysning skall i dag besörjas.
Då tog flickan ur sin gördel spännet,
Tog det i sin hvita hand och sade:
Se, den litet har, är nöjd med litet;
Men den mycket äger, fordrar mera.
Tusen år, och tusen re'n, har hafvet
Slukat håfvor och förvärfvat skatter,
Och det fordrar än mitt gyllne smycke.
Så hon sade, och långt hän från stranden
Kastade sitt spänne ut i hafvet.
Men den rike gick förgrymmad dädan,
Och förgrymmad ropte flickans stjufmor:
Olycksaliga, hur har du handlat?
Ingen höghet har du mer att vänta,
Intet guld skall skimra i din boning,
Och ditt spänne ser du aldrig åter.
Men den ädla flickan log och sade:
Hvad är höghet mot min framtids lycka,
Hvad är guld emot ett lif med kärlek,
Hvad är spännet mot min ynglings hjerta?

27.

Stor var Tavastländarn Ojan Paavo,
Stor och väldig ibland Finlands söner,
Stadig som en granbevuxen klippa,
Djerf och snabb och kraftig som en stormvind.
Tallar hade han med rötter uppryckt,
Kufvat björnar med sin blotta armkraft,
Lyftat hästar öfver höga gärden,
Och som strån förmätne männer nedböjt.
Och nu stod den starke Ojan Paavo
Stolt och väldig uppå Lagmanstinget;
Midt på gården stod han ibland folket,
Som den höga furan ibland småskog;
Men han hof sin stämma opp och sade:
Finns här en af qvinna född och ammad,
Som förmår att hålla mig på stället,
Blott ett ögonblick på samma ställe;
Den må taga strax mitt rika hemman,
Den må vinna mina silfverskatter,
Den må äga mina många hjordar,
Och med kropp och själ är jag dess egen.
Så till folket talte Ojan Paavo;
Men förskräckte stodo bygdens drängar,
Tigande i nejden af den stolte,
Och der trädde ingen fram till honom.

Och med undran och med kärlek sågo
Bygdens flickor på den unga kämpen;
Ty han stod, den starke Ojan Paavo,
Som den höga furan ibland småskog,
Och hans öga brann som himlens stjerna,
Och hans panna lyste klar som dagen,
Och hans gula hår föll på hans skuldror,
Som ett solglänst strömfall öfver fjället.

Men ur qvinnohopen framsteg Anna,
Hon, den skönaste af bygdens flickor,
Vacker som en morgon till att påse.
Och hon framsteg raskt till Ojan Paavo,
Slog omkring hans hals de mjuka armar,
Närmade sitt hjerta till hans hjerta,
Pressade hans kind mot sina kinder,
Och så bjöd hon honom slita lös sig.
Men den starke gossen stod besegrad,
Kunde icke röra sig af stället,
Utan sade svigtande till flickan:
Anna, Anna, jag har tappat vadet,
Du må taga strax mitt rika hemman,
Du må vinna mina silfverskatter,
Du må äga mina många hjordar,
Och med kropp och själ är jag din egen.

De fångna.

På den röda elfvens botten
Fiskade en gosse perlor,
Fann en perla, blå som himlen,
Och som himlens stjerna rundad.
Men en flicka låg i perlan,
Och hon bad en bön och sade:
«Offra upp din perla, gosse,
Bryt mitt fängsel, låt mig fara,
Och en tacksam blick i stället
Vill jag för min frihet skänka.»

«Nej, vid Gud, min goda flicka,
Perlan är för mycket dyrbar,
Bär blott stilla du din boja,
Mången bar en vida värre.»
Flickan bräckte sakta skalet;
Morgonrodnan lik i fägring
Sköt hon upp vid gossens sida;
Gyllne lockar skylde pannan,
Rosens hy på kinden glödde. —
Stum, i hennes skönhet fången,

Stod i trenne timmar gossen:
När den tredje timman slagit,
Bad han tyst en bön och sade:
«Offra upp din skönhet, flicka,
Bryt mitt fängsel, låt mig fara,
Och en tacksam tår i stället
Vill jag för min frihet skänka.»

«Nej, vid Gud, du gode gosse,
Perlan är för mycket dyrbar.
Bär blott stilla du din boja,
Mången bar en vida värre.»

Den tidiga sorgen.

Rosen bröt du för din glada syster,
Vallmon höll du sjelf.
Rosen, flicka, tyder lif och kärlek,
Vallmon köld och död.
Anar du ej hjertats fröjder, — eller,
Bleka engel, säg,
Äger du vid femton år ett öde
Att beteckna re'n?

Flickans årstider.

Flickan gick en vintermorgon
I den rimbeströdda lunden,
Såg en vissnad ros och talte:
Sörj ej, sörj ej, arma blomma,
Att din sköna tid förflutit!
Du har lefvat, du har njutit,
Du har ägt din vår och glädje,
Innan vinterns köld dig nådde.
Värre öde har mitt hjerta,
Har på en gång vår och vinter,
Gossens öga är dess vårdag,
Och min moders är dess vinter.

Likhet.

Hur många vågor bo på fjärden,
Hur många tankar i mitt hjerta?
De tyckas fly — och dröja qvar dock,
De tyckas dö — och födas åter,

Så skilda, och ändå så lika,
Så många, och ändå desamma! —
Ur samma sjö, af samma vindar
De höjas alla,
Ur samma bröst de höjas alla,
Af samma kärlek.

Fågeln.

Öppet är min flickas fenster;
Vore jag en okänd fågel,
In till henne strax jag flöge.
Mig i bur hon skulle sätta,
Fylla glaset der med vatten,
Fylla lådan der med hampfrö.
Men jag ville säga henne:
Flicka, bort med frö och vatten!
Vet, din lilla muntra fågel
Dricker endast ömma tårar,
Lefver blott af smek och kyssar.

Den första kyssen.

På silfvermolnets kant satt aftonstjernan,
Från lundens skymning frågte henne tärnan:
Säg, aftonstjerna, hvad i himlen tänkes,
När första kyssen åt en älskling skänkes?
Och himlens blyga dotter hördes svara:
På jorden blickar ljusets englaskara,
Och ser sin egen sällhet speglad åter;
Blott döden vänder ögat bort — och gråter.

Flyg ej unnan.

Vill du veta, skälmska flicka,
Hur om hösten Vakor fångas?
Jag skall vara fågelfängarn,
Du skall låtsa vara Vaka.
Märk hur fågelfängarn talar:
«Flyg ej unnan, sköna Vaka,
Sitt på klasen trygg och stilla,

Snaran gör dig ingen skada,
Snaran vill din hals blott smeka.»
Ha, din skalk, du lät dig fånga;
Kyss mig nu, så skall du slippa.

Kyssens hopp.

Der jag satt i drömmar vid en källa,
Hörde jag en kyss på mina läppar
Sakta tala till en annan detta:
«Se, hon kommer, se, den blyga flickan
Kommer redan, inom några stunder
Sitter jag på hennes rosenläppar;
Och hon bär mig troget hela dagen,
Näns ej smaka på ett enda smultron,
Att ej blanda mig med smultronsaften;
Näns ej dricka ur den klara källan,
Att ej krossa mig mot glasets bräddar,
Näns ej hviska ens ett ord om kärlek,
Att ej fläkta mig från rosenläppen.»

Kärleken.

Bannande sin dotter talte modren:
«Flicka, jag för kärleken dig varnat,
Och jag finner att jag varnat fåfängt.»
Dottren sade: «var ej oblid, moder:
Stängde jag mig in, att undfly honom,
Flög han med hvart solgrand in i rummet;
Gick jag åter ut och rymde unnan,
Hörde jag hans suck i hvarje vindfläkt;
Slöt jag både ögon till och öron,
Sprang han skälmsk uti mitt eget hjerta.»

Skilnaden.

Hur jag satt, med pannan sänkt mot armen,
Såg en munter sparf från fensterkarmen;
Pickade på rutan lätt, och sad':
Gosse, hvarför sörja der, var glad!
Med ett frö, som våren röjt på vallen,

Med en droppe regn, ur drifvan fallen,
Och en ton af kärlek från min brud
Är jag rik och nöjd och säll som Gud!»
Arma sparf! men har jag vingar, svara,
Att, som du, från jord till himmel fara?
Har, som du, jag för min kärlek ljud,
Och, af allt det värsta, — har jag brud?

Drömmen.

Tröttad lade jag mig ned på bädden,
Att i sömnen glömma sorg och saknad;
Men en dröm sig smög till hufvudgärden,
Hviskande uti mitt öra detta:
«Vakna, hon är här, den sköna flickan;
Blicka opp, att hennes kyss emotta'!»

Och jag slår med glädje opp mitt öga;
Hvar är drömmen? som en rök försvunnen;
Hvar är flickan? bortom land och sjöar;
Hvar är kyssen? ack, blott i min längtan!

Den försmådda.

Ax vid ax på åkern vagga,
Korn vid korn i axen gömmas,
Så hvart flyktigt ord, du fällde,
Växer i mitt trogna hjerta.
Grymma, otacksamma gosse,
Odlarn går att berga tegen,
Men du sår blott du, och skörden
Lemnar du åt himlens fåglar,
Lemnar du åt snö och vindar.

Blomsterhandlaren.

Fyraårig satt vid stranden
Med sin äldsta syster gossen,
Skar af flarn ett skepp med segel,
Lastade med blommor skeppet,
Värfde myror till besättning,
Och till myrkaptenen sade:

«Segla nu, du käcke sjöman,
Segla nu och kom tillbaka;
Sälj min last på andra stranden,
Än för guld och än för perlor,
Än för andra granna lekverk.»

Systern strök hans ljusa lockar,
Drog en suck och talte detta:
«Fyraårig nu, du säljer
Strandens menlöst täcka blommor;
En gång tjugufyraårig
Tör du sälja trogna hjertan,
Än för guld och än för perlor,
Än för andra granna lekverk.»

Sorg och glädje.

Sorg och glädje båda
Bodde i mitt hjerta,
Sorg i ena kammarn,
Glädje i den andra.
Oförsonligt skilda,

Rådde än den ena,
Än den andra ensam.
Se'n den enda kom dit,
Lär hon öppnat dörren
Och förenat båda;
Ty min sorg är sällhet,
Och min glädje vemod.

Fjärilposten.

I det öppna lusthusfenstret
Satt en sommarmorgon flickan;
Men från blommorna i nejden
Kom en guldbevingad fjäril,
Och på flickans lock sig satte.
Genast slöt hon fenstret, fasttog
Och försökte tämja fjäriln:
«Flyg ej bort, du sköna fånge,
Gläds åt kyssen, njut af smeket,
Och blif stilla qvar på handen.»
Fåfängt! hvarje gång han släpptes
Flög han fladdrande på rutan.

Ändtligt, rörd af fjärilns oro,
Öppnade den sköna fenstret:
«Flyg då, otacksamma, flyg då
Med ett bud till dina likar:
Bjud dem ej så gerna komma,
Då de aldrig dröja gerna.»

Grumla icke flickans själ.

Flickan satt vid bäckens strand,
Tvådde sina fötter der;
Sjöng en fågel ofvanför:
«Flicka, grumla bäcken ej,
Himlen syns ej mer i den!»
Flickan slog sitt öga opp,
Talade med tårad blick:
«Sörj ej öfver bäcken, du;
Bäcken klarnar snart igen.
När du såg mig stå en gång
Vid en ynglings sida här,
Du till honom tala bordt:

Grumla icke flickans själ,
Aldrig skall den klarna se'n,
Aldrig spegla himlen mer.»

Sommarnatten.

På den lugna skogssjöns vatten
Satt jag hela sommarnatten,
Och för böljans tropp ur båten
Slängde tanklös ut försåten.
Men en talltrast sjöng på stranden,
Att han kunnat mista anden,
Tills jag halft förtörnad sade:
Bättre, om din näbb du lade
Under vingen, och till dagen
Sparde tonerna och slagen.
Men den djerfve hördes svara:
Gosse, låt ditt metspö vara;
Såg du opp kring land och vatten,
Kanske sjöng du sjelf om natten.
Och jag lyfte opp mitt öga,
Ljus var jorden, ljus det höga,

Och från himlen, stranden, vågen
Kom min flicka mig i hågen.
Och, som fåglen spått i lunden,
Sjöng jag denna sång på stunden.

Friden.

Ofta säger mig min moder:
«Barn, du äger två klenoder,
Göm dem för den onda tiden,
Vårda oskulden och friden.»
Moder, friden är försvunnen;
Skall den blifva återfunnen,
Bjud ej att jag honom glömmer,
Som den tagit, som den gömmer;
Blott med honom, som hans maka,
Kan jag få min frid tillbaka.

Den förändrade.

Fordom fick jag bannor hela dagen;
Än satt spensen vårdslöst, än satt kragen,
Än var håret fästadt opp mot regeln,
Aldrig hölls jag länge nog vid spegeln.
Nu har allt förbytt sig! «Säg, hur är dig,
Flicka, då du aldrig vill bli färdig?
Hur du städar dig! det är förskräckligt!
Har du än ej speglat dig tillräckligt?» —
Är mitt arma sinne då förtrolladt?
Hvem kan väl en sådan vexling vållat?
Ingen, svarar tyst mitt hjerta, ingen,
Om ej ynglingen, kanske, och ringen.

Den långa dagen.

Förr, när min vän var här,
Var mig en vårdag kort;
Nu, då han borta är,
Är mig en höstdag lång.

«Ack, hvad den dagen flyr!»
Säga de andra nu.
Jag: «hvad den långsam är!
O, att den ville fly!
Kommer ej qvällen snart,
Kommer ej nattens ro?»

Behagen.

Jag blickar på tärnornas skara,
Jag spanar och spanar beständigt;
Den skönaste ville jag välja,
Och svigtar dock ständigt i valet.
Den ena har klarare ögon,
Den andra har friskare kinder,
Den tredje har fullare läppar,
Den fjerde har varmare hjerta. —
Så finns ej en enda, som saknar
Ett något, som fängslar mitt sinne.
Jag kan ej en enda förskjuta;
O, finge jag kyssa dem alla!

Amor.

Ej han sårade mitt hjerta,
Ej, som döda böcker lära,
Smög han fram med pil och båge.
All hans list var blott hans oskuld,
Skönhet var hans enda vapen.
«Söta gosse, vill du komma,
Är mitt hjerta varmt och öppet.»
Och han lydde strax, — och sedan
Lika mån, som han att dröja,
Är jag sjelf att äga honom.

Den lättböjde.

Der jag band på åkern gyllne kärfvar,
Stod den unge Adolf vid min sida,
Skäran höll han i sin hand, på renen
Låg, emot en stubbe stödd, hans bössa,

Men i träsket, nedanför beläget,
Skrek i vassen nära stranden, Artan.

Strax till bössan sprang den käcke gossen;
Men jag fattade hans arm och sade:
«Låt den stackars Artan vara, Adolf!
Låt för min skull den få vara ostörd.»
Genast ställde han sin bössa unnan
Och tog gladt som nyss till skäran åter.

Men jag tänker ofta i mitt sinne:
Underlig är dock den vackre Adolf;
För ett vänligt ord från mina läppar
Lemnar han, hvad mest hans hjerta fröjdat;
För en hjertlig blick af mina ögon
Gör han gerna, hvad han skytt tillförne,
För en vänlig kyss, ett hjertligt famntag
Tror jag att han kunde gå i elden.

Den enda stunden.

Allena var jag,
Han kom allena;
Förbi min bana
Hans bana ledde.
Han dröjde icke,
Men tänkte dröja,
Han talte icke,
Men ögat talte. –
Du obekante,
Du välbekante!
En dag försvinner,
Ett år förflyter,
Det ena minnet
Det andra jagar;
Den korta stunden
Blef hos mig evigt,
Den bittra stunden,
Den ljufva stunden.

Törnet.

Törne, du min syskonplanta,
Svept i vinterns is, försmås du,
Höljd af taggar, hatas du.
Men jag tänker: kommer våren,
Slår du ut i blad och rosor,
Och en växt finns ej på jorden,
Ljuf och älskad såsom du.
O, hur mången törnestengel
Står ej naken i naturen,
Som behöfde kärlek blott,
Blott en solblick af ett hjerta,
För att kläda sig i rosor
Och hvart väsens glädje bli.

Tre och tre.

Från det höga tornet sågo
Trenne flickor ut mot hafvet;
Trenne segel syntes nalkas,
Och den äldsta systern talar:
«Systrar, sen vår faders fartyg,
Kommande från fjerran länder!
Trenne systrar här vi äro,
Tre kaptener styra skeppen;
Den som först i hamnen hinner,
Han skall få min krans af rosor,
Om han är med den belåten.»
Och den andra systern talar:
«Den som styr dernäst i hamnen,
Vill min blombukett jag skänka,
Om han är med den belåten.»
Och den tredje systern talar:
«Den som kommer sist i hamnen,
Han skall få mitt glada famntag,
Om han är den vackre August.»

Norden.

Löfven de falla,
Sjöarna frysa. —
Flyttande svanor
Seglen, o seglen
Sorgsna till södern,
Söken dess nödspis,
Längtande åter;
Plöjen dess sjöar,
Saknande våra.
Då skall ett öga
Se er från palmens
Skugga, och tala:
«Tynande Svanor,
Hvilken förtrollning
Hvilar på norden?
Den som från södern
Längtar, hans längtan
Söker en himmel.»

Den sällsynta fågeln.

När om qvällen han i stugan inkom,
Bannade sin son den gamla modren:
«Son, du går hvar dag till dina snaror,
Och hvar dag du kommer tomhändt åter:
Vårdslös är du, eller oförståndig,
Efter andra få och du blir utan.»

Henne svarade den yre gossen:
«Hvad, om än ej lyckan är densamma,
Då vi ej för samma fåglar gillra.
Bortom mon der, vid det lilla torpet,
Vistas, gamla mor, en sällsynt fågel;
Under hösten har på den jag lurat,
Under vintern har jag nu den fångat,
Men till våren vill jag föra hem den.
Underlig är fågeln der: den äger
Icke vingar, men en famn i stället,
Icke dun, men silkeslena lockar,
Icke näbb, men tvenne runda läppar.

Vill du byta öde?

«Vuxen upp på stranden
Af en bäck, som svallar,
Sköljd af hvarje hvirfvel,
Hvilket lif af oro
Lefver du, o blomma!»

Blomman hördes svara:
«Om mig strömmen skonar,
Om mig strömmen härjar,
Är dock all min oro
Blott en flyktig sommars.
Vill du byta öde,
Flicka, sköljd af strömmen
I en ynglings hjerta?»

Hennes budskap.

Kom, du sorgsna nordan!
Hvarje gång du kommer,
Bär du bud från henne.
Kommer du i fläkten,
Bär du hennes suckar;
Kommer du i ilen,
Bär du hennes klagan;
Kommer du i stormen,
Bär du hennes verop:
«Ve mig, edsförgätna,
Ve mig, ensamblefna!
Ur den gamles armar,
Från hans kalla kyssar,
O, hvem för mig åter
Till min varma yngling,
Till min första kärlek!»

Sippan.

Sippa, vårens första blomma,
Om jag bröt dig, om jag gaf dig
Åt den älskade, den kalla!
Bröt jag dig, jag skulle ge dig,
Gaf jag dig, jag skulle säga:
«Nära drifvans kant, o flicka,
Växte vårens första blomma,
Som vid isen af ditt hjerta
Blommar upp min trogna kärlek,
Bäfvande för vinterkylan,
Men ej qväfd af den, ej skördad.

Mötet.

Flickan satt en sommarafton,
Speglande sig sjelf i källan:
«Gode Gud, hvad jag är vacker!
Men hvad båtar mig min fägring,

Då den yngling, som jag älskar,
Icke ser mig, icke hör mig?
Ros, som blommar vid min sida,
Tag du mina läppars rodnad!
Purpurstänkta moln i luften,
Tag du mina kinders purpur!
Bleka stjerna ofvan molnet,
Tag du mina ögons klarhet!
Sist, o graf, tag hvad som lemnas.»

Detta har den skälmska gossen
Lyssnat till i närmsta buske,
Och han springer fram till henne,
Just den sökte, just den funne.
Men han kysste hennes läppar:
«Nu tog rosen läppens rodnad!»
Och han smög sin kind till hennes:
«Nu tog molnet kindens purpur!»
Och han såg i hennes öga:
«Nu tog stjernan ögats klarhet!»
Och han slog sin famn kring henne:
«Nu tog grafven hvad som lemnats;
Ty, o flicka, det är grafven,
Hvarur ingen mera slipper.»

Löjet.

Löjet var utan hem,
Irrade modfäldt kring,
Kom till den höges mun:
«Får jag min boning här?»
«Stoltheten bor här re'n!»

Löjet var utan hem,
Irrade modfäldt kring,
Kom till den lärdes mun:
«Får jag min boning här?»
«Allvaret bor här re'n!»

Löjet var utan hem,
Irrade modfäldt kring,
Kom till min flickas mun:
«Får jag min boning här?» —
«Kärleken bor här re'n,
Kyssen är kommen nyss,
Dig har man saknat blott.»

ÖFVERSÄTTNINGAR OCH EFTER-BILDNINGAR.

Vaggvisa.

Från Tyskan.

Sof du min lilla — min älskling är du —
Göm dina ögons små perlor ännu!
Allt är så tyst som i grafven det är;
Sof, och hvar fluga bortfläktar jag här.

Ännu, mitt barn, är din gyllene tid;
Sedan, — ack, gryr den väl aldrig så blid.
När kring ditt läger bekymren sig ställt,
Slumrar du lilla ej mera så sällt.

Englar från himmelen, täcka som du,
Sväfva kring vaggan och le mot dig nu.
O, de besöka dig sedan också;
Men för att aftorka tårar blott, då.

Sof, du min lilla; och mörknar det än,
Tröttnar ej mamma att vagga sin vän.
Sent eller tidigt, — i moderlig barm
Vakar dock kärleken, trogen och varm.

Klagosång

öfver Hassan Agas ädla Maka.

(En Servisk Folksång.)

Säg hvad hvitt syns der i djupa skogen?
Ser man snö der, eller ser man svanor?
Vore snö der, hade den väl smultit,
Vore svanor, hade re'n de flugit.
Icke snö, och icke heller svanor;
Nej, blott Hassan Agas tält der glänsa;
Sjelf i ett af dem han ligger sårad.

Han besökes af sin mor och syster;
Blygsamt dröjer hans gemål att komma.

När hans sår omsider börjat läkas,
Lät han säga till sin trogna maka:
«Vänta mig ej mera i palatset,
I palatset och ibland de mina.»

När hans maka hört de hårda orden,
Stod den trogna krossad under smärtan,
Hörde hästar stampa invid porten,

Trodde Hassan, hennes make, komma,
Och till tornet sprang, att ned sig störta.
Henne följa tvenne hulda döttrar,
Ropa ängsligt, badande i tårar:
«Ej det är vår fader Hassans hästar,
Blott din broder Pintorovitsch kommit.»

Hassans maka vänder då tillbaka,
Slår med klagan kring sin broder famnen:
«Se, o broder, här din systers nesa!
Jag, en mor till dessa fem, förskjutes.»

Brodren svarar intet, ur sin ficka
Drar han skiljobrefvet, redan färdigt,
I en duk af högrödt siden veckladt:
«Hon må fara till sin moders boning,
Ledig, att sig skänka åt en annan.»
Modren, då hon såg det bittra brefvet,
Kysste sina båda söners pannor,
Kysste sina båda döttrars kinder;
Ack, men från sitt späda barn i vaggan
Kan hon sig i smärtans stund ej slita.
Brodren rycker henne bort, den hårde,
Sätter henne på den käcka hästen
Och far bort med den försagda qvinnan,
Rakt till deras faders höga boning.

Kort var tiden, än ej åtta dagar,
Ganska kort, förr'n re'n den hulda qvinnan,
Re'n den hulda, under Enke-sorgen,
Blef begärd af flere stora herrar;
Och den största var Imoskis Cadi.
Och hon bad i tårar till sin broder:
«Ack, jag ber dig vid ditt lif, min broder,
Gif mig ingen annan mer till maka,
Att mitt hjerta ej må krossas sedan
Af de dyra, arma barnens anblick.»

Brodren, ej bevekt af hennes böner,
Fäster henne vid Imoskis Cadi.
Men hon beder honom oupphörligt:
«Skicka helst en liten lapp, o broder,
Med de orden till Imoskis Cadi:
Vänligt helsar dig den unga Enkan,
Låter ödmjukt be dig härigenom,
Att, om Svater en gång hit dig följa,
Du må hemta mig en rymlig slöja,
Att vid Hassans hus jag mig må hölja,
Och ej skåda mina arma barn der.»

Knappt fick Cadi detta bref om händer,
När han samlar alla sina Svater,

Och bereder sig till färd till bruden,
Och tar med sig den begärda slöjan.

Lyckligt hunno de Furstinnans boning,
Lyckligt följde hon dem ut från denna;
Men när Hassans hus de nådde, sågo
Barnen uppifrån sin mor och ropte:
«Kom, ack kom till dina barn tillbaka,
Ät med oss ditt bröd i egna salar.»

Hassans maka hörde sorgsen detta,
Vände sig till Svaternas förnämste:
«Låt, o broder, Svater här och hästar
Stanna litet vid den kära porten,
Medan mina små en skänk jag bringar.»

Och de höllo vid den kära porten,
Och hon gaf de arma barnen skänker,
Guldbesydda skor åt sina gossar,
Sina flickor långa, rika drägter,
Åt sitt spenbarn i förlåtna vaggan
Gaf hon för en framtids dar en tröja.

Gömd såg fadren, Hassan Aga, detta,
Ropte sorgligt till de dyra barnen:
«Dyra, arma barn, till mig er vänden,

Ty er moders barm är jernhård vorden,
Är förspärrad nu och kan ej röras.»

När som Hassans maka hörde detta,
Föll förbleknad hon på stället neder;
Lifvet flög ur det beklämda hjertat,
När af egna barn hon såg sig undflys.

Radoslaus.

(En Servisk Folksång.)

Knappt ännu på himlen morgonrodnan,
Knappt på himlen morgonstjernan lyste,
När för Konung Radoslaus, i sömnen,
Sjöng en svala. Så för honom sjöng hon:
Upp, o Konung, oblidt var ditt öde,
Då du här dig lade ned att sofva!
Och du slumrar trygg till morgonväkten?
Se, från dig har Lika re'n gjort affall,
Jemte Korbau och det flacka Kotar,
Från Cettines stränder allt till hafvet.

Knappt förnummit hade Radoslaus
Denna stämma, när sin son han ropte:
«Upp, min käre son, och låt oss båda
Snabbt från alla sidor samla härar;
Se, från oss har Lika re'n gjort affall,
Jemte Korbau och det flacka Kotar,
Från Cettines stränder allt till hafvet.»

Knappt förnummit hade Ciaslaus
Denna fadrens maning, när han skyndsamt
Samlar stora härar, hurtigt fotfolk,
Och Dalmatiens snabba ryttarskaror.

Men ett ädelt råd gaf fadren honom:
«Ciaslaus, medtag härens kärna,
Och gå modigt mot Croatiens söner.
Är dig himmelen och lyckan gynnsam,
Så att Banen Selimir blir slagen,
Bränn då inga städer, inga byar,
Och försälj ej dina fångna slafvar!
Tämj allenast Korbau du, och Lika,
Detta land, din ädla moders hemland;
Jag vill draga mot det flacka Kotar,
Från Cettines stränder allt till hafvet,
Vill det kufva blott, och ej föröda.»

Så de båda konungsliga hjeltar
Skiljas åt, och deras båda härar
Tåga muntra af, med sång i täflan,
Skämta gladt och dricka under ridten.

Länge var det ej, förr'n Banens krigshär,
Selimirs, liksom en vind förspriddes;
Men, med glömska af sin fars förmaning,
Nederbrände Ciaslaus städer,
Tog med plundring rika slott, lät grufligt
Stor och liten öfver klingan springa,
Och som skänker delte åt sin krigshär
Fångna slafvar.
Konung Radoslaus
Snart och villigt fått det flacka Kotar
Under spiran åter; men, o öde!
Nu mot honom resa sig hans härar,
Derför att ej han, som Ciaslaus,
Gett dem lof att rika slott föröda,
Öda altaren och kyrkor, icke
Gett dem lof att skända Kotars döttrar,
Och de arma slafvarne försälja.
Vrede taga de från honom kronan,
Och till konung Ciaslaus välja.
Och han är knappt Konung, när han hastigt
Lät från solens uppgång till dess nedgång,

Från dess nedgång till dess uppgång, ropa:
«Den som hemtar mig min fader fången,
Eller mig hans gråa hufvud hemtar,
Skall den andra varda i mitt rike.»

Milutin, en slaf, har knappt förnummit
Dessa ord, när han tolf kämpar samlar,
Och kring Kotars flacka nejder söker
Konung Radoslaus, att honom fången,
Eller ock hans gråa hufvud hemta.

Men en ädel klippgudinna höjer,
Bebi höjer, från den höga toppen,
Så sin stämma: «akta, Radoslaus,
Oblidt är det öde, som dig hitfört;
Nära stå tolf knektar, att dig fånga,
Slafven Milutin för dem i spetsen.
Gamle fader, ack, ett oblidt öde
Hvälfde stunden, då din son du födde,
Som ditt gråa hufvud eftertraktar.»

Full af smärta lyssnar Radoslaus
Till beskyddarinnans ord, och flyktar
Strax från slätten, flyktar bort mot hafvet,
Att sig rädda bland dess blåa vågor.
Och han störtar sig i böljans sköte,

Hinner ändtligt till en kulen klippa,
Klättrar upp, och himmel! utan fasa
Hvem förmått den gamles straffdom höra,
Midt i hafvet, på den kulna klippan:

«Ciaslaus, o min son, min älskling,
Som så länge jag af himlen tiggde,
Och som, ändtligt mig af himlen unnad,
Grymt din faders hufvud eftertraktar,
O, vik från mig, o vik fjerran från mig!
Du, min son, min innerligen käre!
Gå, att hafvets djup dig sluka måtte,
Som det mig i detta nu skall sluka
Från den kulna klippan. Mörkne, mörkne
Öfver dig den ljusa solen. Öppne
Himlen sig med vredens blixt och dunder,
Och förbittrad gifve jorden åter
Dina gömda ben. En son, en sonson
Efterlemne aldrig du. Må lyckan
Svika dig i krigets kamp, din maka
Snart blir nödgad att en sorgdrägt bära,
Och din svärfar ensam efterlefva.
Må Dalmatien sin röda drufva
Och sitt hvita korn dig aldrig gifva,
Dig, gudlöse son, som kan din gamle
Faders, Radoslaus', död begära.»

Medan så ännu den qvalde klagar,
Och med tårar tvår den kulna klippan,
Kom ett litet skepp med fulla segel,
Fördt af Latiens ädla söner. — Tårad
Ropar dem den gamle an, och ber dem,
Ber vid himlen, månens ljus och solens,
Taga honom opp ombord och bringa
Fram till Latiens strand. Och Latiens söner
Buro i sin barm ett ädelt hjerta,
Ädelt hjerta, och för himlen fruktan.
Upp de togo Kungen på sitt fartyg,
Bragte honom till sitt land. Den gamle
Radoslaus for till Rom och upptogs
Vänligt der och hade, gift ånyo,
Se'n en son, som Petrimir sig nämnde,
Och, med ädelt Romerskt blod förenad,
Födde Paulimir, Slavoniens konung.

Flickans klagan.

(En Finsk Runa*).

Aldrig gå de ur mitt sinne,
Ur mitt minne plånas aldrig
Dessa hulda, ljufva dagar,
Då jag sjöng, ett barn till ålder,
Qvittrade, som liten flicka,
Med den muntra fågelns glädje,
Lärkans glädje, som med vingen
Nära molnens barm i höjden
Fri och lätt och sorglös leker.

Hjertat fritt ifrån bekymmer,
Flög jag förr, som vinden flyger,
Fördes, som en gnista föres,
For, som löfvet far i lunden,

---

*) Bland de talrika sånger, hvilka utgöra Finska poesiens stolthet och ära, torde väl denna runa med allt skäl kunna föras. Jag har, vid öfverflyttandet af detta herrliga stycke till Svenskan, rönt samma känslor som den, hvilken söker upptaga och omplantera en blommande växt ur en jordmån i en annan. I hvarje stund har jag fruktat att skada de veka rötterna, att jag så må säga, och de sköna bladen, och misströstar om att hafva kunnat freda dem från alltför förstörande spår af min hand.

Såsom fjäriln öfver lindan,
Drack mig mätt af ljufva safter
Från den gyllne blommans kalkar,
Som af silfver öfverstänktes.

Främmande för alla sorger,
Satt jag, glädjens bild, på fältet,
Satt med honings-håg på tufvan,
Satt, en blomma lik, på lindan,
Lekande, förtroligt sluten
Till den muntra syskonringen,
Sakta smekt af vädrets ande,
När han kom med blomsterdofter
Från det honingsrika landet.

Hvilans afbild, se'n på bädden
Sof jag lik en liten fågel,
Och det blida lugnet redde
Vid min sida sig ett läger,
Störde ej min sömn med hotet
Om en nytänd dags bekymmer,
Om de sorger, hvilka plåga
Nu mitt sakta tärda hjerta.

Hvarken vet jag eller kan jag
Rätt och tydligt uppenbara,

Hvad som rann uti mitt sinne,
Hvad som drabbade mitt hufvud,
Denna underliga tanke,
Som uti mitt hjerta tändes,
Som, förut ej känd, mig nådde,
Efter det min moder sagt mig,
Se'n hon sagt: min lilla dotter,
Snart du redan femton vårar
Lemnat efter dig i spåren. —
Jemte mina bröst, som stego,
Steg en okänd eld i hjertat,
Jemte mina bröst, som svällde,
Svällde oron under duken,
I den ovant höjda barmen.

Ledsamt är det nu i stugan,
Tungt är sinnet nu på fältet,
Lugn finns icke mer i lunden,
Trefnad icke mer i skuggan,
Under trädens mörka grenar.
Oron tvingar mig till hvilan,
Oron stör mig under sömnen,
Oron väcker mig till ljuset,
Till den nya dagens möte.
Nu det brinner i mitt hjerta,
I den skymda gömman brinner

Hoppets eld, den oförstådda,
Den besynnerliga elden,
Hvilken jag ej vet att släcka,
Icke hjerta har att qväfva. —
Dit de ila skyndsamt alla,
Alla ord ifrån min tunga,
När jag ej af någon höres;
Dit min hjernas alla tankar,
Dit mitt hjertas lugn och hvila,
Dit till hoppets dunkla vägar,
Aningarnas trånga vägar,
Sorgefulla för mitt hjerta,
Glädjefulla för mitt hjerta.
Af de önskningar jag hyser,
Är blott en beständigt vigtig,
Bland behofver, dem jag känner,
Känner hjertat ett allena:
Sorgefullt det är för hjertat,
Glädjefullt det är för hjertat.

Den trogna flickan.

(Skottländsk Visa.)

Falskt eller rätt, man säger lätt:
«En qvinnas tro är fal;
Hon snart bedrar, och lemnar qvar
Åt kärlek endast qval.»
Det säges så. Nu lyssnen på
Hvad om en flicka här,
Som ej för lek sin trohet svek,
Till att förtäljas är.

Till hennes tjäll en mulen qväll
Dess älskling smög på tå.
«Låt dörren opp, låt skyndsamt opp,
Förr'n någon vakna må.»
Och dörr'n gick opp, gick skyndsamt opp.
«Jag snart ifrån dig drar,
Till döden fälld, af dom och väld,
Jag nu blott afsked tar.

Jag måste hän, bland skogens trän
Kan jag en fristad få.»

«O nej, o nej, allena ej,
Men jag vill med dig gå.
Hvad är all fröjd, i lifvet röjd?
Som bubblan den förgått.
O älskling, nej, allena ej;
Oss skiljer döden blott.»

«Nej, stanna qvar, der förr du var,
Du kan ej följa mig!
Hur skall det bli, att lefva i
En öde skog för dig?
Bland snår och ris, bland frost och is,
Bland hunger, qval och strid;
Nej, hulda, nej, du följer ej,
Blif qvar och lef i frid.»

«Nej, gode, nej, gå ensam ej,
Jag dig med tårar ber.
Förlåten, o, hvar får jag ro,
Hvad är mig lifvet mer?
Bland snår och ris, bland frost och is,
Bland hunger, qval och strid,
Här vid ditt bröst jag har min tröst,
Min värma och min frid.»

«Ack, hulda, nej, du får det ej,
Blif här, ej mera min!
Hvar sorg, så vild, gör tiden mild;
Han mildrar äfven din.
Hvad skall vår stad, dess tungor hvad
Ej hvässa skarpt, som svärd,
Att hugga ned ditt rykte med,
Se'n man försport din färd?»

«Nej, gode, nej, säg sådant ej;
Mig tröstar ingen tid;
Med hvarje dag, blott mera svag,
Skall jag bestå min strid.
Hvad rör vår stad, dess tungor hvad
Min smälek eller dygd?
Kom, gode, hän till skogens trän,
Och der vi finna skygd.»

«Se skogen, den är hemsk, min vän,
Och farlig likaså,
Ser du min hand på bågens band,
Skall du ej bäfva då?
Och gripes jag, fast vek och svag,
Min lott du dela får.
På år af nöd, blir slutet död;
Nej, dröj, jag ensam går!»

«Nej, gode, nej! Ger kärlek ej
I farans stund oss mod?
Af qvinna kan den göra man,
Af svaghet hjeltemod.
Ser jag din hand på bågens band,
Skall jag ditt öga bli,
Och så mot nöd, och så mot död,
Förente, kämpa vi.»

«Se, skogens famn är blott en hamn
För vilddjur och för brott,
På ditt gemak blir molnet tak,
Och skyl ge löfven blott.
Din kammar der en håla är,
Din bädd blir snö och is,
Till vin du får en vattentår,
Och hunger blott till spis.»

«Nej, skogens famn skall bli en hamn
För friheten och dig;
I ditt förvar mitt tak jag har,
Och hydda är du mig.
Din starka hand skall lägga band
På röfvare och djur,
Och hvad vi mer behöfva, ger
En kärleksrik natur.»

«O nej, o nej, du får det ej!
Din kind skall blekna der,
Din lätta drägt mot storm och fläkt
Ej något värn beskär.
Ej moders röst, ej systrars tröst
Skall finna dina spår. —
En qvinnas barm blir kall, som varm;
Farväl! jag ensam går.»

«Farväl min mor! din dotter for
Med den, hon trohet svor.
Farväl! ej mer, o systrar, er
I hemmets sal jag ser. —
Se dagens sken! det ljusnar re'n:
Upp, älskling, låt oss fly;
Hvad rör mig verld, hvad mod och flärd
Hvad rör mig kind och hy!»

«Välan, så stå hur fast du må;
Men hör ett ord ännu:
I skogen der, en flicka är,
Som bättre är än du.
Den gamlas lag föraktar jag,
Den nya är mig kär.
Jag söker frid, ej qvinnostrid,
Du kan ej vara der.»

«Låt vara så, en flicka må
I gröna skogen bo:
Ock henne vill jag höra till
Med ömhet och med tro,
Vill älska dig, och öfva mig
I tålamod och fog,
Och tjena den du tar till vän,
Om hundrade du tog.»

«Mitt enda väl, du trogna själ!
Hvem finner fläck hos dig?
Ej såg jag en, som du så ren,
Så kär var ingen mig.
Var lugn och glad; hvad nyss jag sad',
Var blott en dikt, ej mer;
Ett Grefligt namn, en skuldfri famn,
Jag åt din kärlek ger.»

«Hvem helst du är, den du har kär
Är som en drottning spord.
Hvad är så halt, så lätt, så falt,
Som falska männers ord.
Din tro består. I känslans vår
Min kärlek nu du har,
Och samma vän i hösten än
Skall du i mig ha' qvar.»

Chevy jagten.

(Efter Herders Tyska bearbetning af det Engelska Originalet.)

I.

Lord Percy från Northumberland
En ed han svurit har:
På Chiviaths berg att jaga
I trenne runda dar,
Till trots för Riddar Douglas,
Och hvem med honom var.

«De bästa hjortar på Chiviath
Skall jag fälla och föra bort.»
«Vid Gud!» sad' Riddar Douglas,
«Hans väg skall blifva kort.»

Och Percy ifrån Bambrow kom
Med en skara, stolt att se;
Väl femtonhundrade skyttar,
Från landamären tre.

Med Måndags morgon börjar han
På Chiviaths berg sin jagt.

Hvart spenbarn känner den med sorg:
Det blef en blodig jagt.

Och kopplen drefvo skogen kring,
Och villebrådet sprang,
Och skyttar hukade sig ned
Vid breda bågars klang.

Och hjortar ströko genom skog,
Nu der, nu åter här,
Och hundar sökte i ris och snår,
Att finna rofvet der.

Med Måndags morgon Percys män
På Chiviaths berg sig ställt.
En timme efter middag re'n
De hundra hjortar fällt.

De blåste död kring fältet nu,
Och drogo djuren hop.
Till nederlaget Percy kom,
Och såg de slagnas hop.

Han sade: «Douglas lofte så,
Att tala med mig i dag;

Dock, att han ej komma skulle,
Vid Gud, det visste väl jag.»

En Squire ifrån Northumberland
Han ser till slut dock der:
Fram tågar Riddar Douglas,
Med honom en väldig här,

Med hillebårder, spjut och svärd,
Att skådas vidt och bredt,
Ej bättre män till bröst och arm
Har Christenheten sett.

Två tusen spjutbeväpnade,
Af obefläckad frejd,
Långs Twide burna alla
I Tiwedalens nejd.

«Låt af från djuren», Percy sad',
«En hvar sin båge tag;
Ej mer han haft den nödig
Allt från sin födslodag.»

Till häst den starke Douglas drog,
Framför sin krigshär han;

Hans rustning blänkte såsom glöd,
Ej fanns hans öfverman.

«Säg», sade han, «hvad folk är ni!
Och hvem är den er för?
Hvem gaf er lof att jaga
I park, som mig tillhör?»

Den första man, som gaf ett svar,
Lord Percy sjelf var den:
«Hvad folk? det säga icke vi,
Ej heller hvilkens män;
Men vi jaga här i parken;
Vill du det hindra än?

De bästa hjortar i Chiviath
Vi skjutit och föra bort.»
«Vid Gud», sad' Riddar Douglas,
«Er väg skall blifva kort.»

Den ädle Douglas talade
Till Percy åter så:
«Att döda män förutan skuld,
Det vore synd ändå;

Men, Percy, du är Lord af land,
Och jag af stånd, som du,
Vi låta folket stå bredvid,
Och slåss, vi båda, nu?»

«Väl, straffe Gud», så Percy sad',
«Hvem som det neka vill.
Det skall du, käcke Douglas,
Min själ, ej vittna till.

I England, Skottland, Frankerik,
Har ingen qvinna födt
Den jag, med Gud och lycka,
Ej gladt i striden mött.»

En Squire ifrån Northumberland,
Withrington, trädde fram:
«Skall slikt i England täljas för
Kung Henrik, till vår skam?

J ären rike Lorder två,
En fattig Squire är jag,
Och skulle se de ädle slåss,
Och icke dela slag?
Nej, tryta mig ej vapen blott,
Ej tryter hjertelag.»

En dag, en dag, en fasans dag,
En blodig dag blef den.
Min första sång är slutad. Snart
Jag sjunger mera än.

II.

Nu Englands söner bågen spännt
Med hjerta och med mod.
Den första svärm, de sköto af,
Gjöt fjorton Skottars blod.

Gref Douglas sjelf för Skottarne
I spetsen tappert stred;
Vid Gud, det vistes öfverallt,
Der han sår och jämmer spred.

Gref Douglas, som en båld Genral,
Tredelte nu sin här.
Från trenne sidor bröt den in,
Med väldiga gevär.

Och många djupa sår det gafs
Åt våra skyttars hop,

Och mången ädel hjelte föll,
Visst ej med glädjerop.

Hvar Engelsman lät bågen bli,
Och drog sitt svärd alltre'n;
En fasans syn det var att se
På hjelmarna dess sken.

Ej pansar hårdt, ej präktig hjelm
Mot våra glafvar höll;
Och mången, som var käck och stor,
Till de våras fötter föll.

Till slut med Douglas Percy kom
Att pröfva svärdens bett.
De höggo friskt med Maylands-stål,
För begge blef det hett.

Som blixt på blixt de gåfvo slag,
De båda män af mod,
Tills blod ur deras hjelmar sprang,
Som om det regnat blod.

«Håll upp, o Percy», Douglas sad',
«Mitt fasta löfte hör:

Till Konung James i Skottland
Jag dig som Grefve för.

Din lösen skall du hafva fri,
Så tag min lofven nu;
Förty af alla, som jag slog,
Den tappraste är du.»

«Nej», sade Grefve Percy, «nej!
Mitt första ord det var,
Att jag för ingen viker,
Som qvinna burit har.»

Och se, då kom med fart en pil,
Sänd af en väldig arm,
Gref Douglas har den träffat
I djupet af hans barm.

I lefver och i lunga in
Den skarpa pilen skar.
Ej många ord han talte se'n
I sina lefnadsdar:
«Gå på, gå på, mitt tappra folk!
Med mig det varit har.»

Gref Percy, stödd emot sitt svärd,
Såg Douglas blekna då,
Han tog den dödes hand och sad':
«Ve, att jag ser dig så.

Att rädda dig, jag delte gladt
På trenne år mitt land;
Ty bättre arm och hjerta har
Ej hela nordens land.»

Det såg en Skottländsk Riddare,
Montgomri hette han:
Han såg Gref Douglas falla,
Och lade spjutet an.

Han jagar fram på en corsar,
Emellan hundra skott,
Han stannar ej, han dröjer ej,
Han söker Percy blott.

Han måttar emot Percy Lord
En stöt, som drabbar svår.
Hans säkra jern, hans starka spjut
Igenom Percy går.

På motsatt sida lansens udd,
En aln i längd man ser:
Två män, som de, som föllo här
Har icke jorden mer.

En bågskytt från Northumberland
Såg Percy falla blek,
Han bar en båge i sin hand,
Som honom aldrig svek.

En pil han tog, en aln i längd,
Och hvässte uddens stål,
Ett skott han mot Montgomri sköt,
Visst ej på lek hans mål.

Den pil, han mot Montgomri sändt,
I målet snart den stod.
Dess svanepennor dränkte sig
Allt i hans hjerteblod.

Ej fanns der en, som ville fly,
En hvar blott strida kan.
Med sönderhuggna svärd ännu
De drabba mot hvarann.

En timme före Vesper bröt
På Chiviath striden ut;
När klockan ljöd till aftonbön,
Var fjerran än dess slut.

De räckte först hvarandra hand
Vid månens dröjda sken;
De hjelpte upp hvarann, men stå
Förmådde få allen!

Till England kommo femtitvå,
Af femtonhundra, hem;
Till Skottland, af tvåtusende,
De kommo femtifem.

De andra lågo döde der,
Eller kunde ej stå opp.
Hvart spenbarn känner än med sorg
Det blodiga förlopp.

Död låg der, med Lord Percy sjelf,
Johan af Aggerston;
Den snabbe Roger Hartley,
Wilhelm, den djerfve Heron.

Georg, den tappre Lovli,
En Riddare af namn,
Och Raff, den rike Rugbi,
De lågo der famn vid famn.

Om Withrington, det gör mig ondt;
Han var så käck och djerf;
När fötterna han mist, på knä
Han spridde än förderf.

Der låg, med Grefve Douglas, död
Hew af Montgomri. Sir;
Den tappre David Lewdal,
Hans systerson låg der.

Med honom Carl af Murrey,
Som ingen fotbredd vek,
Hew Maxwel, ock en Lord af land,
Med Douglas låg der blek.

Vid gryningen man bar dem bort,
På björk och hasselträn,
Och mången enka kom med sorg
Och bar sin make dän.

O Tiwedal, du klaga må!
Northumberland ej le!
Två män, som de, som föllo här,
Skall mer er gräns ej se.

Det kom ett bud till Edinburgh,
Der Skottlands Konung satt:
«Din Grefve Douglas slagen är,
Och död vid Chiviath.»

Af sorg han sina händer vred,
Och ropte: «ve, o ve!
En sådan man skall jag ej mer
I hela Skottland se.»

Det kom ett bud till London ock,
Der Konung Henrik satt:
«Din Grefve Percy slagen är,
Och död vid Chiviath.»

«Gud vare med hans själ i nåd!»
Föll Konung Henrik i,
«Väl hundrade hans likar
I landet äge vi.
Men, Percy, lefver jag, så sannt,
Skall du ock hämnad bli.»

Och som vår ädle Konung svor,
Och Kunga-eden bjöd,
Så stridde han vid Humbledown,
Att hämnas Percys död.

Der ädle Skottar trettisex,
På samma dag en hvar,
Vid Glendal, under vapenbrak,
På fältet blefvo qvar.

Allt sådan var nu Chevy jagt,
Ett sådant slut tog den.
Vid Otterborn, hvar slaget stod
De gamle visa än.

Den första bekantskapen.

(Lithauisk Folksång.)

Djupt i natt och mörker,
Djupt i täta skogen,
Fjerran var min hulda flicka,
Förr'n jag henne kände.

Obekant med henne,
Red jag en gång ditåt,
Valde mig en plats i hörnet,
Vid det hvita bordet.

Sorgsen i mitt hjerta,
Snyftade och gret jag;
Då — då såg den hulda flickan
Sneglande uppå mig.

Och nu gick kring laget
Skummande en kanna;
Hui! det blef en annan lefnad.
Nu, hvem gäller skålen?

Dig nu gäller skålen,
Dig, du sköna flicka,
Skild så långt från mig tillförne —
Nu min älskarinna!

Den förrådda kärleken.

(Ny-Grekiskt Original.)

Hur om natten vi kysste hvarandra,
Såg ingen, o flicka, uppå.
Der stodo stjernor på himlen,
Vi trodde stjernorna då.

En stjerna föll från himlen,
För hafvet förrådde oss den,
Och hafvet det sade åt rodret,
Och rodret åt seglarn igen.

Och seglarn sjöng det sedan
För älskarinnan ut:
Nu sjunga det gossar och flickor
På gator och torg till slut.

Råden.

(Af Uhland.)

Hon.

Ständigt ser du blott på mig,
Borta eller hemma;
Akta du ditt öga väl,
Att det ej får blemma!

Han.

Såg du dig ej ständigt kring,
Såg du mindre blickas;
Akta du din nacke väl,
Att den ej må vrickas!

Val af yrke.

(Ungerskt Original.)

Kunde Advokat jag blifva,
Dref jag inga andra strider,
Bjöd jag hjelp och bjöd jag bistånd
Ej i andra mål än desse:

När ert rykte, hulda flickor,
Vore ställdt i någon fara.

Kunde jag Professor blifva,
Hörde mina Auditorer
Blott hur' söta flickors hjertan
Kunna bäst i låga bringas,
Huru deras återkärlek,
Deras gunst man lättast vinner.

Ack, om jag en Skald dock vore,
Skulle jag beständigt prisa
Ömma, goda flickors trohet;
Och med sångens trollmakt mildra
Ynglingarnes vilda väsen.

Äfven Doktor blef jag gerna;
Och jag hoppas icke fåfängt
Vore då mitt nit, min möda;
Mig som kärlekssjuka flickors
Doktor jag förklara ville,
Och för alla patienter
Kärlek, kärlek blott förordna.

Skald, jurist, professor, doktor,
Flickor, blef för er jag gerna,

Men med ett kall blott jag hinner;
Derför sägen sjelfva, flickor,
Hvilket yrke jag skall välja,
För att bli er bäst till nytta?

Till Cenzi *).

(Ungerskt Original.)

Såsom hjorten älskar källan,
Biet honingsrika blommor;
Så jag älskar vinets glädje,
Och med vinet ömma sånger,
Och med sången ömma kyssar,
Dina kyssar, sköna Cenzi!
När jag dricker, vaknar fröjden,
Tänds min håg också till sången,
Och förtjusad af den ljufva
Kärleken, din kärlek, bryr mig
Icke kungars helga purpur,
Ej den lycka, andra hylla.

---

*) För så väl detta stycke, som öfriga här förekommande bearbetningar af fremmande originaler, hafva Tyska öfversättningar legat till grund.

Lycklig är jag genom bägarn,
Lyckligare genom sången,
Lyckligast dock genom kyssar,
Cenzi, genom dina kyssar.

Elisabeths klagan*).

(Origin. Engelskt.)

Vill du höra hur Elisa
I sitt fängsel sjöng en sång,
För sin stolta systers hårdhet,
Klagande i häktets tvång?
Ute såg hon glada flickor
Leende till lekar gå;
O, hur såg hon nu med saknad,
Hvad de höge dock försmå.

«O, hvem ville, född i skuggan,
Lemna lugnet af sin dal,
För en purpurskrud, en krona

---

*) Elisabeth af England satt, förr än hon blef Drottning, i fängelse i Woodstock 1554.

Söka hofvets gyllne sal?
Långt från ondskan, som från prakten,
Lefver kärlek ren och huld,
Ack, mot kärleken hur ringa
Är ej verldens tomma guld!

Arma herde, du med afund
Mot de storas lycka ser.
O, den gyllne drägt, mig pryder,
Är en boja blott, ej mer.
Kärleken, lik sommarsolen,
Gör din lefnad ljus och varm;
Lättare, än ordensstjernan,
Är en blomma vid din barm.

Se hur flickan der med hjorden
Leende mot hemmet går;
Blommor, nyss ur knoppen skjutna,
Kransa hennes lätta spår.
Hvilken drottning öfver riken
Får, som hon, på rosor gå?
Ack, belastad med juveler,
Ler och sjunger ingen så.

Vore jag bland eder buren,
Blott en tärna från er dal,

Sprang jag, bortom bom och galler,
I naturens ljusa sal,
Klängde öfver fjäll och kulle,
Höjde gladt till sång min röst,
Och en blomkrans blef min krona,
Och mitt rike herdens bröst.»

Den heliga Agnes*).

Blott tretton år den ädla Agnes hunnit, när
Hon döden undgick och det sanna lifvet vann.
Skön till sitt yttre var hon; hennes like fanns
Bland hufvudstadens döttrar ej, dock skönare
Var hennes själ, af himmelsk kärlek genomträngd.
Högboren, adlad redan af sitt sinnelag,
Till kroppen vek, till själen stark hon var, ett barn
Till år, men som en mogen qvinna klok.

Och tretton år den ädla flickan hunnit blott,
Och gick i skola än, när Titus Lucius,

---

*) Denna legend och de fyra nästföljande äro bearbetade efter Kosegarten.

Den ypperste af hufvudstadens ynglingar,
Prokonsulns son, för henne re'n af kärlek brann.
Juveler, perlor, kosteliga drägter, guld,
Sin faders alla skatter, han till brudskänk bjöd;
Men stilla talte flickan blott till ynglingen:
«Begär mig ej, jag kan dock aldrig blifva din,
En annan tillhör jag och är förlofvad re'n.»

I spotsk förundran svarar denne: «du så ung
Så späd ännu, hur vore du förlofvad re'n?
Hvem ville oförväget våga täfla här
Med mig, en son af landets högste styresman,
Hvem är förmäten nog att vilja mäta sig
Med mig i skönhet, adel, makt och rikedom?»

Men Agnes log och utbrast i sin älsklings lof:
«Skön är min älskling mer än alla sköna här,
Hans glans beundra solen, månen, stjernorna;
En fläkt blott af hans andedrägt ger sjuka lif,
Ett löje på hans läppar väcker döda opp.
Af adel är min älskling mer än ädla här;
Hans fader tog ej qvinna, och hans moder har,
Jungfruligt hög och ren, ej vetat af en man,
Och derför lyda honom villigt andarne.
Och mäktig mer än jordens store är min vän,
Blott stoft mot honom äro folkens herrskare.

Han rullar himlen som en klädnad hop, han slår
Mot bergen, och de spruta rök och lågor fram,
Han hotar vågen, och den sjunker kufvad ned,
Han näpser stormen, och orkanen blir en suck.
Nämn mig ej andra rika, blott min vän är rik;
Hans äro jordens skatter, hafvets skatter hans,
Hans schaktets guld, hans perlorna i flodens djup,
Och alla orientens ädla stenar hans.
Nämn mig ej kärlek, kärlek känner blott min vän;
Mer eldigt, än en jordisk vän, han älskar mig,
Och för sin älskarinna har han offrat allt,
Sin faders famn, sin himmels ljusa fröjd, sin jords,
Sin ungdoms blomning, ja sitt lif, allt, allt han gaf,
I bitter död förblödd för mig sin dyra brud.»

Så talte Jungfrun, och med högre glöd ännu
Berömde hänryckt hon sin brudgums gåfvor se'n:
«O se! mig har min älskling fäst med gyllne ring,
Har klädt mig rikt, att ingen konungsdotter bär
En bröllops-drägt, som min, så himmelskt strålande.
Med perlor har han prydt min hals, juveler stänkt
På mina armars smycken, och omkring mitt hår
En brudkrans virat, herrlig, oförvissnelig.
Har kinden glöd, är det hans kyss, som tänder den,
Har ögat eld, är det min kärleks låga blott.

Berusad af din skönhet, o min älskade,
Försmäktar jag, min trånads flamma bränner mig.
Kom, saknade, den sjuka bruden väntar re'n;
Kom, låt mig hvila vid din barm och långsamt der
Min själ dig offra i en säll, fast qvalfull, kyss!»

Så prisade den ädla nu sin älskare.
Men hem gick sorgsen ynglingen. Af stumma qval
Hans helsa tärdes, och hans ungdomsfärg försvann.
Bekymrad lät hans fader kalla läkare,
Och af den sjukes vilda puls, hans tysta tår,
Hans qväfda suck, förråddes snart hans hemlighet.

Då stod den sorgsne fadren upp. I skyndsam färd
Till Agnes gick han, af förtrogna vänner följd,
Och bad för sonens kärlek om förbarmande.
Men stilla svarade den ädla flickan så:
«Tilltro mig ej en känsla, som ej höfves mig,
Som med en annan längese'n förlofvad är.»

Och Lucius Verus vände sig till vännerna:
«Så ung, så späd, och re'n en annans!» sade han,
«Hvem är han, hvar att finna, att med hotelser,
Med löften eller qval, jag honom tvinga kan,
Att den beundransvärda flickan öfverge.»

När ingen nu förmådde nämna älskarns namn,
Framstod Rutilius, Prokonsulns skrifvare,
De Christnas hätske ovän, och begynte spotskt:
«Ej första gången hör jag ord, som hennes nu,
Jag hört dem hvarje gång jag öfver Christna dömt.
Vid Hercules: hon är af denna blinda sekt,
Som menskor hata, som de sälla Gudar sky,
Och vilseförd af Galiléens svärmare
Har den på korset döde hon till älskling valt.»

När nu Prokonsuln sådant hörde, träder han
Förgrymmad till sin domarstol, befallande
Liktorerna för honom föra jungfrun fram.
Och Agnes följer de med bilor väpnade
Och stannar oförfärad inför Domaren.
Med knappt förborgad vrede börjar denne då:
«En evig oskuld, hör jag, svor din älskling du,
Vet, evig oskuld är hos oss Vestalens ed.
Beslut dig då att till din lefnads sista stund
På Vestas altar vårda hennes helga eld.
Om ej, så vet att till ett otuktsnäste här
Du föras skall, för folkets afskum der ett rof,
Ett nesligt offer för den sämstes vilda lust.»

Med ädelt saktmod svarar honom jungfrun då:
«Gud tjenar jag, och Christus, den han skickat har,

Och bringar väsenlösa Gudar ingen gärd,
Räds heller ej att träda in i lastens rum,
Ty äfven der är Herrans engel nära mig
Och aktar qvinnan, att hon ej oskärad blir.»

Nu bjöd Prokonsuln rycka hennes kläder af
Och ställa henne blottad fram för mängdens blick.
Då föll från hennes hjessa till sandalerna
En flod af ljusa lockar ned, och höljde rikt
Den ädlas lemmar i en fotsid drägt af guld.
Nu bjöd han henne föras till ett glädjehus
Till nesligt offer för den sämstes vilda lust;
Men se, oändlig klarhet fyllde syndens hem,
Och strålande af himmelsk glans stod jungfrun der
I snöhvit drägt af lätta englahänder klädd.
Bestörta flydde lustans andar, synden vek,
Ett kyskhets tempel var det rum, der lasten bott. —

Men till sin son gick Lucius Verus, nämnde om
Hvar Agnes var, och manade den sjuke gladt
Att skynda och i hennes famn sitt qval förströ.
Och upp stod ynglingen och gick, af vänner följd,
Till otuktshemmet, att sin låga släcka der.
Han fann det fullt af klarhet, såg en himmelsk glans
Omsluta jungfrun, der hon stod i snöhvit skrud,
Af skönhet strålande, förklarad, helgonhög.

Dock sökte han att ägga sina vänners flock
Att nalkas skenet och att störa jungfruns frid.
De nalkades, de stannade. En snabb minut,
Och gripna af demonisk fasa flydde de.

Men Lucius Titus, äggad af begärets makt,
Af jungfruns skönhet, tadlar deras feghet spotskt,
Går fram och ernar våga helgerånet sjelf,
Och faller såsom död vid flickans fötter ned.

Då kom hans fader, skrämd af dystra budskap, dit
Och såg och böjde knä vid skenets rand och bad:
«Förbarma dig, du heliga, förbarma dig,
Och återgif af nåd åt mig min enda son!»
Och Agnes, lätt försonad, bad till Gud om nåd
För ynglingen, och han stod upp, och lofsjöng Gud.
Bevekt häraf beslöt den rörde fadren då,
Att häfva domens kraft och gifva flickan lös;
Då stormade, af hednaprester äggadt, dit
I vilda skaror folket, och man hörde rop:
«Bort, bort med denna, bort med Gudahäderskan,
Som kränkt det heliga och fräck med trolldomskonst
Förbländat våra söner, bort, att Gudarne
I vrede ej förgöra oss och våra barn!»
Förgäfves sökte Verus att mot folkets våld
Den dyre sonens räddarinna ge beskydd.

Med kejsarns vrede hotad, vek han sorgsen bort,
Och i hans ställe lofvade Rutilius
Med flickans marterdöd försona Gudarne.

Så började den helga Agnes' lidande.
En ugn blef eldad; djupt ur härdens vida svalg
Bröt flamman hväsande med röda tungor ut.
Dit i den vilda brandens afgrundslågor bjöd
Tyrannen sina bödlar kasta flickan in.
Hon kastades i lågan; lågan slocknade,
I ugnens glöd befann den ädla flickan sig
Så väl, som i en skuggrik löfsals svala hägn.

En vagga, smidd af jern, blef glödgad hvit i eld,
Och på dess bädd, af smältande metall beredd,
Befallte då tyrannen flickan lägga sig.
Hon lydde, prisade sin Gud och talte glad:
«Så får jag åter blifva, hvad jag fordom var,
Ett barn, och barn ju hörer himmelriket till.»
Så sade hon och sträckte sig på bädden ut,
Och föll, af englar svalkad, i en stilla sömn.

Då bjöd tyrannen, att hon skulle väckas opp,
Och djupt begrafvas i en glöd af röda kol;
Men ej på kol, på rosor sågs hon hvila nu.

Ur stånd att genom eld betvinga jungfruns makt,
Befallte herrskarn, att från klippans höga spets
I hvirfveln af en ström hon skulle störtas ned.
Hon störtades; men fridsamt förde vågorna
Den ädla flickan hän till grönklädd strand igen.
Då lät tyrannen hetsa tigrar, panterdjur
Och hungertärda lejon mot den heliga;
Men se, som spaka hundar, smögo kufvade
De vilda djuren sig till hennes fötter då.

Då talte Afer, en af landets domare:
«Med svärd förgör den stolta; endast svärdets kraft
Kan kufva Christne, hvad ej eld, ej bölja kan!»
Och så blef stadgadt, att hon skulle dö för svärd.

Men Agnes, anande att stunden kommen var,
Såg opp, såg himlens portar öppnas, såg i ljus
Sin älskling sittande på fadrens högra hand.
Med palmer och med segerkronor vinkad upp
Af himlens skaror, full af längtan, brudligt säll,
Hon böjde knä och blottade sin hvita hals,
Och lätt, liksom en blommas, hennes hufvud föll.

Så blef i blod fullkomnad nu försonarns brud;
Blod helgar, endast blod beseglar kärleken.

Stenarnes Amen.

Fast blind af ålderdom, for Beda fort
Att lifvets evangelium förkunna.
Från stad till stad, från by till by han gick,
Den fromme gubben, vid ledsagarns hand,
Predikande med ynglingsvärma ordet.
Så af sin gosse leddes han engång
Ned till en dal, med stenar öfversådd.
Och yr, långt mer än elak, talte gossen:
Hör, fromme fader, många menniskor
Sig samlat här och vänta på predikan.

Den blinde gubben stiger genast opp,
Tar text, förklarar den, tillämpar den,
Förmanar, varnar, tröstar och bestraffar
Så varmt, att på hans silfvergråa skägg
I flöden milda tårar föllo neder.
När se'n till ett beslut, som öfligt var,
Sitt «Fader vår» han bad, och talte ut:
«Ditt riket är och makten, herrligheten,
Från evighet till evighet», — då ljöd
I dalen tusenstämmigt: amen, amen.

Förskräckt och slagen böjer gossen knä
Och bigtar för den helige sin skuld.

Då talte gubben: «barn, har du ej läsit:
Om menskor tiga, skola stenar tala?
Lek icke mer, o son, med Herrans ord;
Skarpt är det, lefvande, det biter djupt,
Mer än ett tveäggs-svärd. Och skulle än
En menskas hjerta, trotsande, förstenas,
Skall det i stenar väcka menskohjertan.»

Den helige Hilarii säte.

Den sig förnedrar han skall upphöjd bli,
Och den sig sjelf upphöjer skall förnedras.

Den fromme Biskopen Hilarius
Drog hän till Rom, till ett concilium,
Okallad, blott att kätteri bekämpa.
Församlade han fann der alla fäder.
Roms Biskop Leo satt på thronen hög,

På stolar rundt omkring de andra suto:
För fremlingen fanns intet säte öfrigt,
Och ingen ville afstå honom sitt.
Då talte mildt den gamle: «öfverallt
Är jorden Herrans»: och han satte sig
Uppå den låga, bara marken neder.
Dock hastigt höjdes jorden under honom,
Och högre satt den gudakorade,
Än Biskop Leo sjelf och alla andra.

Den sig förnedrar han skall upphöjd bli,
Och den sig sjelf upphöjer skall förnedras.

Kunigundas handske.

Kejsar Henriks maka inför verlden,
Syster inför himlen, Kunigunda,
Brukte, när hon, efter läsen text,
För att offra trädde till altaret,
Vördnadsfullt sin handske draga af.
Engång, när hon nalkades altaret,

Fanns af tärnor ingen nära till
För att motta' handsken. Dock furstinnan
Kastade den sorglöst från sig blott.
Plötsligt bröt en stråle då af solen
Genom murens remna in och höll
Sväfvande den ädla qvinnans handske,
Tills sitt fromma offer hon fullbordat.

Villigt tjena elementerna
Ej blott Herren, men hans helgon äfven.

Sanct Jodocos.

Sin tjenares uppriktighet att pröfva,
Kom Herren engång i en torftig skepnad,
För Sanct Jodocos dörr och bad om bröd.

«Gif honom, gode munskänk!» sad' Jodocos.
Men denne sade: «blott ett bröd är öfrigt
För dig, för mig och för vår trogna hund.»

«Gif!» sade priorn, «Gud skall oss ej glömma.»
Då tog hans munskänk knifven, mätte ut
Med noggrann flit och skar sitt ena bröd
I fyra lika delar. En han räckte
Åt tiggaren och talte mulen så:
«För dig, för mig, för priorn och för hunden.»
Jodocos log, och tiggarn gick sin väg.

En stund, och till sitt skick än mera torftig,
Kom Herren åter och begärde bröd.
«Gif», sad' Jodocos, «gif min del åt honom;
Råd finner Herren nog.» Och tjenarn gaf.

En stund, och Herren kom för tredje gången,
Än mer förhungrad och begärde bröd.
«Gif», sad' Jodocos, «gif din del åt honom
Råd finner Herren nog.» Och tjenarn gaf.

En stund, och blind, lam, naken syntes Herren,
För fjerde gången än, och tiggde bröd.
«Gif», sad' Jodocos, «honom hundens del;
Råd finner Herren, han som korpar mättar.»
Och tjenarn gaf och tiggarn gick sin väg.
Och se en röst blef spord: «stor är din tro,
Du ädle son utaf din mästare,
Och som du tror, så skall dig vederfaras.»

Till fenstret trädde tjenaren, och se
Då hamnade i nejden fyra skepp,
Med frukter lastade och bröd och olja.
Glad skyndade till stranden tjenarn då,
Fann inga menniskor på skeppen, såg
En snöhvit flagga blott för vinden fladdra
Och dessa ord på den i guldskrift: «Jag,
Som korpar mättar, sänder fyra skepp
Åt priorn, som i dag mig fyrfaldt mättat,
Ett honom, ett hans munskänk, ett hans hund,
Det fjerde ernar sändarn sina arma.»

SERVISKA FOLKSÅNGER.

Förord

(till första upplagan).

Den försvenskning af Serviska Folksånger, som här lemnas i allmänhetens händer, är gjord efter Hr P. von Goetzes i S:t Petersburg år 1827 utkomna Tyska öfversättning af desamma. Det företal, hvarmed han beledsagat sitt arbete, lyder i utdrag så:

"Serviska Nationen intog i fordna tider en icke obetydlig plats bland de Slaviska stammarna. Ganska ofta kämpade den segerrikt mot Byzanz, och blott en för tidig död hindrade Zaren Stephan Duschan (1358) att eröfra den Grekiska Kejsarekronan. I femtonde århundradet gick Serviens politiska sjelfständighet under, och Landet erkänner från denna tid Turkarnes öfverherrskap. Begripligtvis kunde derföre de lyckliga anlag, hvarmed detta folk af naturen är begåfvadt, icke hinna utveckla sig till en fulländad bildning. Men undan olyckorna och förtrycket har denna nation likväl lyckats rädda sina sånger, och deras outtömliga källa. Och just den omständighet, att Servien icke äger någon annan litteratur, än sina sånger, ger desamma ett särdeles intresse i Historikerns och menniskoforskarens ögon.

Åren 1814 och 1815 öppnade Hr D. Wuk Stephanowitch Karadschitch, genom sina i Wien i 2:ne delar utgifna *Narodne Srpske piesme* för Folkpoesiens vänner en rik skatt af Serviska sånger. Af detta verk utkom den andra be-

tydligt förökade upplagan i Leipzig 1823 och 1824, i tre delar.

Hr W. St. Karadschitch indelar de Serviska Folksångerna i Fruntimmerssånger (Kärleksvisor, Romanser, små poetiska berättelser och skildringar, Bröllopsqväden, Lekar m. m.), till största delen författade af fruntimmer; och Hjeltesånger. Till de sednare höra i denna samling blott fyra stycken: Jakschitkerne, Skadars grundläggning, Slaget på Fågelfältet och Blodhämnden. De pläga afsjungas af männer, ofta af blinda gubbar, vid Gusle, ett entonigt instrument, med en enda af tagel tvinnad sträng bespändt. Originalets versmått är öfverallt bibehållet, ehuru med en och annan obetydlig förändring."

Hvad min åtgärd vid dessa sångers försvenskning angår, har jag, såsom obekant med Serviska språket, sökt gå den Tyska öfversättaren i spåren så nära jag kunnat; och då Hr von Goetze, som han sjelf försäkrar, äfven varit mån om att troget följa originalet, kan jag hoppas att min bearbetning ej heller skall särdeles afvika ifrån detsamma.

Några få mindre stycken har jag uteslutit, troligen till ingen betydligare skada för samlingen. De här upptagna behöfva intet förespråk. Jag är säker om, att ganska få skola läsa dem, utan att träffas af den naiva täckhet, som spelar i de små sångerna, som börja samlingen, och hänföras af den rena episka skönhet, som herrskar i de fyra större, hvilka sluta densamma.

Helsingfors den 6 December 1830.

Trefaldig sorg.

Näktergalen lilla
Sjunger fröjd åt alla;
Blott åt mig, den arme,
Trefaldt sorg han sjungit.
Och den första sorgen
Sjöng han för mitt hjerta:
Att min moder hittills
Mig min brud förvägrat.
Och den andra sorgen
Sjöng han för mitt hjerta:
Att min flinka skymmel
Under mig ej dansar.
Och den tredje sorgen
Sjöng han för mitt hjerta:
Att min trogna flicka
Har på mig förtörnats.

Nu, en graf mig reden
På det flacka fältet,
Tvenne spjut till bredden,

Och till längden fyra.
Må en rosenbuske
Vid mitt hufvud sättas,
Och till mina fötter
Må en källa ledas.
Yngling, eller flicka
Sig en blomma plocke,
Och den gamle svalke
Törstens brand i källan.

Öfver klippor öfver floder finner kärlek väg.

Månen lyser silfverklar om qvällen,
Blickande uppå den gröna ängen,
Der två käcka herre-hästar beta:
Dem bevaka tvenne ädla herrar
Ban Stephano, Kapetan Johannes *).

---

*) *Kapetan*, ärftlig hufvudman för en krets.

Till Johannes talar Ban Stephano:
Broder, se hur herrlig månen lyser!
Säll, o broder, säll är den att prisas,
Hvilkens flicka ej så fjerran dväljes;
Men min älskarinna dväljes fjerran.
Bär jag henne drufvor i min bröstduk,
Mögla skola de på långa vägen,
Eller, på min hemfärd, saknans tårar
Fräta opp min näsduk intill bitar.

Honom svarar Kapetan Johannes:
Fjerran dväljs också min älskarinna;
Men så snart jag saknar henne, frågar
Icke jag: är klar, är mulen natten?
Ej min hingst: om vada finns i strömmen;
Öfver fält — och ej ett spår oss röjer,
Öfver ström — och ej en bölja plaskar.

Vinter i hjertat.

Snö föll neder på Sanct Görans dagen;
Fågeln genomflöge ej dess flingor.
Flickan trampar drifvan bar om foten,
Efter henne bär dess broder skorna.
«Kännes ej i dina fötter vintern?»
Ej i mina fötter kännes vintern;
Vintern känner jag uti mitt hjerta;
Dock från snön är vintern ej derinne,
Vintern der är kommen från min moder,
Som mig ger åt den, som jag ej älskar.

Till en ros.

O, du min källa sval,
O, du min ros så röd,
Ros, som så snart slog ut!
Hvem skall jag ge dig åt?

Månne åt moder min?
Har ju ej moder mer.
Månne åt syster då?
Fjerran hos maken hon.
Månne åt broder då?
Drog ju i härnad han.
Månn' åt min älskling då?
O, han är långt från mig,
Bakom tre skogars löf,
Bakom tre strömmars våg.

Älskarens häst.

Der vi voro öfver natten inne,
Höllo vi en kostlig aftonmåltid,
Sågo der en flicka skön till undran;
Perltulpaner krönte hennes tinning.

Henne gaf jag då min häst att ledas,
Och hon talte sakta så till hästen:
Röda fåle med den gyllne mahnen,

Säg mig har din herre gift sig redan?
Gnäggande besvarar henne hästen:
Nej, vid Gud, du undersköna flicka!
Ännu har min herre icke gift sig,
Utan tänker ta dig hem mot hösten.

Och till hästen säger flickan detta:
Om jag visste, att du sanning talat,
Ville jag slå sönder mina spännen,
Och dem gerna vid ditt betsel smida,
Ville det beslå med idel silfver,
Och det med min halsked se'n förgylla.

Hjorten och Wilan[1]).

Hjorten betar uppå bergets åsar,
Betar en dag, sjuknar in den andra,
Och begynner klaga högt den tredje.

Vila ifrån berget frågar hjorten:
O, du hjort, du djur från bergets skogar,

Säg mig hvilket bittert qval dig plågar?
Då du betande på bergets åsar,
Betar en dag, sjuknar in den andra,
Och begynner klaga högt den tredje.

Sakta *) talar hjorten då till Vila:
Goda syster, Vila ifrån berget,
Stort i sanning är det qval mig plågar.
Se, till sällskap här en hind jag ägde,
Och hon gick att dricka ner för berget,
Gick dit ner, och har ej återkommit.
Om hon se'n har irrat sig om vägen?
Eller af en Jägare är fångad?
Eller helt och hållet mig förgätit,
Och en annan hjort sig valt till älskling? —
Om, så sannt, hon irrat sig om vägen;
Gifve Gud att hon mig återfunne!
Om en Jägare har fångat henne;
Må han sjelf en lott lik min få pröfva!
Men om mig hon helt och hållet lemnat,
Och en annan hjort sig valt till älskling,
Gifve henne Gud i Jägarns händer!

---

*) Att tala sakta bjuder, enligt Servisk sed, den goda tonen.

Bror och syster.

Skogen har nyss fått löf,
Syster och bror är der.
Systern till brodern så:
«Hvi ej besöka mig?»
Syster jag komme väl,
Släppte den fremmande,
Släppte den hulda mig.
Sadlar jag fålen, då
Sadlar min flicka af;
Gjordar jag svärdet om,
Löser hon svärdet opp.
«Gode hvart nu, hvart nu?
Vidt är dock fältet sträckt,
Djupt är det dystra kärr,
Gode, bli här, bli här!»

Den omtänksamma.

Täta skurar föllo ned om qvällen,
Och mot natten höljde rimfrost fälten.
Jag gick ut, att söka den jag älskar,
Och så kom jag till den gröna ängen.
Men på ängen fann jag då hans mantel,
På hans mantel låg hans siden bröstlapp,
På hans bröstlapp silfvertamburinen,
Och derunder se'n ett gulgrönt äpple.

Allehanda vid mig sjelf jag tänkte:
Om jag dock hans mantel med mig toge?
Nej, den gode kunde sig förkyla.
Om jag dock hans siden bröstlapp toge?
Nej, jag gaf den sjelf ju till ett minne.
Om jag, kanske, toge tamburinen?
Nej, den skänkte honom mina bröder.

Så, i valet, föll mig in en tanke:
Att uti det gröna äpplet bita,
Att blott bita i — ej äta opp det,
Att han märka skulle, att hans flicka,
Just hans egen flicka honom sökte.

Skiljsmessan.

Kring det hvita Fästet Buda
Slingrat sig en mjellhvit ranka.
Ingen mjellhvit ranka var det,
Fästman var det och hans fästmö,
Som hvarandra tidigt funnit,
Och i otid skiljas skulle.

Flickan så vid afskedsstunden:
Gode älskling, när du färdas,
Kommer du till stängda gårdar,
Der de röda rosor blomma;
Bryt dig några rosenstenglar,
Lägg dem vid din barm på hjertat:
Såsom dessa rosor vissna,
Vissnar ock för dig mitt hjerta.

Gossen så vid afskedsstunden:
Goda, när du återvänder,
Kommer du till skogen gröna,
Der den svala brunnen väller;
Marmorsten vid brunnen ligger,

Silfverbägare på stenen,
Och i bägaren en snöboll;
Lägg den vid din barm på hjertat:
Såsom denna snöboll smälter,
Smälter ock för dig mitt hjerta.

Den Serviska jungfrun.

Långa hår uppå Militzas ögon
Öfverskuggade dess röda kinder,
Röda kinder och dess hvita anlet.
Re'n tre runda år jag sett på henne;
Men dock aldrig lyckats se dess öga,
Svarta öga och dess hvita anlet.

Och jag samlade en Jungfruskara,
Och bland skaran Militza, den unga,
Att, måhända, lyckas se dess öga.

Nu när ringen dansade på fältet,
Var det klart, men hastigt blef det mulet,

Och från molnen flögo blixtens viggar;
Alla flickor sågo upp mot himlen,
Militza den unga såg dock icke;
Men blott för sig på den gröna marken.

Sakta hviska flickorna till henne:
Militza, du underliga flicka,
Är du oklok eller öfverklok här?
Ständigt ser du på den gröna marken,
Och du blickar ej med oss mot molnen,
Der de gyllne blixtrar återstråla.
Dem besvarar Militza den unga:
Oklok ej och öfverklok ej heller,
Ingen Vila, att jag moln må samla,
Flicka är jag — att jag må se för mig.

Violen.

Väl jag dig bröt, Viol;
Men åt hvem ger jag dig?
Månne åt Ali Bey?
Ali, den stolte man,
Älskar violer ej,
Rosor blott, nejlikor.

Du är min egen.

Du min flicka, du mitt hjerta
Ville du min maka blifva?

«O hur dårligt, djerfva gosse!
Sådant skall väl aldrig hända;
Hellre står jag i ett värdshus,
Till en blank pokal förvandlad,
Än jag dig till make tager.»

Och jag blir den unga värden,
Och så är du likafullt min.

«O hur dårligt, djerfva gosse!
Sådant skall väl aldrig hända;
Hellre vill, i åkerstubben,
Jag förbytt till vaktel smyga,
Än jag dig till make tager.»

Och jag blir den käcka jägarn,
Och så är du likafullt min.

«O hur dårligt, djerfva gosse!
Sådant skall väl aldrig hända;
Hellre vill, som silfverfisk, jag
Ned till hafvets botten dyka,
Än jag dig till make tager.»

Och, som nät, jag dykar efter,
Och så är du likafullt min.
Ila hitåt, ila ditåt,
Du är här min, du är der min.
Hvart som helst du må ta vägen.
Hur som helst — du är min egen.

Den älskade och den försmådda.

I det friska gräset bette skymmeln,
Betar der, en stund, och derpå hör han
Huru flickan beder till sin moder:
Gif mig ej åt den, jag ej kan älska!
Bättre, med sin älskling stiglös irra,
Slån förtära och ur löf blott dricka,
Kulen sten till hvilokudde äga;
Än med denne i palatser vandra,
Socker äta, och på siden slumra.

Förbannelsen.

Rosor samlade en flicka
Och i slummer föll.
Kom en pilt och väckte henne
Skakande ur sömn:

«Vakna opp, du hulda sköna,
Sof ej roligt mer!
Se, de friska rosor vissna
Vid ditt hjerta re'n;
Den för hvilken du dem plockat
Har en annan kär.»

«Älskar han en annan — tillgift
Må hans kärlek få.
Dock en åskvigg, klara himmel,
Mot förrädarn sänd!»

Den bekymrade.

Hvar, du vida himmel,
Är väl nu min älskling?
Är han på en resa?
Sitter han vid bägarn?
Är han på en resa,
Må han resa lyckligt;
Sitter han vid bägarn,

Smake honom vinet;
Älskar han en annan,
Må det honom tillges;
Må af mig det tillges,
Gud dock hinne honom.

Hvad vill jag?

Säg dock hvad vill jag?
Sömnlös är natten,
Oro och smärta,
Qval i mitt hjerta —
Dö blott, ja dö blott
Vill jag för dig.

Hertig Stephans fästmö.

Stjernan helsar mön med brodernamnet:
«Vandringsstjerna, inför Gud, min broder!
När, från öster tågande mot vester,
Du förbi Herzegowina färdas,
Ser du väl som oftast Hertig Stephan?
Säg mig, stå hans hvita borgar öppna,
Och på gården sadlade hans hästar,
Reder han sig till, att hemta fästmön?»

Sakta svarar vandringsstjernan detta:
Väl, från öster tågande mot vester,
Färdas jag förbi Herzegowina,
Och har skådat äfven Hertigsborgen.
Öppna äro väl hans hvita borgar,
Sadlade på gården stå hans hästar,
Hemta ärnar han sin älskarinna,
Icke dig dock, utan någon annan.
Dig förtala tre försmådda fästmän.
Ena säger: att din stam är ringa;
Huggormsvresig kallar dig den andra,
Och den tredje drömsker och försufven.

Då fördömmer dem den vreda jungfrun:
«Den, som säger att min stam är ringa,
Skåde aldrig frukter af sin egen!
Den, mig åter kallar huggormsvresig,
Kring hans hjerta må sig ormar linda,
Vistas i hans lockar öfver sommarn,
Och uti hans sköte öfver vintern!
Den, mig drömsker kallar och försufven,
Skall i nio år, vid sjukbädd bunden,
Tynande af ingen sömn förfriskas.

Donau grumlig.

Donau, Donau, lugna vatten,
Hvi så grumlig är din bölja?
Skulle någon hjort, kanhända,
Med sitt horn din botten rubbat?
Har, kanske, Voivod Mirtschéta
Med sitt spjut rört opp din botten?

Ingen hjort min botten grumlat,
Ej Voivod Mirtschéta heller,
Nej de ystra flickor bara,
Hvilka hvarje morgon komma
För att plocka vattenliljor,
Och att tvätta sina kinder.

Örnen och Ugglan.

Ugglan satt uppå en gren af boken,
Men i granen bredevid satt örnen.
Sakta talte ugglan då till örnen:
Bort dock, örn! hvad sneglar du hitöfver?
Underligt är nu för tiden folket,
Kunde säga: ugglan älskar örnen.
Örnen åter svarar henne detta:
Packa dig, du gråa, plumpa uggla:
Ej åt dig bestås en sådan herre.

Den skönaste.

Invid hafvet stod en guldcitron och skröt:
«Nu är ingen här så skön, så skön som jag.»
Detta har ett gulgrönt äpple lyssnat till:
«Ringa är ditt pris, du strandens guldcitron,
Nu är ingen här så skön, så skön som jag.»
Detta har oslagna ängen lyssnat till:
«Gröna äpple, ringa endast är ditt pris,
Nu är ingen här så skön, så skön som jag.»
Detta har oskurna kornet lyssnat till:
«Ringa är ditt pris dock, du oslagna äng,
Nu är ingen här så skön, så skön som jag.»
Detta har okyssta flickan lyssnat till:
«Ringa är ditt pris dock, du oskurna korn,
Nu är ingen här så skön, så skön som jag.»
Detta har den muntra gossen lyssnat till:
«Ringa är, J alla, dock ert pris mot mitt,
Nu är ingen här så skön, så skön som jag.
Plocka vill jag dig, du strandens guldcitron,
Skaka ned från trädet, gröna äpple, dig,

Slå och berga vill jag dig, oslagna äng,
Skörda åter vill jag dig, oskurna korn,
Se'n, okyssta flicka, vill jag kyssa dig.»

Stum kärlek.

Flacka fält, hur djupt du mig bedröfvar!
O, min älskling skiljdes här ifrån mig,
Och han sade ej: Gud med dig dyra!
Tryckte blott sin mössa ned på pannan,
Slog till jorden sina svarta ögon,
Och mot barmen förde högra handen.

Att han tryckte mössan ned på pannan,
Dermed sade han: Gud med dig dyra!
Att han slog till jorden sina ögon,
Dermed mentes: mer än ögat dyra!
Att han förde handen mot sitt hjerta,
Sade: aldrig skall jag dig förgäta.

Pröfningen.

Säg dock hvad dån kringskallar i nejden?
Ljuda då klockor? gala då hanar?
Klockor ej ljuda, hanar ej gala,
Bud till sin broder sänder en syster:
Broder, jag är af Turkarne tagen,
Köp mig då fri ur Turkarnes händer!
Summan är ringa, den de begära:
Guld blott tre litrar *), perlor två säckar.
Henne till svar dock skickade brodren:
Tarfvar mitt guld till tygel åt hästen,
Att han må pråla, när jag på ridt far;
Perlor behöfver jag för min flicka,
Att hon är skön, när henne jag kysser.

Derpå ett budskap skickade systern:
Är dock allsicke Turkisk slafvinna,
Nej, jag är Sultaninna, min broder.

*) En litra guld gör nära hundrade dukater.

Fästmöns dröm.

Nära trappan skodde Johan fålen,
Och ur fenstret såg derpå hans fästmö,
Såg, och strödde rosor ned på honom,
Strödde rosor ned, och talte sakta:
Dyre älskling, gjorda tätt omkring dig,
Att en ros ej tappas mellan gördeln,
Att en annan ej din fästmö röfvar.
Ty jag såg i drömmen stora under:
Ensam gick din häst att söka svalka,
Och din mössa rullade på marken,
Och på vägen ströddes dina pilar.

Sakta talar Johan till sin fästmö:
Älska, älska mig blott du, mitt hjerta,
Se'n du mig begynte älska — sjelfmant
Har all lycka kommit mig till mötes,
Så på resor, som vid köp och byte.

Den nygifta.

Vatten öser gårdagsbruden,
Och utöfver källan lutad,
Talar vid sjelf hon detta:
Ve mig arma, ve mig sköna!
Bure än jag gröna kransen,
Vore jag långt mera vacker;
Skulle då en herde älska,
Constantin den unga herden,
Som der tågar framför lammen,
Såsom månen framför stjernor.

Flickan och Vila.

Regn föll neder såsom honingsdagg,
Och i hyddan stod bekymrad mön:
«Ute blir väl nu min älskling våt;
Stolt uti sin körsbärsbruna rock,
Under rocken klädd i sammetsdrägt,
Med en sidenskjorta under den,
Och ett ur af guld uti sin barm,
Sitter han uppå sin sköna häst.»

Vila svarar ifrån skogen så:
Unga flicka, obekymrad var!
Sjelf jag slagit opp ett siden tält,
Och i tältet slumrar älskarn nu,
Öfverskyggad af en zobelpels,
Och med hufvu't svept i gyllne tyg.

Den försigtiga.

Du min flicka, du min röda blomma,
Aldrig satt ännu, och aldrig omsatt,
Ej med svala flöden än begjuten,
Än ej plockad, än för ingen doftfull,
Aldrig kysst ännu, och aldrig famnad!
Sköna, finge jag en gång dig kyssa.

«Finge det, du gode, efter önskan,
Stötte endast till din äng min trädgård;
Komma skulle jag, att blommor vattna,
Du att föra hästarne på bete:
Kunde då mig kyssa efter önskan,
Borde blott ej bita mig i kinden,
Att min mor ej finge skåda märken.»

Den unga makan.

Då jag än var hemma hos min moder,
Gaf hon mig rätt vackra råd att följa:
Första rådet: att rödt vin ej dricka,
Andra: att ej bära gröna kransar,
Sista: att ej älska någon yngling.

Men jag arma tänker vid mig sjelf här:
Ges dock utan vin en fyllig kind ej,
Utan gröna kransar ingen glädje,
Ges dock utan yngling ingen kärlek.

Till Sanct Göran.

Flickan beder på Sanct Görans dagen:
O Sanct Göran, när härnäst du kommer,
Finn mig mer ej hos min mor; men finn mig
Hos en make, eller ock i grafven!
Förr dock hos en make, än i grafven!

Dommen.

Blommor sådde trenne täcka flickor,
Kyndel uppå berg, i dalen mynta.
Och en yster gosse kommer dristigt,
Och af blommorna en knippa plockar.
Hemligt gillra flickorna dock snaror,
Och den yra, käcka gossen fångas.

Ena så: «i lågorna med honom!»
Andra så: «ur landet skall han jagas!»
Tredje så: «nej, nej han måste hängas!»

Och den ystra gossen talar åter:
Är ej guld, att man mig smälta skulle,
Är ej skälm, att ut ur landet jagas,
Gosse är jag, och jag måste hängas
Vid det olycksträdet — qvinnohalsen.

Den Wallackiska flickan.

På den vilda hästen red jag,
Och den bar mig till Wallackskan.
Trenne döttrar har Wallackskan;
Men den ena bannar modren:
Stygga Nera, säg hvar var du?

Banna icke, goda moder!
Nära Donau har jag varit,
Och har sett der unga Tyskar.

Åt den ena, som jag såg der,
Ville han min svåger blifva,
Gåfve jag den finsta skjorta,
Att han till sin död den bure.

Åt den andra, som jag såg der,
Ville han min brudsven blifva,
Gåfve jag ett virkadt gulltyg,
Att han till sin död det bure.

Åt den tredje, som jag såg der,
Ville han min fästman blifva,
Gåfve jag två svarta ögon,
Att han till sin död dem kysste.

Den bönhörde.

Ber till Gud den unga gossen:
Gif, o Gud, åt mig ett gullhorn,
Gyllne horn med silfver ändar,
Att jag granens bark må borra,
För att se hvad finns i granen.

Gaf åt honom Gud ett gullhorn,
Gyllne horn med silfver ändar;
Och han borrar nu i granen,
Finner der en vacker flicka,
Hvilken lyser skön, som solen.
Talar då till henne gossen:
Hör mig du, min unga flicka!
Friar jag, man ger dig icke;
Lockar jag, du följer icke;
Ville röfva dig — och kan ej.

Och den unga flickan talar:
Fria ej — man ger mig icke;
Röfva ej — du är förlorad;
Ty jag äger nio bröder,
Syskonbarn till lika antal.
Svänga de sig opp på hästar,
Gjorda om sig skarpa sablar,
Sneda sina vargskinnsmössor,
Är det fasligt att dem åse,
Ännu mera att dem bida.
Synd det vore att förloras,
Skam det vore att fly undan.
Nej, men locka — månn' jag följer?

Manna-trohet.

Mins du, när vi började att älska,
Satt du engång i min famn, du goda,
Gret så bittert, snyftade och sade:
Straffe Gud, af mina syskontärnor,
Hvar och en, som tror en ynglings lofven!
Ty som himlen först är klar och herrlig,
Men dock snart af skyar öfverdrages,
Så omvexlar gossens trohet äfven.
Kysser han — då skall man bli hans maka;
Har han kysst — då skall till hösten väntas;
Kommer hösten engång — kommer vintern,
Och han friar re'n till andra flickor.

Flickans anlete.

Flickan stod på bergets kulle,
Öfver hvilken mildt ett skimmer
Spreds från hennes sköna anlet.

Vid sig sjelf då talte flickan:
Anlet du, som gör min oro!
Om jag visste, ljusa anlet,
Att åt vissna gubbens kyssar
Dig ett oblidt öde ärnat,
Ville jag, i gröna skogar,
Strax all bitter malört plocka,
I dess bittra saft dig bada,
Att den gamles kyss förbittra.
Visste jag dock, ljusa anlet,
Att åt unga makens kyssar
Dig ett herrligt öde ärnat,
Ville jag, i gröna gårdar,
Alla röda rosor plocka,
Och i deras ljufva vatten
Dig, du ljusa anlet, bada,
Att du ljufligt skulle mot den
Unga makens kyssar dofta.

Fisken.

Flickan hon satt på hafvets strand
Talade i sitt sinne så:
O, du min gode Gud, ändå!
Finns väl hvad bredare är än haf?
Eller hvad vidare är än fält?
Eller hvad snabbare är än häst?
Hvad är väl mera än honing sött,
Eller hvad öfvergår broderkyss?

Tittar ur vågen en liten fisk:
«Fjolliga flicka, hvad tänker du?
Himmel långt bredare är än haf,
Haf ju långt vidare är än fält,
Öga ju snabbare är än häst,
Socker öfvergår honing — och
Älskarekyssen en broderkyss.»

Bättre gammalt guld än nysmidt silfver!

Skugga sökande, för att sig svalka,
Flög en falk utöfver Sarajewo,
Såg en fura midt i Sarajewo,
Och inunder den en kylig källa,
Nära källan såg han Enkan Njupon,
Och med henne Jungfrun, hvita Rosa.

Falken började att eftersinna,
Om han skulle kyssa Enkan Njupon,
Eller hellre Jungfrun hvita Rosa.

Så, i valet, kom han till beslutet,
Och han talte sakta i sitt sinne:
«Bättre guld om äfven nött det vore,
Än som silfver är ehuru nysmidt;»
Och han kysser muntert Enkan Njupon.

Men förtörnad ropar Jungfru Rosa:
Sarajewo, blomstra utan frukter *)!

---

*) Förbannelse-formel.

Är det sed, som nu i dig fått insteg,
Det, att unga gossar älska enkor,
Gamla gubbar åter unga flickor.

Hästen vill ej dricka.

O du flicka, gyllne peruns-blomma!
Har du vattnat re'n min skymmel? —
«Vattnat
Har jag väl; men han vill ej från vattnet,
Utan skådar mot den strand af Sawa,
Hvarest flickor binda blomsterkransar,
Och de gula viner hjeltar dricka.»

Ali-Agas maka.

Underskön är visst Al-Agas Maka.
Sådan skönhet finns ej mer i Bossna,
Hela Bossna och Herzegowina;
Dock hvad båtar henne denna skönhet,
Då på henne Agas blick ej hvilar?
Aga älskar Omars hulda flicka,
Som i jungfruburen vuxit ensam,
Skådat icke sol och icke stjernor,
Aldrig än fått se hur kornet växer,
Kornet växer, och den röda drufvan.

Der Basilica jag sådde, Skjuter Malört opp.

Flickan återger sin älskling
Hans förlofnings ring.
«Tag den åter! Fader, Moder,
Som ej hylla dig —
Fader, Moder, Bror och Syster
Alla neka mig.
Skona du din arma flickas
Oangripna namn!
Den förlåtnas öde äger
Nog sin tyngd ändå.
Der Basilica jag sådde,
Skjuter Malört opp,
Malört denna bittra blomma,
Denna kärfva ört.
Binden mina bröllopsgästers
Smycken derutaf,
När de snart mig död ledsaga
Till den kulna graf.

Smiljana.

Blommor plockar utmed ån Smiljana,
Samlar flitigt dem i famn och förkläd,
Binder se'n af dem tre blomsterkransar.
Ena kransen för sig sjelf hon sparar,
Åt sin lekvän skänker hon den andra;
Men den tredje lägger hon på böljan,
Och med tysta ord ledsagar denna:
Simma, simma, gröna krans, med vågen,
Simma hän till Georgs port, och bringa
Detta budskap till hans goda moder:
«Vill du, moder, gifta bort din Georg,
Gif ej honom åt den unga Enkan,
Åt den sköna flickan unna honom!»

Önskningarna.

Ranko sof i poppelskuggan,
Kommo dit tre flickor, talte
Under färden med hvarandra
Om hvad hvarje helst begärde.

Och den första flickan talar:
Helst jag önskar mig en gullring.
Och den andra flickan talar:
Helst jag önskar mig en gördel.
Och den yngsta flickan talar:
Helst jag ville äga Ranko.
Lätt kan dock en ring bli bruten,
Lätt en gördel sönderrifvas,
Men min Ranko — han förblir min.

Önskan.

Om en källa sval jag vore,
Väl jag visste hvar jag vällde;
Nere vid min älsklings fenster,
Der han af- och på sig kläder,
Att sin törst han måtte släcka,
Och sig svalka med min bölja.

Flickornas förbannelser.

Konda dog, hans moders enda sällhet,
Lemnande sin mor det qval, att honom,
Fjerran från sin boning, ge åt jorden.
Hon begrof den käre i sin trädgård,
Under gyllne pomeranströns skugga.

Hvarje morgon går hon se'n till grafven:
«Konda, Konda! svara, trycker jorden,
Eller trycka dig din kistas bräder?»

Och ur djupet ljuder svaret åter:
«Icke jorden trycker mig, o moder!
Icke trycka kistans bräder heller,
Nej, förbannelser af flickor, endast.
När de sucka, ges i himlen gensvar,
När de banna, skälfver jordens grundval,
När de gråta, måste Gud bevekas.

Den sköna Ilija.

Sakta på Donau vaggar en julle,
Bär på dess våg den sköna Ilija.
Falken på högra handen han håller;
Sorgsen i hågen ger han den näring,
Gjutande tårar ger han den dricka.

Lutad till falken hviskar han detta:
Fågel, min falk! ej vill jag dig nära,

Nära med lika kost, som min egen,
Vattna med samma dryck, som jag sjelf har.
Sorgsen i hågen ger jag dig näring,
Gjutande tårar ger jag dig dricka,
Men till en jagt ej vill jag dig styrka —
Styrka jag vill dig, att du må flyga,
Flyga som budskap hem till min maka,
Se, om den hulda lycklig och frisk är?
Se, om hon redan födt mig en gosse?

Under hans vinge bindes ett bref se'n:
«Ila och sänk dig neder vid fenstret,
Neder på rosenbusken den röda,
Nära till fenstret sitter den hulda,
Sitter och stickar der vid sin båge.
Helsa den goda vänligt ifrån mig,
Säg: med Ilija var jag i går än,
Tömde i går än vin med min herre.»

Snart vid Ilijas boning var falken.
Brefvet då löste älskade makan,
Och såsom svar hon talte till falken:
Helsa från mig den sköne Ilija,
Bed, att han ej uppskjuter sin hemfärd.
Doftande rosor blomma i trädgåln;

Ack, men med hvem, med hvem dem plocka?
Muntert på gården ropar der falken,
Ack, men hvem lockas med mig att jaga?

De älskandes graf.

Tvenne unga älskade hvarandra,
Tvådde båda sig i samma vatten,
Torkade med samma duk sig båda.
Ingen visste derom första året,
Men på andra blef det kändt för alla,
Kändt också för fader och för moder.
Modren hindrar dock de trognas kärlek,
Och den älskande från älskarn skiljer.

Genom stjernan sände gossen budskap:
«Dö, min älskade, om Lördagsqvällen,
Jag vill dö med Söndags-morgonrodnan.»
Så beslöts det, så det skedde äfven.
Lördagsqvällen dog den trogna flickan,
Hennes älskling dog med morgonrodnan.

Man begrof dem båda med hvarandra,
Hand i hand i jordens sköte sänkta,
Och i händren lades gröna äpplen *).

Några månar — och från gossens läger
Reste sig en lummig gran i höjden,
Och från flickans sköt en rosenbuske.
Men kring granen slingrade sig rosen,
Som ett sidenband kring eterneller.

Flickan vid Zetinja.

Vid Zetinjas djupa, svala bölja
Satt i dryckeslag en skara hjeltar,
Och en vacker flicka bjöd dem vin der.
Men när bägarn hon åt någon räcker,
Fattar han, i stället för pokalen,
Hennes hvita hand, att henne famna.
Flickan åter sträfvar mot och talar:

*) Symboler af kärlek.

Nå, i sanning, mina tappra hjeltar,
Allas eder tjenarinna är jag;
Men åt en blott kan jag fästmö vara,
Blott åt den, som i sin vapenrustning,
Med sin Divansmantel derutöfver,
Från den ena stranden till den andra.
Genomsimma kan Zetinjas vågor. —
Dennes trogna fästmö vill jag blifva.

Dock med nedsänkt hufvud ser hvar hjelte
Tigande emot den svarta marken,
Utom en, den käcka Radoitza.
Hurtigt opp ifrån sin plats han springer,
Gjordar om sig sina blanka vapen,
Sveper sig i mångahanda drägter,
Kastar öfver dem sin Divansmantel,
Och så störtar han sig ned i böljan.
Snart från ena stranden till den andra
Har den djerfve simmarn redan hunnit;
Dock när dädan han sin hemfärd börjar,
Dykar han i böljan oförmodadt,
Icke så att krafter honom felats,
Men att pröfva älskarinnan endast,
Om han skulle få en trogen maka.
Hur han sjunker märker då den kära;
Ser det, ilar, kastar sig i strömmen.

Hastigt stiger ynglingen ur djupet,
Och med kraft den dunkla vågen klyfver,
Tills han hunnit till sin älskarinna.
Och han fattar hennes hvita händer,
Och den hulda till sin boning leder.

Den skrämda.

Maras hår uppflätar modren,
Fem och niodelt i vexling,
Och hon talar, ömt bekymrad:
Om du färdas ner till fältet,
Till en ringdans der på fältet,
Må du ej med Thomas dansa;
Thomas är en yster sälle,
Se! och du en ogift flicka.

Mara lyder ej sin moder;
Utan vandrar ner till fältet,
Till en ringdans der på fältet,
Och hon svänger om med Thomas.

Thomas, dansande med ringen,
Ger en vink åt sina svenner,
Att de skulle hemta hästar,
Hemta dit hans fuchs och skymmel.
Svennerna förstodo genast,
Förde fålarne till ringen,
Förde dit hans fuchs och skymmel.

Thomas hoppar opp på fuchsen,
Lyfter Mara opp på skymmeln,
Och de flyga genom lunden,
Såsom stjernor fly på himlen.

Re'n var fältet lagdt till rygga,
Och till Mara talar Thomas:
Ser du der den murkna lönnen?
Märk, i den vill jag dig hänga;
Kråkan skall ditt öga hacka,
Örnen slå dig med sin vinge.

Mara började att snyfta:
«Ve mig, ve mig! Gud förskone!
Så det hände hvarje flicka,
Som sin moders råd ej följer!»
Thomas ler och tröstar henne:
«Frukta icke, hulda Mara!

Ingen murken lönn der synes,
Nej, min hvita gård allenast.
Min du är, min boning städar
Du, från denna stund, som maka.

De svarta ögonen.

Modren bannade sin Jovo:
Son hvar höll du hus i aftse?
«Banna icke, gamla moder!
Hos tre sköna flickor var jag.
En var hög och smärt till vexten,
En var röd och hvit om kinden,
En bar ögon, lika natten.
Af den höga, af den smärta,
Plågas, moder, nu mitt hufvud;
Och af den med röda kindren
Plågas nu mitt bröst, o moder;
Men af den med svarta ögon,
Gamla moder, tar jag döden.

Lägg mig på en bår, och för mig
Till den huldas tjäll, att hennes
Svarta ögon må mig skåda.

Sagdt; och honom lemnar lifvet.
På en bår han läggs af modren,
Och till flickans boning bringas.
Hon med svarta ögon ser det.

Och hon talar till sin moder:
Låt mig dö, min gamla moder!
Lägg mig se'n på båren, lägg mig
Nära till den sörjda döda!
Se'n en graf oss red, och sänk oss
Hand i hand i den till hvila.

Våra mödrar bära skulden.

Bakom Sawas våg, på stranden
Leder ynglingen sin fåle.
Mössan i sin hand han håller,
Och befuktar den med tårar.
Och han bannar hvirfvelvågen:
«Måtte Gud dig straffa, Sawa!
Hvarken kan jag genomvada,
Eller kan jag simma öfver.
För att der min flicka kyssa.»

Och den sköna flickan svarar:
Nej, vid Gud, du gode yngling!
Vredgas ej på Sawaströmmen;
Sawa är dig ej fiendtlig:
Nej, fiendtlig är din moder,
Din mot dig, som min mot mig är.
Din vill, att du re'n med våren
Hem skall föra den du älskar,
Min står fast deri, att dottren
Skall till hösten vara ogift.

Suck.

Dunkla skogspark, hvad din skugga svalkar!
Hjerta, hjerta, hur du är bedröfvadt!
Dig så nära ser du den du älskar,
Dig så när — och får ej kyssa honom!

Mor, syster och maka.

Högt uppå ett vårdtorn vandrar Jovo;
Under honom bräcks det murkna timret,
Och i fallet bryter Jovo benet.
Genast blir en läkarinna kallad,
Ifrån bergets täta skog, en Vila.

Mycket fordrar Vila för sin läkdom:
Af hans mor den hvita högra handen,
Af hans syster hennes lockars fläta,
Och ett perlehalsband af hans maka.

Modren gaf sin högra hand för honom,
Systern skänkte sina lockars fläta;
Men hans maka ej sitt perlehalsband.
«Nej jag ger, vid Gud, ej bort mitt perlband,
Som jag sjelf ifrån min fader medfört.»

Då förgrymmas Vila ifrån berget,
Och förgiftar dödligt Jovos skada.
Jovo dör — ve, ve, dig arma moder!

Trenne sorgefåglar klaga sedan:
Ena klagar utan uppehållan,
Sent och tidigt klagar blott den andra,
Och den tredje när det så sig faller.

Den, som klagar utan uppehållan,
Är den dödes olycksburna moder;
Åter den, som klagar sent och tidigt,
Är den dödes sorgebundna syster;
Den, som klagar när det så sig faller,
Är den dödes ungdomsfriska maka.

Hexeriet.

Herrligt var att se, hur inpå qvällen,
Hjelteskaran drack det gula vinet.
Med befann sig ock den veke Stojan,
Drack ej vin, och bränvin icke heller,
Utan kaffe blott ur gyllne skålar.
Några flickor vandrade långs stranden,
Och bland dessa Ivans sköna syster.
När den veke Stojan henne märker,
Tänds hans bröst af kärlek — och åt tärnan
Kastar han ett äpple och ett qvitten; [3])
Men förtrytsam slängde Ivans syster
Genast bort från sig hans gula qvitten,
Och med foten stötte äpplet unnan.
På den gröna marken föll hans qvitten,
Äpplet åter i den svala böljan.
När den veke Stojan märkte detta,
Blef han strax så mörk, så vild till sinnes.
Dädan skyndar han med snabba fötter,
Och sitt hem, sin hvita boning uppnår.
Papper tar han genast fram och skriftyg,
Att förtrolla Ivans sköna syster.
Och han sammansätter fyra trollbref:

Skrifver ett, och kastar det i elden:
«Eld förbränn, förbränn ej brefvets trollkraft,
Tänd blott, tänd blott Angelijas hjerta!»
Skrifver än ett — kastar det i böljan:
«Bölja ryck ej med dig brefvets trollkraft,
Bortryck, bortryck Angelijas hjerta!»
Skrifver än ett — kastar det i luften:
«Vindar, fören ej bort brefvets trollkraft,
Fören, fören Angelijas hjerta!»
Ett han gömmer under hufvudkudden:
«Hvila icke kraftlöst der, o trollbref,
Tills att Angelija med dig hvilar!»

Märk! och inom några korta stunder,
Ljuder der ett klappande på porten;
«Öppna porten, om du Gud bekänner,
Öppna porten, mig förtära lågor!»
Stojan tiger, och vill än ej svara.
Högre klappar åter Ivans syster:
«Opp, mig rycka floder med sig hädan,
Opp med porten! om du Gud bekänner!
Snart till molnen höjes jag af vindar.»

Hastigt springer då den veke Stojan,
Låter upp den vida buxbomsporten,
Och ledsagar henne in med glädje.

Skördeflickan.

Kärfvar, skördade med silfver skära,
Samlar hop med gullprydd hand Lepota.
Dock när middagssolen börjat glöda,
Sjunger för sig sjelf hon sakta detta:
Den som sammanbinder mina kärfvar,
Vill jag strax mitt hvita anlet skänka.
Den, mig vatten ifrån källan hemtar,
Vill jag skänka mina svarta ögon.
Den som bygger mig en skuggrik löfsal,
Honom vill jag bli en trogen maka.

Sjunger så, och tror sig hörd af ingen.

Lyssnat har likväl den unga herden,
Och han binder kärfvarne tillsamman,
Bygger opp af hassel strax en löfsal,
Hemtar vatten från den svala källan,
Bjuder det och talar till den sköna:
Nu, Lepota, uppfyll hvad du lofvat!

Skalk var skördeflickan dock, och löste
Sig med några skälmska ord från löftet:
«Låt mig bli i frid, du unga herde!
Medan du band samman mina kärfvar,
Bette dina lamm i åkerstubben.
Då du bragte mig från källan vatten,
Har du med en dryck dig sjelf förfriskat;
Och i skuggan, som du mig beredde,
Har du äfven sjelf ju funnit svalka.

Bröllopssånger [4]).

I.

Skön att skåda under aftonsolen
Satt, vid sidan af sin ledsven, bruden,
Under kransen tittande på älskarn.
Och till flickan talte hennes brudgum:
Hvarför ser du på mig, hulda flicka?
«Jag betraktar dig i väntan endast,
Att du ville ge mig några läror,
Hur jag vore bäst din mor till nöjes.»

Lätt det blir dig att min mor behaga:
Sent till sängs och tidigt opp från bädden,
Sopa rummen, skaffa köket vatten,
Sedan kamma dina blonda lockar.

II.

Malmkanoner gifva dån från skansen,
Gästerna församlas re'n hos bruden,
Och man ärnar börja bröllopståget.
Bruden har i går re'n utsått blommor,
Blommor på sin hulda makes lycka.
Ville lyckan gynna hennes make,
Borde blomstren gro om qvällen redan,
Sammanböja stenglarne om natten,
Och om morgonen buketter bilda.
Lyckan var den hulda maken gynnsam,
Blomstren grodde opp om qvällen redan,
Sammanböjde stenglarne om natten,
Bildade med morgonen buketter.
På sin lott fick hvarje gäst en blomqvast,
Brudgummen fick sjelf den hulda bruden,
Hennes ledare fick ensam ingen.

Dock till honom lutad hviskar bruden:
Vredgas ej min ledare; en blomqvast
Mera skön och rik för dig jag sparar,
Gissa hvilken — jo, min unga lekvän.

Prins Mustaphas sjukdom.

För att bada går en skara Turkar,
Och Turkinnor komma från att bada,
Männerna med Mustapha i spetsen,
Qvinnorna med Mehmed Paschas maka.
Skön är Mustapha, Sultanens ättling,
Mera skön dock Mehmed Paschas maka.
Och förtrollerskan är icke skön blott,
Men tillika så försåtligt smyckad.
Genast sjuknar Prinsen in af kärlek,
Tänd af Mehmed Paschas sköna maka,
Går re'n plågad till det hvita slottet,
Och på veka dynor der sig lägger.
Alla Fruar, efter rang och ordning,

Komma att Prins Mustapha besöka,
Borta blir blott Mehmed Paschas maka.

Sultaninnan sänder bud till henne:
«Ädla fru, gemål till Mehmed Pascha,
Aktar du dig mer än Sultaninnan?
Mustapha, min son, på sjukbädd ligger;
Alla fruar gjort besök hos honom,
Du allena, du försmår att komma.»
Mehmeds maka mottar denna helsning,
Vecklar sina ärmar opp i blinken,
Och bereder lätta sjukbädds rätter:
Grädda rosenröd på gyllne tallrik,
Ljusgult serde uti silfverskålar,
Vårens körsbär, syltade med honing,
Persikor med morgondagg bestänkta,
Hafsstrands fikon, och Mostarska drufvor;
Klär sig se'n i kosteliga kläder,
Och beger sig så på färd till slottet.
Snart palatsets gångar hon beträder.
Oanmäld och helsande på ingen,
Sakta till den sjukes rum hon skrider;
Och hon sätter sig vid hufvudgärden,
Tar ett virkadt guldtyg fram och fläktar
Svalka åt hans feberheta panna.
Men till Sultaninnan vänd hon talar:

«Sådan sjukdom, som den tappre Prinsens,
Önskar jag, att må min broder träffa,
Ja, mig sjelf, som Mehmed Paschas maka;
Ty en kärleksyrsel är ej sjukdom.»
När Prins Mustapha förnummit detta,
Står han opp på snabba fötter genast,
Riglar alla dörrar, och behåller
Mehmeds maka qvar tre runda dagar —
Men på morgonstunden af den fjerde,
Med ett artigt bref uppvaktar Paschan:
«O Sultan, min store, dyre herre!
Från min boning har en dufva bortrymt,
Till ditt slott hon flugit — lösgif henne,
Lösgif henne, om du Gud bekänner!»
Derpå får han från Sultan det svaret:
«Mehmed, trogna slaf! jag har en falk här,
En otämjelig och vildsint fågel,
Som ej släpper hvad han engång fångat.»

Blodhämnden.

Hvems är klagoskrit der i Banjani?
Månne Vilans? månn' den onda ormens?
Ropte Vila, komme det från berget,
Ropte ormen, komme det från klyftan.
Vilan ej, och ej den onda ormen,
Batritch Perowitsch är den, som klagar,
Under Osmans, Tchorowitschens händer.
Honom han besvär vid brodernamnet:
«Släpp mig, Osman Tchorowitsch, min broder,
Skona lifvet, du i Gud min broder!
Tag i lösen hundrade dukater;
Mina bröder sju, sju Perowitscher,
Gifva gerna dig sju Damascener;
Deras makar skänka dig sju kransar,
Och min broder Raduls maka Zwjeta
Sina kransar och sitt öras smycke.
Men min moder ger en ung slafvinna,
Ger dig många kosteliga kläder,
Och min fader, Pero Wutschitschewitsch
Skall förära dig sin egen lifhäst,

Och deröfver hundrade dukater.»
Re'n vill denne unna honom lifvet,
När, af onda makter förd till stället,
Panto från Tupan der syns och talar:
Muselman, du Tchoros ättling Osman!
Släpp ej Perowitschen Batritch undan.
Bjuder han dig än omätlig lösgäld,
Se, af Turkarne skall han den pressa.
Vill han gifva dig sju damascener,
Skall han äfven dem af Turkar röfva.
Vill han kransar gifva dig och smycken,
Skall han fånga våra bröders makar,
Och af dessa smycken ta och kransar.
Lofvar han åt dig en ung slafvinna,
Torde han min egen dotter röfva,
Och dig henne såsom lösen bjuda.
Och den lifhäst, han dig vill förära,
Är ju af Banjanis race till slut dock.

Panto så; och svänger sig ur sadeln.
Låga blixtrar ur hans studsarmynning,
Och han träffas, Perowitschen Batritch,
Genom gördeln, och hans mund förstummas.
Död han sjunker mot den gröna marken,
Och från kroppen skär hans hufvud Osman.

Och det kommer budskap till Saljuto,
Till den slagnes ålderstegne fader.

Göken gråa klagar i Saljuto,
Ropar midt i vintern ut sin klagan,
Som om ingen årstid egnats honom.
Göken grå är icke den, som klagar;
Nej, der klagar Pero Wutschitschewitsch,
Perowitschen Batritchs gamle fader:
«Ve mig, ve mig, ve till domedagen!
Ty af söner, som mig efterlefva,
Hämnas ingen väl hans mord, den dyres.»

Honom tröstar Perowitschen Radul:
«Slikt må ej ditt gråa hufvud ängsla.
Vänta endast till Sanct Görans dagen,
Tills med löf sig berg och kullar kläda,
Och det flacka fält med gräs och blommor;
Då vill jag kamraterna församla,
Och med dessa till Banjani draga,
För att hämnas Batritchs mord, min broders.»
Men re'n nalkades Sanct Görans dagen,
Re'n med löf bekläddes berg och kullar,
Gräs och blommor täckte redan fälten,
Och kamraterna tillsamman kommit.

Till Banjani drar med dessa Radul,
Och tar af till bergets skog vid Utes.

Trenne runda dagar der de bida,
Ändlöst spanande mot Gatzkos slätter,
Tills, på håll, en Turk till häst sig visar,
Just den sökte, Tchorowitschen Osman.
Radul så till sina kämpar genast:
«Bröder, sen J der den bofven Osman?
Huken eder ned mot gröna marken,
Men jag sjelf vill ställa mig i vägen,
För att vänta Tchorowitschen Osman.
Ej för edra Damascener-klingor
Skall han falla den fördömda Turken,
Om mig Gud den lycka värdes unna,
Att med mina händer gripa honom!
Men om jag ej lyckas honom gripa,
Då — lägg an, hvem som af qvinna född är!»
Kämparne sig huka ner i gräset;
Radul åter ställer sig i vägen.
Och när Turken nu till stället hunnit,
Springer Radul fram att gripa honom,
Fattar hästens tygel med sin ena,
Turken med sin andra hand i brickan,
Och till marken rycker honom neder.

Käckt till bistånd hans kamrater ila,
Och de fånga lefvande Osmanen.

Honom ber vid brodernamnet Osman:
«Släpp mig, Radul Perowitsch, min broder,
Skona lifvet, du i Gud min broder!
Tag i lösen tusende dukater!
Tjugu bröder, tjugu Tchorowitscher,
Gifva gerna tjugu damascener,
Och de Tchorowitschers ädla makar,
Sina lockars kosteliga smycken.
Deras gyllne keder jag dig bjuder,
Af dukater och af perlor tunga.
Men jag sjelf vill ge dig min Araber,
Högrest, att en slik ej finns i Bosna,
Hela Bosna och Herzegowina,
Med hans tömm, och silfvertunga sadel,
Allt till svansen öfvertäckt med sammet;
Hvarje buckla är med loskinn kantad,
Och med guld och silfver smyckad rikligt.»
Döf för detta svarar Perowitschen:
«Turk, du Osman Tchorowitsch! en dyrbar
Lösegäld bjöd dig min broder äfven,
Men förgäfves! — utan skoning skiljde
Du hans blonda hufvud ifrån kroppen.»

Och han drager fram sin knif ur gördeln,
Och från kroppen skiljer Osmans hufvud.
Tar hans hufvud, tar sin oväns vapen,
Och Arabern, Turkens höga stridshäst,
Och beger sig hem med sina vänner.

Men i Montenegro bergens grannskap,
Från den lilla byn der, från Saljuto,
Till hans möte går den gamle fadren,
Sträcker famnen, och hans anlet kysser.
Radul kysser gubbens hand och klädfåll,
Och för honom Turkens hufvud kastar.
Och då ropar Pero Wutschitschewitsch:
«Hel mig nu, och intill domedagen:
Då mig unnats denna stund att skåda,
När min dyre son är hämnad vorden.»
Gubben så — och honom lemnar lifvet.
Död han ligger; frid med honom! — Herren
Tage honom upp till paradiset,
Och välsigne hägnande oss alla.

De begge Jakschitcherne.

Månen förebrådde morgonstjernan:
«Morgonstjerna, säg, hvar har du varit?
Hvarest jollrat bort den sköna tiden;
Då man dig ej sett på trenne dagar?»
Honom svarar åter morgonstjernan:
Hvarest varit? hvar förjollrat tiden?
Ofvan Belgrads hvita fäste stod jag,
Och betraktade ett sällsamt under:
Hur två bröder delte fadersarfvet,
Jakschitch Dmitar, och Jakschitch Bogdane.
Re'n i godo öfverens de kommit,
Re'n de hade delat fadersarfvet:
Dmitar ärfde Wallachit och Moldau,
Och Banatet odelt intill Donau.
Bogdan fick det flacka landet Sirmien,
Långs åt Sawaströmmen alla ängar,
Och, till staden Ushitz, hela Servien.
Dmitar tog den nedre deln af staden,
Med ett torn, Neboischa, nära Donau.

Bogdan tog den öfre deln af staden,
Jemte kyrkan Rushitza, i midten.

Om en ringa sak blott blef man osams,
Om ett intet, knappast värdt att nämnas,
Om en falk och om en svartbrun fåle.
Dmitar, stödd uppå sin rätt som förstfödd,
Fordrar falken, utom lott, och rappen;
Bogdan skänker honom ingendera.

Nästa morgon, när det än knappt dagats,
Svingar Dmitar sig på rappen höga,
Och tar med också den gråa falken,
För att jaga uti bergets skogar.

Angelija sin gemål han ropar:
«Angelija, du min trogna maka,
Mottag detta gift och ge åt Bogdan!
Dock, ifall du ej min önskan fullgör,
Vänta mig ej mer i hvita borgen.»

När den trogna makan slikt förnummit,
Går hon med sig sjelf till råds bekymrad,
Pröfvar, tänker och sig sjelf tilltalar:
Gråa Gök! hvad skall väl blifva af dig?
Om min makes broder jag förgifver,

Är det mig en synd inför vår Herre,
Är det inför menskor skam och nesa.
Stor och liten skulle om mig säga:
Skåden, skåden der den olycksburna,
Som sin egen svåger har förgifvit!
Ger jag åter icke gift åt honom,
Får jag mer ej vänta hem min make.

Tänkte så — och fattade beslutet:
Neder steg hon i den dunkla källarn,
Framtog brölloppsbägaren, den vigda,
Smidd af idel guld i drifvet arbet,
Och ett minne af den dyre fadren.
Bägaren med gullgult vin till randen
Fyller hon, och frambär till sin svåger,
Kysser honom sen på hand och klädfåll,
Och, mot jorden böjd för honom, talar:
«Dig, min gode svåger, vill jag skänka
Denna guldpokal, med vin till randen,
Skänk mig falken du, och skänk mig rappen!»
Och Bogdan, bevekt af hennes böner,
Skänker henne falken strax och rappen.

Dmitar jagar dagen om i skogen,
Lyckas dock ej jaga opp ett villbråd,
Tills att ödet sent på qvällen honom

Till den säfbekrönta skogssjön leder,
Der en guldbevingad and byggt näste.
Dmitar låter gråa falken stiga,
Att på anden skjuta ned i säfven;
Se, men knappt berörd utaf hans vinge,
Har hon redan öfvervunnit falken,
Och hans högra vinge sönderkrossat.

Nu, när Jakschitch Dmitar detta märkte,
Klädde han sin furstedrägt utaf sig;
Samm till ort och ställe hän i säfven,
Och tog opp derur den gråa falken;
Och han frågte så den gråa falken:
Säg, min falk, hur är du nu till sinnes,
Hur till sinnes nu förutan vinge?
Falken hemtar andan djupt och säger:
Så till mods är jag förutan vinge,
Som en broder är förutan broder.

Då betänkte plötsligt Jakschitch Dmitar,
Att hans maka redde gift för brodren,
Och han svingar sig på rappen höga,
Och mot Belgrad spränger fram som ilen,
Att sin bror vid lif kanhända hinna.
Som han nu var bryggan Tschekmek nära,
Sporrar han sin häst, att fly deröfver;

Men med brak ger bryggans hvälfning efter,
Och i fallet bryter hästen benet.

När sig Dmitar ser i denna våda,
Löser han af hästen genast sadeln,
Fäster den vid fjäderprydda klubban,
Och beger sig raskt till fots till slottet.
Och han kallar strax den trogna makan:
«Angelija, du min trogna maka!
Kanske, har du ej min bror förgiftat?»
Och hon svarar gladt sin make detta:
Nej, förgiftat har jag ej din broder;
Med din broder har jag dig försonat.

Skadars[5]) grundläggning.

Trenne bröder grundade ett fäste,
Trenne bröder, tre Merljawtschewitscher.
Wukaschin var konung, och den äldste,
Och den andra var Woivod Ugljescha,
Gojko Merljawtschewitsch var den yngste.

Desse bygga vid Bojana Skadar,
Bygga re'n tre runda år med ifver,
Re'n tre år, med mästare trehundra;
Och förmå dock ej att lägga grunden,
Mycket mindre att uppresa fästet.
Hvad om dagen mästarena uppfört,
Rycker åter Vila ned om natten.

När det fjerde året re'n begynner,
Ropar Vila ned från bergets skogar:
Allt förgäfves! Wukaschin, o konung,
Fåfängt, fåfängt du ditt gods förspiller;
Grunden är du ej i stånd att lägga,
Mycket mindre att uppresa fästet;
Om du ej två namn af lika tonljud,
Icke Stojan och Stojana finner,
Men de båda dock förtrogna syskon,
Att dem mura in i tornets grundval.
Så, blott så, skall fundamentet tryggas,
Så, blott så, förmår du resa borgen.

När kung Wukaschin förnummit detta,
Dessimir sin trogne sven han kallar:
«Dessimir, min son, af hjertat käre!
Du, till denna dag min trogne sven blott,
Men från denna, som min son värderad!

Spänn i blinken hästarne för vagnen,
Tag derin sex bördor guld, och såleds
Genomtågande den ljusa verlden,
Sök mig tvenne namn af lika tonljud,
Sök, o son, en Stojan och Stojana,
Men de båda dock förtrogna syskon.
Röfva, eller köp dig dem för guldet,
Bringa dem till Skadar till Bojana,
För att muras in i tornets grundval.
Så, blott så, skall fundamentet tryggas,
Så, blott så, förmå vi resa borgen.

Dessimir förnam sin kungs befallning,
Spände genast hästarne för vagnen,
Tog derin sex bördor guld, och såleds
Genomtågande den ljusa verlden,
Sökte han två namn af lika tonljud,
Öfverallt en Stojan och Stojana.
Och han sökte dem tre runda år re'n;
Fann dock ej de namn af lika tonljud,
Ingenstädes Stojan och Stojana.
Så tillbaka han till Skadar vänder,
Ger åt kungen vagn och hästar åter,
Ger åt honom guld, sex bördor, åter:
«Konung, här jag hemtar vagn och hästar,
Här jag hemtar guld, sex bördor, åter,

Ty jag fann ej Stojan och Stojana,
Ej de båda namn af lika tonljud.»

När kung Wukaschin förnummit detta,
Lät han kalla dit byggmästarn Rado,
Rado åter murare trehundra,
För att bygga Skadar vid Bojana.
Men hvad kungen byggt föröder Vila;
Ej tillstädjer hon att lägga grunden,
Mycket mindre att uppresa fästet.
Åter ropar Vila ifrån berget:
Håll! kung Wukaschin, förnim min varning!
Fåfängt, fåfängt du ditt gods förspiller,
Grunden är du ej i stånd att lägga,
Mycket mindre att uppresa fästet.
Dock förnim mig! Bröder tre J ären,
Hvar af er en trogen maka äger;
Den, som går i morgon till Bojana,
Och åt arbetsfolket bringar maten,
Henne muren in i tornets grundval.
Så, blott så, skall fundamentet tryggas,
Så, blott så, förmån J resa borgen.

När kung Wukaschin förnummit detta,
Lät han kalla sina begge bröder:
«Hören mig, J älskelige bröder!

Ifrån bergets skog förkunnar Vila:
Att vi såfängt här vårt gods förspilla,
Att oss ej beskärs att lägga grundvaln,
Mycket mindre att uppresa fästet.
Men från berget talar Vila åter:
Att vi tre Merljawtschewitscher äro,
Att en hvar sin trogna maka äger;
Den som går i morgon till Bojana,
Och åt arbetsfolket bringar maten,
Henne må vi mura in i grundvaln.
Så, blott så, skall fundamentet tryggas,
Så, blott så, förmå vi resa borgen.
Men, o bröder, svärjen mig vid Gud, att
Ingen yppar detta för sin maka,
Utan att vi låta ödet foga,
Hvem i morgon gå skall till Bojana.»
Och vid Gud besvuro brödren löftet,
Att för makarne ej yppa detta.

Men när dagen nu till nedgång lutar,
Vandra de till sina hvita borgar,
Der en herrlig aftonmåltid hålles.
Vandra sedan in i sina sofrum.
Se dock! under är det att berätta,
Konung Wukaschin förgäter eden.
Han, den förste, säger åt sin maka:

Akta dig, o du, min trogna maka!
Gå i morgon icke till Bojana,
För ej maten du åt arbetsfolket,
Ty beställdt det vore med ditt lif då,
In i grundvaln skulle man dig mura.

Eden öfverträdde ock Ugljescha,
Och han talte till sin trogna maka:
Låt mig varna dig, min trogna maka!
Gå i morgon icke till Bojana,
För ej maten du åt arbetsfolket,
Ty ditt unga lif det vore spildt då,
In i grundvaln skulle man dig mura.

Blott den unge Gojko vördar eden,
Och förtror sin maka ingen varning.
Nästa dag, vid morgonrodnans bräckning,
Tåga dessa tre Merljawtschewitscher
Till det fasta verket vid Bojana.

Re'n var tid att dit förskaffa maten,
Och på drottningen föll tourn för dagen.
Men hon dröjer, går till svågerns maka,
Till sin svägerska, Ugljeschas maka:
«Hör, du goda svägerska, min önskan!
Litet ondt har jag i dag i hufvu't,

Hel dig, du som frisk är! — men jag kan ej.
Bringa maten du åt arbetsfolket.
Henne svarar så Ugljeschas maka:
O min svägerska, min ädla drottning!
Litet ondt har jag i dag i handen,
Blifve du vid helsa; men jag kan ej.
Tala dock med svägerskan den unga.

Och hon gick till svägerskan den unga:
«Svägerska, du Gojkos unga maka!
Litet ondt har jag i dag i hufvu't;
Hel dig, du som frisk är! — men jag kan ej.
Bringa maten du åt arbetsfolket.»
Henne svarar Gojkos unga maka:
Ädla drottning, du min goda moder!
Gladt och gerna ville jag dig lyda;
Men mitt barn är ännu icke badadt,
Och dess hvita linne icke tvättadt.
Drottningen till svar åt henne åter:
Goda svägerska, begif dig bara,
Bringa maten du åt arbetsfolket!
Jag vill sjelf det hvita linnet tvätta,
Sjelf ditt späda barn, du goda, bada. —

Och hon tiger, Gojkos unga maka,
Och åt arbetsfolket bringar maten.

När hon nu var kommen till Bojana,
Ser sin maka Gojko Merljawtschewitsch.
Djupt af smärta grips den unge hjelten,
Djupt af smärta, för hans trogna makas
Och hans späda barns skull, i sin vagga
Moderlöst, och blott en månad gammalt.
Tåreströmmar flöda på hans kinder.
Och den smärta makan, vid hans anblick,
Nalkas blygsamt sin gemål och herre,
Nalkas blyg och frågar honom sakta:
Gode herre, säg, hvad har dig drabbat,
Nu, då tårar strömma dig på kinden.

Henne svarar Gojko Merljawtschewitsch:
Ondt, för mycket ondt, min trogna maka!
Ack, ett gyllne äpple *) som jag ägde,
Föll i dag uti Bojanas bölja;
Detta sörjer jag och kan ej tröstas.
Och den smärta makan, som ej anar
Något värre, svarar så gemålen:
Bed till Gud om helsa blott — ett äpple,
Mera skönt ännu kan du dig gjuta.
Häftigare blott blef hjeltens smärta;
Och åt sidan vände han sitt anlet,
För att icke se sin hulda maka.

*) Äpple, Jabuka; feminint i Serviskan.

Närmre träder svågerparet redan
Fram till Gojkos ungdomssköna maka,
Fatta henne vid de hvita händren,
Och till borgens grundval föra henne.
Och de vinka dit byggmästarn Rado;
Murarena kallar åter Rado.
Men den unga smärta qvinnan — småler,
Aktande det allt, som skämt och lek blott.

Och att lägga borgens grundval ila
De trehundra murare till verket,
Och kring henne ställa sten och bjelkar.
Upp till knä't re'n är hon innesluten;
Och den unga smärta qvinnan — småler,
Aktande ännu det allt som skämt blott.

Oförtrutet murar framgent skaran,
Och kring henne hopar sten och bjelkar.
Upp till gördeln innesluts hon redan,
Och betryckes tungt af sten och bjelkar.

Ändtligt märkande hvad henne ärnas,
Qvidande, som ormen krossad hväser, [6])
Ber hon sina svågrar om förbarmning:
Tålen ej, om J en Gud bekännen,
Att så ung jag muras in i grundvaln.

Detta ropar hon till sina svågrar;
Men sitt anlet vända de från henne.

Då, med kufvad skam och tadelfruktan,
Ber hon slutligt till sin egen make: [7])
«Tål det ej, min dyre man och herre!
Att så ung jag muras in i grundvaln.
Låt mig fara till min gamla moder!
Guld i öfverflöd min moder äger,
Köper nog en slaf och en slafvinna,
Att dem mura in i tornets grundval.»
Så hon beder; men hon ber förgäfves.
Och när nu den smärta sköna märker,
Att hon slöser fåfängt sina böner,
Vänder hon sig till byggmästarn Rado:
«Mästar Rado, inför Gud min broder!
Lemna vid min barm ett litet fenster,
Låt min hvita barm stå fri och öppen,
Att, ifall mitt spenbarn Jovo kommer,
Om han kommer, jag må nära honom!»
Bifall ger, för brodernamnet, Rado,
Lemnar vid dess barm ett litet fenster,
Till den hvita barmen öppen tillgång.
Att ifall dess spenbarn Jovo komme,
Om han komme, hon må nära honom.
Och hon ber ännu, den öfvergifna:

«Mästar Rado, inför Gud min broder!
Lemna ock ett fenster vid mitt öga,
Att jag måtte se mot hvita borgen,
När de föra hit mitt spenbarn, Jovo,
Och när hem de föra honom åter!»

Äfven detta unnar mästarn henne,
Lemnar vid dess öga ock ett fenster,
Att hon måtte se mot hvita borgen,
När de hemta hennes spenbarn Jovo,
Och när bort de föra honom åter.
Och så blir hon murad in i grundvaln.
I sin vagga hemtas henne barnet,
Och hon ger det näring hela veckan;
Då omsider sviker henne målet.
Men åt barnet flöder föda ständigt,
Och det närs vid barmen hela året.

Än i denna stund sker samma under.
Ännu flödar mjölk der, och för svaga
Mödrars näringstoma spenar läkdom.

Slaget på Fågelfältet[8]).

Zar Lasar satt vid sin aftonmåltid,
Vid hans sida Militza Zarinnan.
Till gemålen talar hon, den höge:
Zar Lasar, du Serviens gyllne krona!
Gryr det, drar du ut till Fågelfältet,
Och tar med dig Svenner och Woivoder.
Mig blir ingen man i slottet öfrig,
Ingen, som till dig till Fågelfältet
Bär mitt bref, och hemtar svar tillbaka.
Också mina dyra bröder alla,
Nio Jugowitscher, tar du med dig.
Lemna hemma dock en enda broder,
En blott, vid hvars lif jag kunde svärja.
Henne svarar åter Serviens furste:
Militza, min goda, dyra maka!
Nämn mig, hvem det är af dina bröder,
Som du aldra helst hos dig behölle.
«Låt mig Boschko Jugowitsch behålla.»
Åter talar Serviens furste detta:
Militza, min goda, dyra maka!

När i morgon dagen börjar klarna,
Solen träda fram vid horizonten,
Och när då vårt fästes portar öppnas;
Så begif dig fram till fästningsporten,
Hvarur härens slutna leder tåga,
Alla ryttare med tunga pikar,
Och i spetsen Jugowitschen Boschko,
Bärande för hären korsets fana.
Honom min välsignelse och helsning!
Fanan må han ge åt hvem han lyster,
Och hos dig förblifva qvar i slottet.
När den ljusa dagen nu var kommen,
Och till fästet portarna man öppnat,
Utbeger sig Militza Zarinnan;
Och hon stannar väntande vid porten.

Hären bryter opp i slutna leder,
Alla ryttare med tunga pikar,
Och i spetsen Jugowitschen Boschko,
Bärande för hären korsets fana.
Guldbetäckt är öfverallt hans fåle,
Fanan svajar fladdrande kring honom,
Och betäcker honom ner till sadeln.
Men på fanan syns ett gyllne äpple,
Utur äpplet gyllne kors sig tränga,
Och från korsen sväfva se'n i vaggning

Gyllne toffsar ned på Boschkos skuldror.
Fram hon träder Militza Zarinnan,
Nalkas honom, fattar hästens tygel,
Och, med armen slingrad kringom brodren,
Talar se'n till honom sakta detta:
Boschko Jugowitsch, min gode broder!
Mig förunnad är du nu af Zaren,
Att du ej må dra till Fågelfältet.
Sin välsignelse till dig han sänder:
Gif din fana hvem du vill, att bäras,
Och hos mig i Kruschevatz blif hemma,
Att en bror, att svärja vid, jag äge.
Henne Boschko Jugowitsch till svar dock:
Vandra du till hvita borgen åter,
Jag, min syster, må ej dväljas hemma.
Fanan ger jag ej ur mina händer,
Bjöds mig Kruschevatz till lön af Zaren.
Aldrig skola våra kämpar säga:
Sen den fega Jugowitschen Boschko,
Som ej ville dra till Fågelfältet,
Icke blöda för det helga korset,
Som ej ville dö för Christendomen.
Talar så, och spränger ut ur porten.
Se, då nalkas gamla Jug Bogdane,
Och sju Jugowitscher följa honom.
Alla sju hon ropar på i ordning,

Men af broderskaran svarar ingen.
Framgent står hon väntande vid vägen —
Se, då nalkas Jugowitschen Woino,
Leder Zarens praktbeklädda hästar,
Öfverallt med idel guld betäckta.
Och hon fattar skymmeln vid hans tygel,
Och, med armen slingrad kringom brodren,
Hviskar se'n till Woino sakta detta:
Woino Jugowitsch, min gode broder!
Mig förunnad är du nu af Zaren;
Sin välsignelse till dig han sänder.
Gif hans hästar, hvem du vill att föras,
Och hos mig i Kruschevatz blif hemma,
Att en bror, att svärja vid, jag äge.
Henne svarar Jugowitschen Woino:
Vandra du till hvita borgen åter,
Krigarn anstår ej att gå tillbaka,
Och att öfvergifva Zarens hästar,
Visste han sig än bestämd åt döden.
Låt mig draga hän till striden, syster;
Blöda vill jag för det helga korset,
Vill för läran dö med mina bröder.
Talar så och spränger ut ur porten.

När Zarinnan nu allt detta utstått,
Sjönk hon neder på den kulna hällen,

Sjönk — och lifvet tycktes lemnat henne:
Se, då nalkas Zar Lasar, den höge,
Och, när blek hon ligger för hans öga,
Strömma tårar ned uppå hans kinder.
Emot höger ser han, och mot venster,
Och sin tjenare Goluban kallar:
«O, min trogne tjenare Goluban!
Sväng dig af den svanlikt hvita hästen,
Tag furstinnan vid den mjella handen,
Och till hvita borgen hemför henne:
Men med Gud vill jag dig hafva unnat,
Att ej draga ut till Fågelfältet,
Utan hemma bli i hvita borgen.»
När den trogne tjenarn afhört detta,
Rinna tårar på hans hvita anlet.
Men han lyder, hoppar ned af hästen,
Tar Zarinnan vid den hvita handen,
Och den smärta återför till borgen.
Men sitt hjertas tvång kan han ej motstå,
Och det drifver honom hän till striden.
Hästen når han åter, sitter opp, och
Så i sporrsträck hän till Fågelfältet.

När den nästa dagens morgon grydde,
Kommo flygande två svarta korpar.
Komne från det vida Fågelfältet,

Sänkande sig ned på hvita tornet,
På den höge Zarens hvita borgtorn,
Kraxar ena, och den andra talar:
«Är må tro, det här nu furst Lasars torn,
Och är ingen inne der i tornet?»
Men der innanföre svarar ingen,
Innan Militza Zarinnan hör dem.
Ur det hvita tornet fram hon träder,
Helsande det svarta paret såleds:
Signe Gud er båda, svarta korpar!
Hvarifrån så dags på morgonstunden?
Kommen J kanske från Fågelfältet?
Sågen J hvar der två starka härar?
Kommo kämparne i handgemäng re'n?
Och af härarne fick seger hvilken?
Henne svarar så det svarta paret:
För din helsning haf vår tack, Zarinna!
Så dags komma vi från Fågelfältet,
Och vi sågo der två starka härar,
Som i går re'n mätt sig med hvarandra.
Begges furstar hafva fallit döde;
Få af Turkar hafva räddat lifvet,
Och af Servier hvad än är öfrigt,
Ligger der med dödssår och förblöder.
Medan korparne än tala detta,

Kommer tjenarn Milutin till häst dit:
I sin venstra hand den högra bär han,
Sjutton sår betäcka kämpens lemmar,
Och hans häst är öfversköljd af bloden.
Emot honom ropar skrämd Zarinnan:
Ve! hvad har dig drabbat, arme kämpe?
Zaren, säg, blef han förrådd i striden?
Tjenaren till svar åt henne detta:
Herrskarinna, hjelp mig ned af hästen,
Svalka se'n mitt hufvud med friskt vatten,
Och med vin befukta mina lemmar;
Jag är mattad af de djupa såren.
Och Zarinnan hjelper honom neder,
Svalkar se'n hans hufvud med friskt vatten,
Och med vin befuktar hon hans lemmar;
Och omsider frågar herrskarinnan:
Säg, hur aflopp det på Fågelfältet?
Huru stupade den höge Zaren?
Säg hur föll den gamle Jug, min fader?
Mina bröder, nio Jugowitscher,
Och min måg, Woivoden Milosch, huru?
Än Wuk Brankowitsch, min andra måg, hur?
Och hur föll han, Banes son Strainja?
Då begynner tjenaren berätta:
Alla föllo de i striden döde.

Der han stupade, den höge Zaren —
Många kastspjut ligga der i spillror,
Turkiska och Serviska i blandning;
Serviska de flesta der dock äro,
Slängda alla, alla att beskydda
Vår beherrskare, den höge Zaren.
Jug den gamle, re'n i främsta ledet,
Föll den första innan striden börjat.
Åtta Jugowitscher äro fallna.
Broder ville icke lemna broder,
Ej så länge lif i någon rördes.
Sist var öfrig än din broder Boschko.
Öfver fältet fladdrade hans fana,
Framför sig han dref af Turkar skaror,
Såsom falken jagar dufvosvärmar.
Vadande till knä't, i ovänsblodet,
Sjönk i döden Banes son Strainja.
Milosch, o furstinna, Milosch stupat:
Vid Zitinjas kulna bölja föll han,
Der en skara Turkar funno döden.
Milosch dödade Sultanen Murat;
Slog med egen hand tolftusen Turkar;
Honom hel! och hel den honom burit!
Lefva skall hans namn bland Serviens söner,
Evigt lefva uti sång och saga,

Tills att verld och Fågelfält gått under.
Frågar du också om Wuk den vilde?
Honom ve! och ve den honom burit!
Honom ve! och ve hans stam och slägte!
Han förrådde Zaren under striden,
Han förrådde — med tolftusen hästar
Öfverlopp till fienderna bofven.

Anmärkningar.

1) ***Vila,*** en féartad bergqvinna, än vänligt umgängsam mot menniskor och djur, än åter hämndgirig och fiendtligt sinnad. Hon är ung och skön, klädd i hvit drägt, med lösta, i vinden fladdrande lockar. Vilorna bära båge och koger, och öfva sina ringdansar helst vid skogomgifna bergkällor. Ve den menniska, som opåkallad nalkas dem; dess lott är oftast döden.

2) Pag. 232. ***Trenne sorgefåglar etc.*** Originalet har Gökar. Denna fågel brukas oftast att föreställa en klagande.

3) ***Kastade ett äpple och ett qvitten.*** Tillkastandet af en frukt är hos Servierne likasom hos Nygrekerne en kärleksförklaring och ett äktenskapstillbud.

4) Sådana sånger pläga vid bröllop i Servien afsjungas i chor af gästerna. Hufvudpersonalen vid dessa högtidligheter utgöres, oberäknade contrahenterna med deras föräldrar och anhöriga, af den äldsta bland gästerna (Stari Swat) jemte brudgummens dopvittne, hvilka båda anföra bröllopståget, och äro de främsta vittnen vid förmälningen. Brudens ledare (Djevêr) är äfven en vigtig person. Dertill väljes efter regeln brudgummens bror, eller någon annan hans nära anförvandt. Brudledaren åligger att ständigt följa bruden, hålla hennes häst under färden, samt dag och natt vakta henne, tills han hemfört henne till dess blifvande make.

5) ***Skadar;*** Skutari i Albanien, nu säte för en Pascha.

6) ***Qvidande som ormen retad hväser.*** En ofta återkommande bild, att beteckna vrede och förtviflan, utan att dermed ett vidrigt bibegrepp vore förbundet.

7) ***Då med kufvad skam etc.*** Hon felade, efter Servisk åsigt, mot anständigheten, i det hon vände sig med bön om hjelp till sin egen make.

8) *Fågelfältet*, på Serviska kóssowo (pólje) egentligen trastfältet, är en vidsträckt flacka i södra Servien. Den slagtning, som år 1389 der föreföll, skakade för beständigt Serviens sjelfständighet. I denna batalj förlorade Serviens sista Zar, Lasar, den historien skildrar som en from, välvillig och tapper furste, lifvet.

DEN GAMLE
TRÄDGÅRDSMÄSTARENS BREF.

Första brefvet.

d. 20 Juni —36.

Medan min gamle tjenare vattnar blomsterparterren och kammar masken af fruktträden, begagnar jag den vackra aftonstunden, för att efter min herres önskan och min årliga vana skrifva några rader med helsningar från oss och trädgården. Jag säger än en gång, hvad jag förut sagt, att jag icke förstår hvarföre m. h. ofta skrifver mig till med önskan att få svar, då allt hvad jag har att berätta rör en liten fläck, som jag med svett och kärlek upptagit, och tre, fyra afskilda personer, hvilkas lif förflyter inom den, utan stora förändringar och skiften, som kunde vara nöjsamma att höra. Dock har jag fattat förtroende för er, m. h., allt sedan er korta vistelse hos mig, då jag ofta såg i edra ögon, att mina blommor voro er kära, och jag är viss att något band knyter oss vid hvarandra. Jag vill då åter börja, utan bryderi, och får blott be er ursäkta, om min fägnad öfver hvarje ringa sak inom min verld narrar mig att blifva för vidlyftig och trötta.

Gud ske lof, på tjugu år, eller ända se'n året förr än jag blef min egen, har jag ej sett en vackrare vår än denna. April var väl stormig och regnig, och Maj började med köld, så att jag till och med nödgades täcka drifbänkarne midt om dagen; men så ändrades åter vädret mot slutet af månaden, och det är förunderligt att se, huru allt nu trifves och hinner framåt.

Nu vore det tid att besöka oss, för er som älskar våren och det som är i sin växt. Nu stå mina parker här och alla holmar och stränder kring sjön gröna. Tulpanerna hafva länge blomstrat, likaså narcisserna. Äppel- och päronträden hvitna af blommor, och kring allt detta binda sig såsom blåa bälten syrenhäckarne. — Hvarför skulle jag ej hylla syrenerna? De taga för mycket rum, säger ni, och gifva ingen frukt! Det märkes, att sommaren var längre hunnen, då ni var här. Kom nu, så skall ni säga annat. För min del älskar jag dem från barndomen. Deras friskhet fägnar mig, och deras fägring, blomningstiden, är en frukt för min själ. Men låt oss lemna våra olika tankar i sitt värde. Jag vill nu hellre nämna några ord om de anordningar jag gjort, sedan ni var här, till en del efter edra egna råd och utkast. Jag är väl icke mycket böjd för förändringar, men dels har jag velat göra er ett nöje, dels hafva

omständigheter, dem jag längre fram skall antyda, tvungit mig att gå ifrån mina vanor.

Vet ni att ert utkast till det lilla templet på körsbärsholmen tar sig förträffligt ut i utförandet, isynnerhet från Rosas fönster, hvarifrån man, genom hela längden af poppel-allén, ser det höja sig som en stor neckblomma ur sjön. Jag blef mer och mer belåten med er, ju längre arbetet framskred. En vacker början är gjord med vidgandet af utrymmet för köksväxterna, så att jag nu kunnat intaga för fruktplanteringarne hela trakten från den gamla körsbärsskogen till sjön. Ymparne lofva godt, om jag blott förmår hålla masken borta. Min gamle Anders har de sista dagarne fått ha bestyret härmed. Ännu visar sig blott här och der ett härjadt blad eller en hoprullad löfknippe, men jag mins med fasa de år, då midt under blomningens och fullhetens tid förödelsen kom och härjade grönskan och glansen, öfverdrog med hvit svepning de afklädda qvistarne och lät träden försofva sina skönaste dagar, och såsom stela vinterspöken bortskrämma all glädje af sommarn. Jag dröjer ogerna med minnet härvid, ty af allt i naturen är mig intet så förfärligt, som åsynen af lefvande, oskyldiga väsendens långsamma aftyning och förtidiga död för den frätande tanden af en mask, som de sjelfve medvetslöst skydda och nära. Ack, hvad vore väl lifvet

utan kärlek till sitt stoft, hvad är väl plantan, om den icke lätt och gladt bär sina förgängliga blommor och blad?

Den täcka löfsaln af alar, som ni inredde vid stranden dit jag nu sträckt fruktplanteringen — jag glömde att säga er det — har jag ej hjerta att rubba. Den står ännu midt ibland äppel- och päronträn, som ett kärt minne af er. Rosa syr ibland derinne och berömmer anblicken af den höga kullen och kyrkan på andra sidan om sjön. För min del tycker jag mindre om detta ställe för det svåra stengrundet der utanför, och det beständiga skrålet af måsar, som alltid äro vana att vistas der. Det är förunderligt huru lätt jag störs af minsta oljud. Kanske kommer denna min otålighet deraf, att jag lefver hela min tid bland dessa fromma och tysta väsenden, hvilkas högsta skrål är en sakta hviskning, då vinden rör deras svigtande grenar och blad.

Vet ni, m. h., ibland ledsamheter, för hvilka icke en gång vi här äro frikallade, hände oss för några dagar sedan af en särdeles märkvärdighet. Det hade varit klart hela morgonen, och vädret var vackert, utom det att luften var ovanligt qvalmig. Längre in på förmiddagen började moln samla sig och åska höras. Snart mörknade himlahvalfvet helt och hållet, flera störtskurar följde hvarandra, och ljungel-

darne blefvo tätare, verkeligen sällsynt täta. Vi suto just och åto vår frukost, jag och Rosa, då den gamle tjenaren kom in. Jag förgäter aldrig hans förstörda utseende. Han hade, såsom jag sedan hörde, länge envisats med att täcka melonbänkarne, och, då regnet blef våldsammare, sökt skygd under en af de större rönnarna vid udden. Hvad skydd skulle dock den kunna ge mot ett sådant oväder? Hans gamla halmhatt hängde som en våt duk i hans hand, då han kom in; sommarrocken slöt sig som ett kålblad till hans lemmar, håret låg spridt och drypande kring anletet, och hans helsning bestod i ett pustande utan ord. De första ögonblicken kunde jag ej låta bli att le, men detta förtörnade honom så, att han fick sin tunga lös.

«Ja, ja», sade han, «det är lätt att skratta, men nu är det slut!»

«Nå, min vän», sade jag och höll mig allvarsam, «tag blott torra kläder på dig, så kommer du väl i skick igen.»

«Hvem bryr sig om mig», inföll han med stigande förtrytelse; «jag säger att det är slut med mamsell Rosa, Gud hjelpe mig gamle man! Ja, der sitter hon nu ung och röd, men nästa år är det väl annorlunda.»

«Hvad är detta för en spådom, Anders», sade jag och steg opp, «hvad fattas dig?»

Och nu kom han ändteligen fram med saken. Åskan hade slagit ned på Rosas alm, det sköna trädet, som ni mins stod just vid hörnet af byggningen till venster, då man kom in från landsidan, hade splittrat sönder grenarne och bräckt stammen vid roten. Ni kan föreställa eder min ledsnad. Det hade verkeligen någonting ovanligt med sig detta träd. Så ungt ännu, och ändå så yppigt! Stammen så rak och hög, och kronan se'n — kommer ni ihåg att vi just anmärkte hur regelbundet den fyllde sig? Anders har jag sökt trösta så godt jag kunnat. Han tycks sannerligen vara mera bekymrad öfver Rosa, än öfver trädet. Rosa sjelf skämtar ofta med honom öfver hans lustiga förskräckelse; men den gamle mannen skakar ännu alltid betänksamt på hufvudet, så ofta det blir fråga härom. Det är skada att han utsatt en så lång tid för sin spådom, ty nu kommer han väl att ända in på nästa sommar förbli vid sin villfarelse.

Men ännu en ledsamhet. Jag ser snart ingen annan utväg än att flytta planket, som skiljer min lilla halfö från den öfriga verlden, längre in mot ösidan af näset, emedan den stora vägen, som nu löper tätt förbi det på landsidan, stör mig med sitt damm

och sin ständiga oro. Jag vet icke, men jag tycker att de resandes antal ökas år från år. Hvar morgon är jag tvungen att damma och ansa växterna i trakten af stakettet, och får lof att uppehålla mig på detta ställe längre än på något annat i trädgården. Ofta händer det då, att en obekant hejdar hästarne, då han blir mig varse, och begär att få stiga in och bese mina anläggningar; och ehuru jag gerna unnar hvar och en det ringa nöje han kan hafva af dem, äro mig dock dessa besök ej sällan olägliga. Detta är likväl icke hvad som mest besvärar mig. Långt mera störande är mig anblicken af några bland mina grannar, hvilka dageligen, just på morgonstunderna, göra sina promenader här förbi. Jag vore frestad att tro, att samma mask, som de sednare åren skonat fruktträden, nu flyttat sig öfver på menniskorna. Min herre, här lefver en sekt af gudaktiga, tysta, hemska varelser, som räkna det för sin seger, att förkasta jordlifvets fröjder, och som betalat hvad de anse för sin högre skatt med kindernas daggfärg och ögats eld. Hvilket ombyte att från mina friska, glada blommor se ut på dem! Jag kommer ständigt från sådana möten med en nedslagenhet, en tryckande känsla, som följer mig hela dagen, och ofrivilligt hvilar jag med min tanke på det bekymmer jag skulle känna, om jag vore en dessa menniskoblommors hö-

gre broder och hade dem under min vård, såsom jag här har stoftblommorna i min trädgård.

Och nu slutar jag mitt långa bref med de varmaste helsningar från Rosa. Hon ber fråga huru blomsterlökarne, som hon sednast sände till er dotter, vilja trifvas och gå. Till hösten lofvar hon ett parti andra. Kanske gör hon dem då sällskap sjelf, om ni tillåter. Hon behöfver se sig litet omkring i verlden; hon är redan sexton år. O, min herre, hon var ett barn blott, då ni var här; nu är hon fullvuxen, och hvarför skulle jag frukta att med glädje säga huru skön hon är? Hvad har jag dock sjelf kunnat uträtta till hennes bildning, jag här i mitt dammiga förkläde, med händerna mörka af stoft och hufvudet fullt af bekymmer för mina örter och trän. Hennes mor har länge hvilat i grafven, och jag har blott kunnat se hennes tillväxt och glädjas. Sjelf har hon vuxit upp, utan ledning af en mensklig hand, med den blåa himmelen till far och hemmets lugna blomsterverld till moder. Jag vet ej hvarföre jag med sådan kärlek dröjer vid tanken på henne nu. Kanske ökar saknaden min svaghet för henne, ty för närvarande är hon sedan några dagar borta hemifrån. Hon kommer nu att vistas oafbrutet hos en slägtinge, till dess hon blifvit förberedd till sin första nattvardsgång. Efter tre veckor väntar jag henne tillbaka.

Jag kan ej utan blygsel läsa igenom mitt långa bref, som så litet innehåller. Förlåt er gamle vän, min herre, han ger så godt han har och ursäktar sig dermed, att han uppfyller er egen begäran. Förblifver etc.

Andra brefvet.

d. 16 Aug. —36.

Jag har sett dem, sett dem med ängslan, kanske med en dyster aning. Jag har sett dem, dessa mörka skepnader med färglös hy och halfsläckta ögon. O, min herre, tysta åskmoln hafva länge vandrat förbi randen af min fristad; nu har en åskstråle brutit fram ur dem, och min lefnads bästa lycka är träffad och bruten. Kanske för alltid? — Jag — hoppas ännu.

Det var en morgon. Rosa var hemkommen dagen förut. Morgonen är min glädje. Jag var oppe med solen, arbetet gick med fart, och mitt sinne bar, såsom blomstren, sin morgondagg ännu. Har ni märkt

hur man är till mods, herre, då ens hjerta, liksom biet, tar blott honing ur allt?

Jag hade agat några ympar och kom till alhäcken vid stranden, då satt Rosa der.

«Rosa, se Rosa!» sade jag. Hon steg upp och helsade god morgon. Jag ville fägna henne med en sysselsättning. «Kom, Rosa», sade jag, «vi skola vattna blomsterparterren; det ser ut att bli en varm dag.» Jag ville gå i detsamma, men jag märkte att Rosa dröjde. Då jag vände mig om, mötte mitt öga hennes. En outsäglig ömhet låg i hennes blick, mulen, skrämmande, plågsam, ty den mildrades ej af glädje nu. Men våra ögon dröjde länge i hvarandra, och jag såg, ryste och teg. Då började hennes kämpa mot gråt, och tårarne segrade och bröto sina dammar, och hon föll mig om halsen och jag hörde henne sucka: «O, min far, min far, att ni ändå skall vara så förlorad!»

En ljungeld af aning genomfor mig, men jag kufvade mig sjelf och försökte att vara lugn. «Du är sjuk, mitt goda barn», sade jag, «kom, jag vill ledsaga dig in att hvila!»

Men Rosa tog ett steg tillbaka. «Sjuk»? sade hon, med en ton emellan stolthet och sorg, «jag har varit sjuk, men blifvit frisk åter. Jag har, som ni, begrafvit mitt bättre lif i ett stoft, som skimrar i

dag och försvinner i morgon; nu har jag lärt att lefva ett lif, som inga skiften känner. Min far, har ni någonsin tänkt på Gud?»

Jag såg hvad jag förlorat, min själ förmörkades, och jag blef vred. «Göm dig för dagen, maskstungna blomma», sade jag, «du andas smitta öfver mina oskyldiga barn och skrämmer morgonens englar från parken.» Jag hann ej bli mild innan Rosa lydde och gick. Men då hon skred förbi, såg jag henne gripa mig med en blick, såsom om hon velat rycka mig in i sitt hjerta. Hon gick sakta den långa gången utföre och försvann bakom poppelhäckarne. Då böjde jag knä, begärde mitt barn tillbaka af Gud och gret. Min herre, friden kom åter och saktmodet, och jag följde Rosas spår. Då jag hunnit dörren till hennes kammare, hörde jag hennes röst. Det var rösten af en bedjande, men den var låg, och en fläkt susade i almens krona vid trappan. En stund förgick, vinden höll andan, och jag hörde ord: «Han, han kan blifva dig ett verktyg; jag är blott en svag qvinna. Tag honom upp i ditt ljus, om du ock skall kasta mig i min natt tillbaka.»

Mitt hjerta ville smälta af kärlek och sorg. Jag öppnade dörren tyst, helt tyst, och steg in. Rosa hade märkt det, och hon kom mot mig, leende som en engel. «Jag har bedt för dig, min far», voro hen-

nes ord, «och jag har blifvit bönhörd, ty du kommer in till mig och är mild.» Jag slöt henne i min famn och kysste hennes panna. Men jag ville icke störa oss med ord, utan teg och gick åter ut till mitt arbete att söka tröst.

Middagstimmen träffades vi som vanligt. Vid bordet förekom ej ett ord om morgonuppträdet. Jag ville undvika och glömma. Rosa talte mycket om sin slägtinge och sin vistelse hos henne: med hvilken ömhet hon blifvit bemött, huru mycket hon fått lära af henne och de ädla menniskor, som hon hos henne sett och lärt känna, huru vigtigt det vore äfven för mig — här tystnade hon och fullföljde icke sin mening. Ve, ve, min herre, att jag så litet sett utåt från min blomstergård, och så litet lärt känna menniskorna och verlden! Ni förstår allt. Jag skickade min blomma bort för att uppammas i ljus, och man har planterat henne i eld. Ingen våldsamhet likväl; jag kufvade mig, och Rosas ord fingo ingen tydning. Hela den öfriga tiden var hon stillare och log stundom ett leende som påminte om förr. Men midt ibland de ljusa skiftningarne i hennes anlete såg jag nu för första gången ett drag, som blott sällan bortblandades, och aldrig försvann, ett drag af lidande och förvissning, likt den första skugga, som mulnar på den hvita liljans blad, och ej engång i skimret af

solstrålar upphör att förråda, att blomningen når sitt slut.

På eftermiddagen såg jag icke Rosa, men mot qvällen lät jag kalla henne ned i trädgården. Hon kom, jag tog henne vid min arm, och vi spatserade i alleerna, till det mesta tigande. Väl var det min afsigt att tala, men aftonen var för skön och mitt hjerta för fullt. Slutligt kommo vi ned till stranden. För ett år sedan hade jag en dylik qväll stått med Rosa på samma ställe. Allt var lika som då; blott hon — — men jag såg äfven nu på hennes anlet en blink af glädje, då hon kom ut från den skymda gången, och den stora klara sjön, med dess stränder och holmar, och den sjunkande solen, och det gyllne himlahvalfvet öppnade sig för hennes anblick. «Det var här», sade jag åt Rosa, «du engång gjorde mig en fråga, som ännu gör mig glad, fast mycket förändrat sig.»

«Hvad frågte jag då»? sade hon och såg mig an med förundran.

«Litet, ganska litet; det var knappt en fråga, det var en suck, en kort bön. Men du hvilade här, efter att hela dagen hafva sysslat med blomstren i trädgården. Sjelf satt jag nära intill och såg än på nejden och än på dig, ty ni liknade hvarandra då, mera än nu, och likheten gjorde mig lycklig. När då

hvarje fläkt lagt sig, och sjön speglade jorden och skyn, och skyn, som en spegel, återstrålade jordens alla blomsterfärger, och solen i famnen af sitt ljus omslöt allt detta, då log du och frågte mig, hvilkendera var vackrare, jorden eller himmelen? Det var din himmelska och oskyldiga fråga, mitt barn, och jag mins den än.» — Jag var rörd, och trodde mig hafva träffat Rosas hjerta; men hon tog min hand och sade lugnt: «de voro mina ord i sömnen, min far, glöm dem sedan jag vaknat.»

Ännu en gång bröt jag tystnaden och fortfor: «Icke ord i sömnen, Rosa; en lofsång var det, sådan som englar sjunga, ty englars gudstjenst är en glädje öfver någonting skönt och sannt. Då kunde din känsla fatta skönheten ännu, och sanningen låg klar för dina ögon, ty den strålade emot dig från skaparens hela verld, och jorden var dig då ljuf såsom himmelen. Hvad äger du nu i stället för hvad du förlorat och förskjutit?» —

Men mitt barn svarade mig med den bittra frågan: «För skönheten af en fallen jord, och för sanningen af ett förgängligt grus?» —

«För friden i din själ», fortfor jag utan häftighet, «för oskulden i ditt hjerta, och för kärleken till en mild natur?»

«Sorgen», sade hon, «öfver hvad jag då var, och hoppet att dock icke blifva förtappad.»

«Säg», fortfor jag och uppflammade, «skenbilden af en afgud, som din egen tanke fostrat, som förtrampat blomningen af din ungdom och spöklik visar på din framtid, såsom på en graf; en afgud, som pekar på den eviges ljusa verld, hans grönskande jord, hans milda himmel, på allt hvad som är heligt och dyrt, dina egna blomsterlemmar, ditt hjertas frid och din faders gråa hjessa, och säger hotande och kulen: se, allt detta är intet, förneka, förkasta, förakta det, om du vill tillhöra mig, mig, för hvilket det, som glöder, älskar, andas, lefver, är en fasa, och hvars rike är den eviga tomheten, der intet väsende lifvar sitt stoft, ingen kraft jublar i seger, ingen svaghet gråter i kärlekens nåd.»

Jag talte med eld, ty sanningen tände sig till låga i min själ, och mitt barn gick vilse i natten och skulle lysas tillbaka. O, min bäste, hvad skulle jag företaga? Rosa gret och bad förlåtelsens herre icke höra mina ord. —

Aldrig har det kostat mig mer att segra öfver mig sjelf, än det kostade mig då. Kärleken bistod mig och jag behöll segern. Jag kufvade min vrede — nej icke min vrede — min förtviflan, och sanningens klarhet kom fridsamt tillbaka i min själ.

Vid foten af det träd, i hvars skugga vi stodo, växte i sin oskuld en skön, späd, hvit lilja, nyss utflyttad ur sitt drifhus, för att ammas af den friska sommarvärmen, och i frihet genomblomstra sitt lif. Blott en dag hade den sköna blomman skådat fram ur sin knopp, och öfver sitt anlete bar hon ännu detta skimmer, som tyckes tveka, om det skall höra till jorden eller himmelen, och som gör det omöjligt för ögat, att bestämma hvar bladet upphör, och hvar färgen, daggen, luften, ljuset tager vid. Jag offrade henne för mitt barn, ryckte henne opp ur mullen och skuggan, bortblåste stoftet från hennes rot och fäste henne på en qvist af trädet, med den veka kronan vänd mot solens ohejdade strålar. Jag tog Rosas arm, vi gjorde tyste en vandring kring parken och kommo till vårt förra ställe tillbaka.

Blomman hade börjat gulna redan; borta var den sköna glansen från hennes hy, och bladen lågo vissnade i solens ljus. «Se», sade jag åt Rosa, «nyss växte denna blomma lågt, och sträckte sin rot ned i jorden. Och skuggan höljde hennes lif, och stoftet rörde hennes stoft; men bar hon ej mera af himmelen i sitt väsende då, än hon nu bär, och var hon icke min glädje då, i stället för att hon nu är min sorg? Om hon nu med egen makt lösryckt sig från den plats, min kärlek anvist henne, och för att snart

renas till idel skärhet, skiljt sig från gruset och lyftat sig opp i solens eld, skulle jag derföre älska henne? Skulle jag icke säga: dö, fåvitska blomma, ty du kan icke lefva så!»

«Att dö», sade Rosa leende, «är det ett ondt att dö?»

«Att dö», sade jag, «är att födas till lif, att dö är ock att födas till förstöring. O, min Rosa, att dö såsom denna lilja i går dog knopplifvets död, för att i dag utbreda sin silfverhvita krona, det är att dö, för att lefva i rikare fägring och glädjas i en ljusare verld. En sådan död dog liljan, då hon bröt sitt fängelse, och hon dog den icke derföre, att hon vissnat i sin knopp, utan derföre, att hon i sitt dunkla hem frisk och trogen vårdat sina blad, tills naturen fann dem mogna att möta dagen. Så dör den, som dör för att lefva. Han brådstörtar icke ur sin knopp, utan han fyller den med skönhet och lif, och sedan bortkastar han icke sina blad, utan han utbreder dem i glädje och ljus.»

Så talte jag. En stund förflöt i tystnad. Allt var lugnt, högtidligt, väntande. Jag hoppades. — Det är rysligt, min herre, och jag fasar för att nämna det. Mitt barn besvor mitt fadershjerta, att icke förföra hennes svaga, värnlösa själ.

Dagar, veckor hafva förflutit, sedan detta uppträde. Rosa vissnar. Mer och mer klar blir mig nu den lära, hvars gift hon insupit, denna varma hjertans mördande förvillelse, att försmå saktmodets frid, och att förbränna sig sjelfva, för att icke kunna klappa i svaghet mer. Är det då icke i svaghet och stoft all herrlighet förklarar sig och lefver, såsom solen lefver med tusen färger i plantornas förgängliga ätt? Hvarför då förstöra en boning, der herrligheten kan lefva i glans och frid? Det är odödlighetens lif de söka, och de kalla sitt jordiska lif en död. O, min herre, när har ni väntat blomning af en växt, som vissnat i sitt frö? Ni tror på en odödlighet! Är det derföre, att jorden är så mörk, och lifvet här ett intet! Nej, nej, derför väntar jag en himmelsk verld, ett högre lif, att denna jord är så skön, detta lif, oaktadt sina sorger, så heligt och så ljuft.

Jag slutar nu. Hvad skall jag hoppas för mitt barn? Har ni ett råd att ge, så dröj ej. Hösten kommer, och frukterna mogna, har jag sett i förbigående. Skicka mig en bok, hvari man tänkt med frid på något grand af det underbara lifvet. Farväl.

Tredje brefvet.

d. 20 Juni —37.

Min herre, jag skickar er här en dagbok, förd under Rosas sjukdom. Ett och annat fragment ur mina anteckningar torde låta er ana de förhållanden, som ägt rum, och dem jag icke nu kan åter upprepa.

— — Den 1 Januari —37. Falska, blinda lära, att förkasta oskuldens jordiska glädje! Hvad är då denna glädje annat än njutningen af det himmelska, som genomströmmar allt? Gift! När dricker biet gift? —

Gif mitt öga ljus, att jag må kunna betrakta menskligheten, såsom jag betraktar ett anlete, och visa mig ett enda drag, som icke kufvas af oskuldens välde och ökar dess lefvande behag. O, talande bilder af det stora, med edra färger och skuggor, o mina föraktade blommor, af er har jag dock lärt, att lifvet skapar sin skönhet af mörker och ljus. —

Fullkomlighet. Fåfängt säger man: det fullkomliga skall blifva. Fullkomlighet finnes i hvarje punkt af tiden, och till denna fullkomlighet hör sjelfva det ofullkomliga öga, som icke ser den.

Den 7 Februari. Midnatt. Rosa vakar. På den hvita drifvan ser jag skenet af ljus från hennes fönster. Sjelf har jag tändt min lampa i brist af sömn. O, strålar på drifvan, vittnen om en ljuskälla ur hvilken J utgått, i er har jag under natten älskat att se bilder af menskligheten, denna heliga strålflod från Gud. Rosa, mitt förvillade barn, klandra ej strålen derföre att den gått så långt bort från ljuset; ju klarare den är, desto längre hinner den, och ju längre den hinner, ett desto klarare ursprung röjer den. Låt oss stråla här af kärlek och tro, så skall natten omkring oss blifva dag, låt oss icke bäfvande kasta oss in i vår källa tillbaka, det är att neka henne att äga strålar, det är att neka henne att vara ljus.

Den 17 Mars. Första vårdag. Solen återtar sitt välde. Luften är genomandad af lif, den har vaknat ur sin dunkla vintersömn och snart skall jorden vakna. Rosa har lemnat sitt rum för första gången sedan länge. Hon har sutit en stund på trappan, hört sparfven qvittra och sett de tindrande dropparne falla från taket. Jag såg hennes blick stråla, jag hörde henne andas med djupa, törstande drag, och jag tror att hon en minut sökte Gud äfven i hans morgonglada verld. O, sjelfva fröjden, som lyfter andras sinne mot skyn, är för tung för hennes, den minsta dryck ur naturens helsobägare upplöser hennes väsen-

de. Mattad, nästan vanmäktig har hon blifvit återförd på sitt rum. Huru skall allt detta slutas?

Den 17 April. Blommor redan! Ett glas med sippor står på Rosas bord. Förunderligt, ju mer hon vissnar sjelf, desto mer tycks hon åter börja älska friskheten och lifvet. Är det afskedsstunden, som nalkas och gör det försmådda dyrbart igen?

Den 25 April. Fjärden är öppen, isen borta. I solgången syntes en tropp svanor glänsa på den klara sjön. De hafva redan lyftat sina vingar och flyttat. Det skönaste blir icke vår hvardagsgäst, det skönaste är en resande, som blott besöker.

Den 1 Maj. . . Hon vill hän, hon vill skiljas. Hvad söker hon? Hvart skall hon fly? Under jorden, bortom skyn, öfver verldars verldar, hvad skall hon finna annat, än hvad hon förskjutit här: en skapelse och en Gud? Ägde jag konstens gåfva, skulle jag sitta vid en sjukbädd och måla för den döende ljufva minnen. Jag skulle visa honom jorden i sitt helgonskimmer, jag skulle låta årets vexlande tider kretsa i skönhet förbi hans öga, jag skulle återkalla i hans inbillning hans barndoms, hans ungdoms, hans mannaålders fröjder, alla de blickar af kärlek han mött, alla de segrar han sett det goda vinna, och så skapa kring honom en sommarverld af ord. I den skulle

han slumra in, såsom man somnar en molnfri sommarqväll, glad af den dag, som varit, och väntande en morgon med sol och glädje.

Den 28 Maj. Att komma hit, att tränga sig till hennes bädd, för att trösta! Bort, bort, mörka spöken, jag känner er tröst! — Det ädlaste, sannaste, heligaste är i förledarens hand medlet. Icke genom det onda, genom det bästa snärjes hjertat. Jag vill teckna en af vägarne; de äro tusende: I hyddan rör sig bland föräldrar och syskon den oskyldiga flickan, och minnes under glada mödor endast dem. Så försvinner dagen, och qvällen kommer, och öfver den stilla nejden uppgå stjernor i glans. En ny verld, full af andakt och frid, mognar derute. Då nalkas förledaren. Kom, oskyldiga, säger han, att du icke må begrafvas i dina små omsorgers stoft, utan lära dig lefva ett högre lif. Och hon följer, och då hon träder ut ur hyddan, höjer sig månen öfver bergen och gör hennes bygd dubbelt skön. Hennes sinnen stämmas, hennes hjerta vidgar sig af fröjd. Se, säger hennes ledsagare, är icke detta värdt en blick? Och hon ser att han talar sannt. Då gör han sin röst djupare och bestraffar hennes fordna köld, att hon försofvit sin andakt, att hon icke ofta sökt en stund, herrlig såsom den hon skådar nu. Hon skräm-

mes, ty hennes hjerta är fullt af tjusning, och hon ser hvad hon försakat. Och det lif du nu lefver, hviskar förledaren, och de känslor, af hvilka du genomströmmas, hvem delar dem? Höj ditt öga och se, om bland tusende varelser, som omgifva oss, någon enda lyfter sig upp ur sitt hvardagslif, för att lefva såsom vi. Ser du någon enda vid vår sida? Och hon blickar omkring sig och ser ingen. Då mörknar för henne jorden, och menskligheten blir för henne en böljande ocean utan själ, och hon faller till förledarens bröst och säger: vi stå på en klippa i hafvet, öfvergif mig icke, jag är ensam om jag icke äger dig! — Fåvitska! hvarför sade du icke: ja, den verld du öppnat för mig är helig och skön, men min hydda är äfven en helig verld, mina syskons ögon äro äfven klara, ljufva stjernor, och i mina föräldrars famn lefver jag rikt såsom här; lär mig att älska, icke att förakta! — —

Den 1 Juni. Hela dagen blott om sin mor! Med strålande ögon, genomskinlig, nästan förklarad blott om sin mor! Hon var dock ett barn, ett spädt barn när hon miste den dyra, och dock minnes hon allt. «Var hon icke sådan? Gick hon icke fridsam och lugn bland dina blommor, skötte dem och skötte dig och mig?» Frågor på frågor! O, hon

minnes med kärlek sin mor, och hon glädes åt att hon lefvat, som hon lefde. Hon är räddad! Vågar jag tro att hon — — Jag kallas in till henne. — —

Tålamod, försakelse, hopp! Vi träffas ju åter!

* * *

P. S. Tillståndet här ser ni af medföljande annons, den jag ber er hafva godheten låta införa i någon tidning.

Hon hvilar nu på andra sidan sjön. Den klara fjärden, som förut varit min fägnad, är nu en svart, dyster graf, öfver hvilken mitt öga sällan vågar sända en blick.

Dagarne äro tröga och enformiga. På skymningen får jag vänta nästan från midnatt till midnatt, det är årstidens skuld, och med skymningen kommer icke alltid sömnen.

Sedan ett år tillbaka har jag mer och mer märkt att jag blir gammal, och med åren aftaga krafterna, min herre, och med krafterna lynnet, det är så naturens gång.

Min gamle tjenare åldras liksom jag. För ett par dagar sedan kom jag i trädgården. Han vattnade parterren, men utan omsorg, vårdslöst, vresigt, så att han till och med stötte blommorna med kannan. Jag förebrådde honom det. «Nå väl», sade han, «för

hvem vårda vi dem?» Den gamle mannen började gråta bittert, och jag lemnade honom och gick bort.

Känner ni någon god, värnlös flicka om sjutton år, som ville äga en far? Likheten! I ungdomen likna menniskorna hvarandra, den ena flickan har alltid något af den andras själ.

Förlåt, min herre, att mitt bref blir kort. Det kostar mig mycket att hålla mina tankar tillsamman. — Ännu engång: för ert deltagande hjerta medsänder jag min dagbok, hvari jag antecknat ett och annat under sednaste tid. Då den återsändes väntar jag ett välkommet bref. Farväl!